

Lot in eigen hand

Evaluatie van de experimenten met decentrale toelating in het hoger onderwijs

Onderzoek in opdracht van de Begeleidingscommissie Decentrale Toelating

Anja van den Broek
Joyce Kerstens
Mirjam Woutersen

januari 2003

IOWO, adviseurs voor onderwijs, beleid en organisatie
Katholieke Universiteit Nijmegen

Inhoud

1	<i>Managementsamenvatting</i>	3
2	<i>Achtergrond van het onderzoek</i>	13
2.1	Decentrale toelating	13
2.2	Adviezen in het voortraject	15
2.3	Selectiesystemen nader beschouwd	18
3	<i>Vraagstelling en onderzoeksopzet</i>	25
4	<i>Deelname aan decentrale toelating: feiten en cijfers</i>	31
4.1	Deelname van studenten	31
4.2	Achtergrondkenmerken van studenten	41
4.3	Deelname van instellingen	53
4.4	Samenvatting	55
5	<i>Bekendheid met en voorlichting over decentrale toelating</i>	59
5.1	Bekendheid met de mogelijkheid tot decentrale toelating	59
5.2	Beoordeling van de voorlichting over decentrale toelating	61
5.3	Voorlichting binnen het voortgezet onderwijs nader beschouwd	65
5.4	Samenvatting	67
6	<i>Toelatingsbevorderend gedrag</i>	71
6.1	Aanvullende opleidingen	71
6.2	Werkervaring	72
6.3	Stimulans ouders	73
6.4	Toelatingscriteria en instellingskeuze	74
6.5	Overige activiteiten	75
6.6	Samenvatting	76
7	<i>Methode van toelating</i>	79
7.1	Doelen	80
7.2	Instrumenten	80
7.3	Criteria en procedures	81
7.4	Uitgangspunten selectiecriteria	81
7.5	Samenvatting	84

8	<i>Tevredenheid over de methodiek van toelating</i>	87
8.1	Tevredenheid bij de opleidingen	87
8.2	Tevredenheid bij studenten, ouders en decanen	88
8.3	Samenvatting	94
9	<i>Organisatorische en bestuurlijke lasten</i>	97
9.1	Voorzieningen	97
9.2	Bezwaarprocedures	97
9.3	Samenvatting	98
10	<i>Profilering van instellingen</i>	99
10.1	Voorgenomen profilering	99
10.2	Mogelijke profilering	99
10.3	Samenvatting	100
11	<i>Propedeuserendement en studievoortgang</i>	101
11.1	Propedeuserendement	101
11.2	Samenvatting	101
	<i>Geraadpleegde bronnen</i>	103
	<i>Overzicht selectiekenmerken van instellingen</i>	105
	<i>Overzicht figuren en tabellen</i>	125
	<i>Vragenlijsten</i>	129

1

Managementsamenvatting

Achtergrond en opzet van het onderzoek

De samenvatting beschrijft in hoofdlijnen de evaluatie van decentrale toelating gedurende drie achtereenvolgende studie jaren (2000 t/m 2002).

De algemene opdracht voor het onderzoek is enerzijds het nagaan in hoeverre de doelstelling van de wet – een toename van de invloed op de toelatingskansen door studenten – is gerealiseerd en wat hiervan mogelijk onbedoelde effecten zijn en anderzijds het inventariseren van de mening van betrokkenen over de wijze waarop decentrale toelating zich in de toekomst dient te ontwikkelen.

Deze onderzoeksopdracht is geconcretiseerd aan de hand van onderstaande onderzoeksvragen:

- a Hoe groot is de belangstelling van studenten om deel te nemen aan decentrale toelating?
- b Wat is het profiel van studenten die decentraal zijn toegelaten in vergelijking met studenten die niet via de decentrale procedure zijn toegelaten?
- c Hoe groot is de belangstelling van instellingen voor deelname aan decentrale toelating?
- d Wat is de reden van instellingen om al dan niet een decentrale toelatingsprocedure te starten?
- e Welke criteria, instrumenten en procedures zijn er door instellingen gehanteerd?
- f Hoe tevreden zijn instellingen over de uitgangspunten van de wet enerzijds en over de toegepaste methodieken anderzijds?
- g Wat is de omvang van de organisatorische en bestuurlijke lasten voor instellingen die een decentrale toelatingsprocedure hebben toegepast?
- h In welke mate willen instellingen zich door middel van de decentrale toelating profileren ten opzichte van concurrerende instellingen?
- i In hoeverre onderscheidt de studievoortgang van decentraal toegelaten studenten zich van de studievoortgang van de overige studenten?
- j Wat zijn voor studenten de belangrijkste redenen om af te zien van deelname aan decentrale toelating?
- k Hoe heeft de informatievoorziening binnen het voortgezet onderwijs plaatsgevonden en zijn betrokkenen in het voortgezet onderwijs hierover tevreden?
- l Hoe hebben studenten in het voortraject (onder andere voortgezet onderwijs) zich voorbereid op de decentrale toelating?
- m Wat is het oordeel van studenten, ouders en decanen over de gehanteerde doelen, instrumenten, criteria en procedures enerzijds en het concept decentrale toelating anderzijds?

Het evaluatieonderzoek vond plaats in opdracht van de Commissie Decentrale Toelating en had een looptijd van voorjaar 2000 tot najaar 2002. Bovenstaande onderzoeksvragen zijn onderzocht in drie deelonderzoeken:

- Š Een secundaire analyse van administratiebestanden van de IB-Groep. Dit onderdeel is gedurende drie achtereenvolgende studie jaren uitgevoerd.
- Š Een onderzoek onder opleidingen die decentrale toelating hebben toegepast. Deze opleidingen zijn benaderd met het verzoek documenten beschikbaar te stellen, waarin doelen, criteria en procedures zijn uiteengezet. Ter verdieping van de informatie zijn met een aantal van deze opleidingen een telefonisch interview gevoerd.
- Š Een onderzoek onder studenten, ouders en decanen uit het voortgezet onderwijs. Om zicht te krijgen op het oordeel van de direct betrokkenen is aan deze groepen een schriftelijke vragenlijst verzonden. De totale respons bedroeg circa 40 procent.

Deelname aan decentrale toelating: feiten en cijfers

De analyse van deelname aan decentrale toelating is gebaseerd op studentadministratiebestanden, die door de IB-Groep beschikbaar zijn gesteld. Aangezien de registratie van voorgenomen en feitelijke deelname van studenten aan decentrale toelating niet in alle gevallen centraal via de IB-Groep is verlopen, moeten we rekening houden met een geringe vertekening van de onderzoeksresultaten. In sommige gevallen hebben studenten zich, buiten de IB-Groep om, rechtstreeks bij de instellingen aangemeld voor decentrale toelating. Deze studenten zijn in het onderzoek niet te traceren als deelnemers aan decentrale toelating en zijn daarom ook niet als zodanig gekarakteriseerd. Bovendien is op basis van de beschikbare administratieve gegevens niet na te gaan of studenten die hebben aangegeven te willen deelnemen aan decentrale toelating, ook daadwerkelijk hebben deelgenomen.

De IB-Groep registreerde in de onderzochte studie jaren respectievelijk 2532, 4149 en 4764 aanmeldingen voor *universitaire* opleidingen met decentrale toelating; hiervan heeft ruim een derde deel aangegeven te willen deelnemen aan decentrale toelating. Het aantal deelnemers in het wo is in 2001 gestegen, maar deze stijging is minder groot dan verwacht als rekening wordt gehouden met de toename van het aantal deelnemende opleidingen.

Als de groep 8+ buiten beschouwing wordt gelaten lopen per instelling de deelnamepercentages uiteen van minder dan 20 procent tot ruim 80 procent. Het deelnamepercentage in het wo is in 2001 het laagst. Ongeveer zes à zeven procent van de groep vooraanmelders in het wo bestaat uit kandidaten met een gemiddeld eindexamencijfer van acht of hoger.

In het wo werd in de onderzochte jaren gemiddeld circa een kwart van het aantal deelnemers decentraal toegelaten.

In het wetenschappelijk onderwijs was de verdeling van de aangenomen studenten over de mogelijke toelatingvormen als volgt: ongeveer tien procent acht plus, tussen 13 en 20 procent decentrale toelating en ruim 70 procent is door middel van gewogen loting toegelaten.

In het *hoger beroepsonderwijs* hebben zich in de onderzochte studiejaren achtereenvolgens 1273, 1283 en 1734 studenten aangemeld voor opleidingen met decentrale toelating. Van deze groep heeft tussen 45 en ruim 55 procent aangegeven te willen deelnemen aan decentrale toelating. Per instelling loopt het deelnamepercentage (exclusief de groep 8+) uiteen van 20 tot 70 procent. Ook in het hbo is het deelnamepercentage in 2001 in vergelijking met de beide andere studiejaren vrij laag.

Drie à vier procent van de vooraanmelders heeft in het voortgezet onderwijs een gemiddeld eindexamencijfer van acht of hoger behaald.

Van alle studenten die deelnamen aan decentrale toelating heeft in het hbo ongeveer tussen 50 en 60 procent van de deelnemers de selectie met succes doorlopen.

De toegelaten studenten in het hbo bestaan voor ongeveer vijf procent uit studenten met een eindexamencijfer van acht of hoger; tussen 30 en 40 procent werd decentraal toegelaten en tussen 55 en 65 procent werd toegelaten door middel van gewogen loting.

Van de decentraal toegelaten student is een profiel gemaakt aan de hand van leeftijd, vooropleiding en geslacht. Steeds is gekeken in hoeverre studenten die decentraal zijn afgewezen op deze kenmerken verschillen van studenten die decentraal zijn toegelaten. Dit geeft een indicatie van de mate waarin deze kenmerken expliciet of impliciet zijn meegenomen als selectie criterium.

In het wo zijn studenten met een vwo-vooropleiding relatief in de minderheid in de groep decentraal geselecteerden ten gunste van studenten met een afgeronde hbo-opleiding of een andere vooropleiding (buitenlands, colloquium doctum en dergelijke).

In het hbo was er bij de decentrale toelating een lichte voorkeur voor studenten met een vwo-vooropleiding. Studenten met een mbo-vooropleiding en havisten lijken in het hbo minder kans te hebben om decentraal te worden toegelaten.

In het wo gaat bij de decentrale toelating de voorkeur eerder uit naar de oudere studenten; in het hbo is in 2000 een klein leeftijdsverschil geconstateerd: decentraal aangenomen studenten waren jonger dan decentraal afgewezen studenten. In de daarop volgende studiejaren was er in het hbo geen leeftijdsverschil meer tussen decentraal aangenomen en decentraal afgewezen studenten. Nagenoeg evenveel mannen als vrouwen worden decentraal toegelaten. Alleen in het wo zijn er in het studiejaar 2000 relatief meer mannen decentraal toegelaten.

De belangstelling van opleidingen om decentrale toelating toe te passen is gedurende het evaluatietraject toegenomen: in het wo van vier opleidingen in het eerste jaar naar twaalf opleidingen in 2002. Het hbo startte met vijf opleidingen in 2000. Het studiejaar daarop pasten nog maar drie hbo-opleidingen decentrale toelating toe. Het derde jaar stijgt de belangstelling van hbo-opleidingen naar negen.

De toename van het aantal (vooral medische opleidingen) in het wo heeft in 2001 niet een evenredige toename van het aantal deelnemende studenten tot gevolg gehad; in 2002 neemt de deelname van kandidaten in het wo weer toe.

Een aantal opleidingen dat in eerste instantie heeft overwogen om decentrale toelating toe te passen, is hiertoe uiteindelijk niet overgegaan. Opleidingen noemden enerzijds als reden dat er voldoende plaatsen beschikbaar waren voor het aantal aanmeldingen en anderzijds dat men het te tijdrovend of te ingewikkeld vond om een betrouwbaar selectie-instrument te ontwikkelen.

Bekendheid met en voorlichting over decentrale toelating

De voorlichting over decentrale toelating binnen het voortgezet wordt niet door alle betrokkenen positief beoordeeld. Zo'n 10 procent van de studenten en 20 procent van de ouders waren niet op de hoogte van deze vorm van toelating. Verder komt het bij één op de vijf respondenten voor dat de informatie te laat of onvoldoende is. Deze bevindingen zien we weerspiegeld in het oordeel dat studenten en ouders uitspreken over de kwaliteit van voorlichting binnen het voortgezet onderwijs. Ruim 40 procent van de ondervraagden is hierover ontevreden, circa 30 procent oordeelt neutraal en een kwart van de ondervraagden is wel tevreden.

Ook onder decanen in het voortgezet onderwijs bestaat veel verschil in kennis over decentrale toelatingsprocedures. De helft van de decanen acht zich onvoldoende geïnformeerd over beleid en procedures inzake decentrale toelating. Bovendien zijn lang niet alle decanen ervan overtuigd dat decentrale toelating een geschikt middel is om invloed te kunnen uitoefenen op de toelatingskans. Er bestaat onder een aantal decanen de nodige scepsis over de betrouwbaarheid en effectiviteit van decentrale toelatingsprocedures. Dit heeft tot gevolg dat de informatievoorziening aan scholieren sterk per school verschilt. Ook de begeleiding die binnen het voortgezet onderwijs wordt geboden om scholieren op decentrale toelating voor te bereiden, verschilt sterk van school tot school.

De algemene conclusie luidt dat de informatievoorziening over decentrale toelating in het voortgezet onderwijs onvoldoende is. De ontevredenheid van de meerderheid van de decanen over de informatie die zij ontvangen kan consequenties hebben voor de wijze waarop decanen vervolgens zelf informatie aan leerlingen (en hun ouders) verstrekken. Scholieren zijn vanwege grote verschillen tussen scholen voor voortgezet onderwijs niet in gelijke mate tijdig en volledig op de hoogte gesteld van de mogelijkheid tot decentrale toelating.

Toelatingsbevorderend gedrag

Ongeveer vier op de vijf deelnemers heeft ter vergroting van de toelatingskans specifieke activiteiten verricht. Het betreft hier vooral het volgen van extra vakken in het voortgezet onderwijs (circa 30 procent) en het verrichten van specifieke werkzaamheden (circa 25 procent). Het verrichten van specifieke activiteiten in het voortgezet onderwijs lijkt echter nagenoeg geen effect te hebben op de toelatingskans. Het is zelfs zo dat de groep die in de decentrale procedure is afgewezen over het algemeen vaker activiteiten ter voorbereiding heeft ondernomen dan de groep die centraal is toegelaten. Zo hebben relatief meer afgewezen dan aangenomen deelnemers extra vakken gevolgd, herkansingen gedaan om het gemiddelde eindcijfer te verhogen en bijlessen gevolgd. Wel van invloed op de toelatingskans bij een decentrale toelatingsprocedure is het afronden van een opleiding na het voortgezet onderwijs en het hebben van werkervaring.

Over het geheel genomen nemen studenten deel aan decentrale toelating bij die hogescholen of universiteiten waar zij gezien de criteria hun kansen het hoogst inschatten.

Studenten die hebben deelgenomen aan de decentrale toelating hebben iets meer stimulans van hun ouders ondervonden dan studenten die hieraan niet hebben deelgenomen. Het is echter niet zo dat deze ouders vaker een zelfde of aanverwante opleiding hebben gevolgd of dat de stimulans heeft geleid tot een grotere toelatingskans.

Methode van toelating

In de totale procedure is een tweetal wijzen van selecteren geïdentificeerd, waarbij enerzijds een groep studenten bij voorbaat uitgesloten wordt en anderzijds cijfers worden meegewogen bij de toelating. In het eerste geval (geneeskunde UU) zijn studenten met een vwo-vooropleiding bij voorbaat kansloos in het geval van decentrale toelating. Ook bij andere geneeskundeopleidingen blijkt de groep decentraal toegelaten studenten naar verhouding weinig vwo-kandidaten te bevatten. In het tweede geval (tandheelkunde KUN) worden via een omweg vwo-prestaties meegewogen (in plaats van naar eindexamencijfers wordt gekeken naar cijfers behaald in vijf vwo).

Bij overige opleidingen liggen aan de selectiecriteria overwegingen ten grondslag die betrekking hebben op motivatie, aanleg voor het vakgebied of sociaal-communicatieve vaardigheden.

Opleidingen die decentrale toelating toepassen beogen hiermee over het algemeen: het selecteren van de betere studenten of van studenten met kwaliteiten die aansluiten bij de opleiding in kwestie met als oogmerk het verbeteren van de kwaliteit van de afgestudeerden of beroepsbeoefenaars. Andere opleidingen geven de voorkeur aan studenten die op een bijzondere manier gemotiveerd zijn (specifieke motivatie voor de instelling, motivatie voor een speciale studierichting of identificatie met een specifieke geloofsovertuiging).

Sommige opleidingen hebben hun criteria zodanig geformuleerd dat kandidaten door middel van voorbereiding daadwerkelijk hun toelatingskansen kunnen vergroten.

Er is een grote gemeenschappelijkheid in het gebruik van instrumenten. In veel gevallen wordt in eerste instantie het eindexamenpakket en/of de vooropleiding beoordeeld. Het gaat hier meestal om voorschriften over de specifieke vakken in het eindexamenpakket of de omvang van het pakket. Vervolgens verzoekt een aantal opleidingen de kandidaten een sollicitatiebrief te schrijven of een (sollicitatie)formulier in te vullen.

Specifieke opleidingsinhoudelijke toetsen zijn te vinden bij tandheelkunde, journalistiek en geneeskunde. Zo moeten de kandidaten bij tandheelkunde een motorische toets afleggen en krijgen de kandidaten bij journalistiek een schrijfp opdracht. Bij een aantal geneeskundeopleidingen volgen de kandidaten colleges, voeren zij gesprekken met simulatiepatiënten of moeten aankomende studenten andere specifieke opdrachten uitvoeren. Geschiktheid van de kandidaten wordt bij een aantal opleidingen getoetst door middel van psychologische tests of sociale intelligentietests. De medische opleidingen kennen over het algemeen het meest uitgebreide instrumentarium.

De meeste opleidingen richten zich zowel op schoolverlaters als op studenten die een opleiding in het hoger onderwijs afgerond hebben. Zo mogen bij geneeskunde VU behalve schoolverlaters ook studenten deelnemen die de opleidingen bewegingswetenschappen of biomedische wetenschappen (gedeeltelijk) afgerond hebben. Een aantal opleidingen richt zich expliciet op schoolverlaters of juist op studenten die een andere opleiding in het hoger onderwijs hebben afgerond. Bij één instelling wordt als eis gesteld dat men desbetreffende universiteit als instelling van eerste voorkeur aangeeft bij inschrijving. Eén universiteit heeft in 2000 een leeftijdscriterium gesteld, maar is hier in 2001 op teruggekomen. Bij één opleiding geeft men bij gelijke geschiktheid voorrang aan allochtone aspirant-studenten.

Ongeveer één op de vijf studenten heeft zich bij de instellingskeuze laten leiden door de gehanteerde selectiecriteria.

Tevredenheid over de methodiek van toelating

Het oordeel van studenten en decanen over de toelatingsprocedure is gematigd positief. Alleen de decentraal toegelaten studenten oordelen hierover zeer positief.

Ruim de helft van de studenten is tevreden over de voorlichting die men heeft ontvangen van de opleiding. Over voorlichting door de IB-Groep is een derde van de studenten tevreden. Uit de opmerkingen die studenten hebben gemaakt naar aanleiding van het onderzoek blijkt dat de voorlichting door de opleiding of IB-Groep vooral betrekking heeft op informatie over primaire selectiecriteria. Respondenten zijn van mening dat de voorwaarden om aan de decentrale toelatingsprocedure te kunnen deelnemen zijn door opleidingen duidelijk geformuleerd.

Daarentegen blijkt uit de antwoorden op de open vragen dat sommige deelnemers van mening zijn dat binnen de procedure zelf criteria en normstellingen onvoldoende transparant zijn. Een aantal deelnemers oordeelt ronduit negatief over de terugkoppeling en de argumentatie die ten grondslag ligt aan de afwijzing.

Studenten en decanen vinden de huidige informatievoorziening te gefragmenteerd en hebben behoefte aan een gedetailleerd overzicht, waarin de selectiecriteria van iedere opleiding die van een decentrale toelatingsprocedure gebruik maakt, worden omschreven. Studenten in het bijzonder zijn van mening dat de huidige informatievoorziening te weinig mogelijkheid biedt tot het onderling vergelijken van de toelatings- en selectiecriteria die de verschillende opleidingen hanteren. Zo zijn in een aantal gevallen deelnemers pas bij de uitslag van de procedure door de opleiding over de gehanteerde criteria en eventuele normstelling geïnformeerd. Dit belemmert een optimale voorbereiding van studenten.

Een ander knelpunt is bijvoorbeeld de uiteenlopende wijze waarop het gemiddelde eindexamencijfer wordt berekend. Er bestaat geen uniformiteit ten aanzien van het afronden van cijfers. Het uiteindelijke cijfer kan in sommige gevallen wel bepalend zijn voor toelating tot een bepaalde lotingsklasse of het al dan niet voldoen aan een toelatingscriterium.

Over het geheel genomen is men van mening dat decentrale toelating een geschikt middel is om invloed te kunnen hebben op toelatingkansen, met uitzondering van de decanen. Bijna de helft van de decanen heeft hierover enige twijfel. Ook het merendeel van betrokkenen bij de opleidingen is van mening dat decentrale toelating een geschikt middel is voor studenten om invloed te kunnen uitoefenen op de eigen toelatingkans.

Studenten kunnen op drie manieren worden toegelaten tot een numerus fixus opleiding: decentrale toelating, directe toelating van studenten met een gemiddeld eindexamencijfer van acht of hoger en het systeem van gewogen loting. Van deze drie toelatingvormen staan de respondenten gemiddeld het meest positief tegenover de decentrale toelating.

Na decentrale toelating heeft men gemiddeld de meeste affiniteit met de 8+ regeling als toelatingvorm. Vooral decanen en studenten met een acht of hoger gemiddeld staan verhoudingsgewijs minder positief ten opzichte van decentrale toelating en meer positief tegenover de 8+ regeling.

Studenten, ouders en decanen zijn het minst positief over de gewogen loting. De groep 8+ en de decanen zijn verhoudingsgewijs nog het meest positief over deze toelatingvorm; studenten die zijn uitgeloot hebben het meest negatieve oordeel over de gewogen loting.

Op dit moment wordt 50 procent van de plaatsen toegewezen via gewogen loting en mag de overige 50 procent via een combinatie van decentrale toelating en de 8+ regeling worden toegewezen. De geneeskundeopleidingen wijzen op dit moment tien procent van de plaatsen via decentrale toelating toe. Sommige geneeskundeopleidingen zouden dit aandeel willen uitbreiden naar 50 procent. Andere opleidingen willen voorsnog het percentage van tien handhaven. Sommige opleidingen willen het aandeel decentraal toe te laten studenten uitbreiden naar 70 tot 100 procent.

Ook aan studenten, hun ouders en aan schooldecanen is gevraagd in hoeverre zij de huidige verdeling willen handhaven. De totale respondentgroep geeft een gemiddelde verdeling van 17 procent 8+, 45 procent gewogen loting en 40 procent decentrale toelating. Dit geeft aan dat decentrale toelating op alle fronten is geaccepteerd. Schooldecanen zijn van mening dat het aandeel decentraal toe te laten studenten ruim een kwart moet zijn ten faveure van het aandeel dat toegelaten moet worden na gewogen loting (ruim de helft).

Alle opleidingen vinden het op zich wenselijk dat zij volledig vrij zijn in de keuze van inhoudelijke criteria voor decentrale toelating. Door sommige wordt echter opgemerkt dat de overheid hiervoor een kader zou kunnen schetsen.

Over het algemeen is voor opleidingen het huidige verbod om eindexamencijfers te gebruiken bij decentrale toelating acceptabel. Soms wordt dit criterium echter via alternatieve weg gehanteerd (bijvoorbeeld door eisen te stellen aan de behaalde cijfers in vijf vwo).

Vertegenwoordigers van opleidingen zijn het eens met het uitgangspunt dat studenten in de gelegenheid gesteld moeten worden om zelf invloed uit te oefenen op hun toelating. De meeste opleidingen onderschrijven dat prestaties beloond moeten worden. Hoewel dit uitgangspunt door het instellen van de 8+ regeling is gerealiseerd, zijn sommigen van mening dat hiermee te veel nadruk op cognitie wordt gelegd. Prestaties kunnen ook breder, minder cognitief, worden gedefinieerd (bijvoorbeeld motivatie, sociale vaardigheden en/of relevante buitenschoolse activiteiten).

Voor de meeste opleidingen heeft decentrale toelating een toegevoegde waarde ten opzichte van het oude systeem van gewogen loting. Het stelt instellingen in staat studenten met een bepaald profiel te selecteren. Een ander voordeel van decentrale toelating is dat instellingen zich hiermee explicieter kunnen richten op belangstellenden buiten het voortgezet onderwijs. Op sommige punten is decentrale toelating voor verbetering vatbaar. Te denken valt aan meer transparantie van criteria, procedures en normstelling.

Momenteel is er nog geen eenduidig beeld over de prestaties van decentraal toegelaten studenten in vergelijking met studenten die via gewogen loting zijn toegelaten. De toekomst zal moeten uitwijzen of decentrale toelating mogelijk een positief gevolg heeft voor de studievoortgang van studenten.

Wat decentrale toelatingsprocedures betreft zijn vertegenwoordigers van de opleidingen tevreden over de doelen die in de drie onderzochte studiejaar zijn geformuleerd. Ook ten aanzien van de gehanteerde instrumenten en criteria is men over het algemeen tevreden. Hier en daar komen er wat aanpassingen voor een nieuwe ronde decentrale toelating. Tenslotte zijn de meeste opleidingen ook tevreden over de procedures die gevolgd zijn bij de decentrale toelatingsprocedure.

Profilering van instellingen

De meeste opleidingen gebruiken toelatingscriteria niet als middel om zich van andere opleidingen te onderscheiden. Voor geneeskundeopleidingen is de ruimte tot profilering beperkt vanwege landelijk vastgestelde eindtermen. Voor de overige opleidingen bieden de eindtermen vaak wel ruimte voor flexibiliteit. Zo kunnen opleidingen studenten met een bepaald profiel toelaten. Dit profiel wordt dan vertaald in ingangseisen. Sommige vertegenwoordigers van opleidingen zijn echter van mening dat profilering via het curriculum moet gebeuren en niet door het stellen van ingangseisen.

Organisatorische en bestuurlijke lasten

Uit de praktijk blijkt dat meestal verschillende afdelingen en diensten binnen een instelling bij de selectie betrokken zijn. Om die reden is het problematisch een duidelijk beeld te geven omtrent de organisatorische lasten. Voor zover hierover informatie kon worden verstrekt kunnen we concluderen dat deze lasten sterk uiteenlopen. Het aantal personele uren varieert van 300 (tandheelkunde KUN) tot ongeveer 1700 uur (business administration EUR). Het aantal personen dat betrokken is geweest bij de decentrale toelatingsprocedures wisselt van zeven tot ruim 30 personen. De minimale kosten bedroegen ongeveer € 5.500 (tandheelkunde KUN); het maximale bedrag dat is genoemd bedraagt € 400.000 (tandheelkunde ACTA). Vooral de ontwikkeling van speciale toetsen is erg kostbaar.

Het aantal beroepsprocedures is tot een minimum beperkt gebleven. De juridische afwikkeling heeft betrekkelijk weinig tijd gekost.

Jaarlijks zijn circa 30 bezwaarschriften ingediend. Alle bezwaarschriften zijn ingediend bij de opleidingen geneeskunde. In het eerste jaar is het merendeel van deze bezwaarschriften niet ontvankelijk verklaard. In het tweede jaar is het vaker tot een uitspraak gekomen. Deze viel in de meeste gevallen uit in het voordeel van de instellingen.

Rendement en studievoortgang

Gezien de relatief korte looptijd van de experimenten zijn er bij de meeste opleidingen nog geen gegevens beschikbaar over het propedeuserendement en de studievoortgang. De meeste vertegenwoordigers van de opleidingen konden geen oordeel geven over de mogelijke invloed van decentrale toelating op propedeuserendement en studievoortgang.

Een deel van de ondervraagden is sceptisch over de mogelijkheid om via decentrale toelating een verbetering van het studierendement als ook van de kwaliteit van de beroepsuitoefening te kunnen realiseren.

Centrale vraagstelling

Aan de hand van de hierboven beschreven onderzoeksresultaten gaan we tot slot nader in op de centrale vraagstelling van het onderzoek, namelijk enerzijds het nagaan in hoeverre de doelstelling van de wet – een toename van de invloed op de toelatingskans door studenten – is gerealiseerd en wat hiervan mogelijk onbedoelde effecten zijn en anderzijds het inventariseren van de mening van betrokkenen over de wijze waarop decentrale toelating zich in de toekomst dient te ontwikkelen.

Een belangrijke conclusie is dat decanen momenteel onvoldoende worden bereikt; dit kan leiden tot een gebrekkige voorlichting aan potentiële kandidaten in het voortgezet onderwijs.

Voor scholieren die rechtstreeks vanuit het voortgezet onderwijs instromen in het hoger onderwijs lijkt decentrale toelating niet te leiden tot meer kans om in te stromen in een opleiding naar keuze. Voorbereiding in het voortgezet onderwijs verhoogt de toelatingkansen niet of nauwelijks en bovendien biedt niet iedere school voor voortgezet onderwijs de mogelijkheid tot voorbereiding door middel van extracurriculaire activiteiten.

Het vooropleidingprofiel van decentraal toegelaten studenten wekt de suggestie dat er sprake is van diploma-inflatie: studenten met een opleiding die normaliter toegang verschaft tot een opleiding in het hoger onderwijs (havo en mbo voor instroom in het hbo, en vwo voor instroom in het wo) lijken in de decentrale toelatingsprocedure minder kansrijk.

Uit het onderzoek is gebleken dat het afronden van een opleiding of het beschikken over werkervaring de kans op toelating vergroot. Dit verklaart eveneens de gemiddeld hogere leeftijd van decentraal geselecteerde wo-studenten.

Een van de belangrijkste redenen om niet deel te nemen aan decentrale toelating is het feit dat men niet voldoet aan de primaire selectiecriteria. Bij een aantal opleidingen leiden deze primaire criteria tot uitsluiting van groepen scholieren van de toelatingsselectie. In de praktijk betekent dit dat ongeveer een derde deel van de niet-deelnemers door deze primaire criteria wordt uitgesloten van deelname.

Uit opmerkingen van deelnemers naar aanleiding van de vragenlijst kwam naar voren dat sommige deelnemers de selectie als subjectief en weinig transparant hebben ervaren. Onvoldoende informatie over secundaire selectiecriteria belemmert kandidaten in een adequate en gerichte voorbereiding. Bovendien zijn er, indien er sprake was van afwijzing, klachten geuit over de afwezigheid of onvolledigheid van de argumentatie die hieraan ten grondslag lag.

De experimenten zijn uitgevoerd in een periode waarin het voortgezet onderwijs een aantal ontwikkelingen heeft doorgemaakt. Eindtermen en vakkenpakket zijn als gevolg van de invoering van eindexamenprofielen drastisch gewijzigd. Dit alles heeft consequenties voor onder andere de berekening van het gemiddeld eindexamencijfer en weging hierin van de afzonderlijke vakken. Hiervoor zijn nog geen uniforme richtlijnen voorhanden.

De invoering van het studiehuis heeft ook een wijziging teweeg gebracht in de taken van decanen ten opzichte van de scholieren. Van leerlingen wordt in toenemende mate een actieve rol verwacht bij het verwerven van informatie. De decanen hebben steeds minder tot taak om studenten informatie aan te reiken, maar krijgen een meer begeleidende rol.

De context waarbinnen decentrale toelating de afgelopen drie jaren heeft plaatsgevonden is sterk veranderd. Mede veroorzaakt door de uitbreiding van de capaciteit van (onder andere) geneeskundeopleidingen en een vermindering van het aantal aanmeldingen bij numerus fixusopleidingen is de relevantie van numerus fixus de laatste jaren afgenomen.

De onderzochte periode kenmerkt zich dan ook door maatschappelijke discussies over de zin en onzin van numerus fixus in relatie tot reeds geconstateerde of verwachte knelpunten op de arbeidsmarkt.

Het ontwikkelen van een gedegen en betrouwbare selectiesystematiek vraagt de nodige tijd. De geconstateerde knelpunten kunnen gezien de relatief korte experimenteerperiode wellicht in dit kader worden geplaatst.

Representanten van opleidingen vinden doorgaans het huidige verbod om eindexamencijfers te gebruiken bij decentrale toelating acceptabel. Niet in alle gevallen wordt recht gedaan aan deze eis. Soms worden op indirecte wijze schoolprestaties meegewogen bij de selectie.

Doelstelling van de wet en draagvlak

De meeste betrokkenen (ouders, studenten en opleidingen) zijn, ondanks de gesignaleerde knelpunten, positief over het concept decentrale toelating. Men is het eens met het uitgangspunt dat studenten in de gelegenheid gesteld moeten worden om zelf invloed uit te oefenen op hun toelating. Decanen zijn het meest sceptisch over decentrale toelating. Deze bevinding kan niet los worden gezien van het feit dat decanen niet over voldoende informatie beschikken om leerlingen adequaat te kunnen voorlichten. Daarenboven hebben decanen twijfels of leerlingen, binnen de gehanteerde procedures, daadwerkelijk in staat zijn invloed uit te oefenen op hun toelatingkans. Een van de belangrijke conclusies van dit onderzoek is dat binnen de huidige randvoorwaarden 'het lot in eigen hand' slechts voor een selectieve groep kandidaten tot de mogelijkheden behoort.

Deze evaluatie verschaft inzicht in de mening van betrokkenen over decentrale toelating. Er bestaat voldoende draagvlak om decentrale toelating te handhaven of wellicht uit te breiden. De evaluatie van deze relatief korte experimenteerperiode heeft tevens een aantal knelpunten zichtbaar gemaakt. Deze knelpunten kunnen we aanduiden met de volgende kernbegrippen: informatieachterstand in het voortgezet onderwijs, de discriminerende werking van (primaire) selectiecriteria bij sommige opleidingen en het hierdoor uitsluiten van bepaalde groepen potentiële kandidaten, de transparantie van criteria en de argumentatie die ten grondslag ligt aan de uiteindelijke beslissing. Deze begrippen kunnen een handreiking vormen om decentrale toelating in de toekomst te verbeteren.

2

Achtergrond van het onderzoek

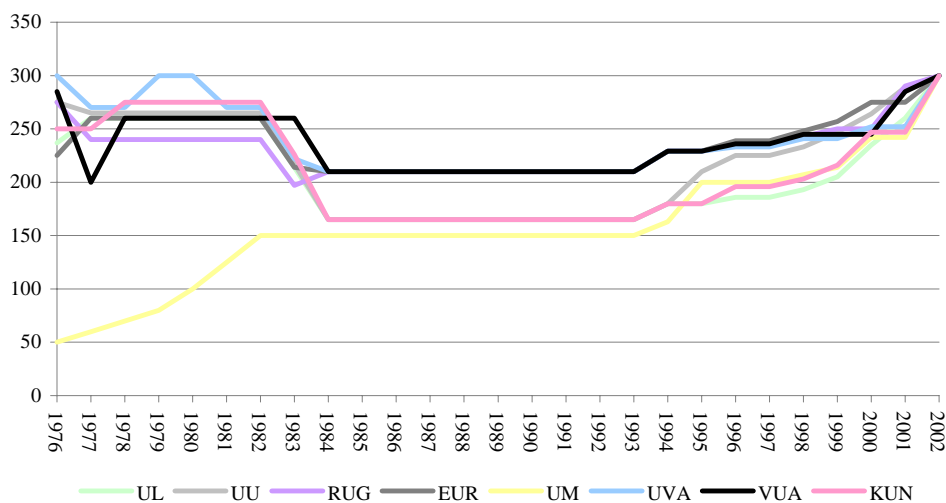
2.1 Decentrale toelating

Totstandkoming van de wet

Niet voor alle opleidingen in het hoger onderwijs is het evident dat studenten met de juiste vooropleiding zonder meer met een studie kunnen starten. Een aantal opleidingen kent een beperkt aantal plaatsen. In de praktijk onderscheiden we een instellingsfixus en een opleidingsfixus. Bij een instellingsfixus heeft een instelling een beperkt aantal plaatsen bij een bepaalde opleiding. Vaak is het wel mogelijk die opleiding aan een andere instelling te volgen. Een instellingsfixus komt vooral voor in het hoger beroepsonderwijs.

In het geval van een opleidingsfixus zijn er voor een bepaalde opleiding landelijk bij alle instellingen onvoldoende plaatsen om alle gegadigden toe te laten. Beide vormen van een numerus fixus betekenen dat er een toelatingsselectie zal moeten plaatsvinden. In Nederland kenden we tot voor kort alleen een systeem van gewogen loting bij toelating van studenten tot een opleiding met een opleidingsfixus: het lot bepaalt toelating, waarbij een hoger gemiddeld eindexamencijfer leidt tot een grotere kans op inloting.

In de loop der jaren is de hoogte van de fixus bij geneeskundeopleidingen steeds bijgesteld (zie figuur 1). In veel gevallen betrof het hier bezuinigingsmaatregelen of maatregelen die direct gerelateerd waren aan de arbeidsmarktperspectieven van afgestudeerde artsen. De laatste jaren gaan er, vanwege afnemende belangstelling voor de opleiding geneeskunde en dreigende tekorten op de arbeidsmarkt, steeds meer stemmen op om de fixus zelfs helemaal af te schaffen.

figuur 1: ontwikkeling numerus fixus geneeskunde 1976-2002

De selectiesystematiek van gewogen loting bleek in de praktijk onbevredigend voor studenten met uitzonderlijk talent en motivatie. Een wezenlijk selectie-element, namelijk dat de kandidaat in staat moet zijn invloed uit te oefenen op de slaagkans, werd op deze wijze nauwelijks gerealiseerd. Om die reden is in het HOOP 1996 een aanzet gegeven tot verbetering van het huidige stelsel.

In het voorjaar van 1998 is door de toenmalige minister Ritzen een voorstel tot wijziging van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) geformuleerd met betrekking tot aanpassingen in het selectiesysteem voor opleidingen met een toelatingsbeperking (Tweede Kamer der Staten Generaal, maart 1998, nrs. 1 en 2). Door minister Hermans is dit voorstel middels een nota van wijziging (nr. 4) aan de Tweede Kamer voorgelegd. De meest in het oog lopende wijzigingen hadden betrekking op de toevoeging van een lotingscategorie (een gemiddeld eindexamencijfer van 8,5 of meer) en meer bevoegdheden voor de instellingen bij het vaststellen van het aandeel kandidaten voor de decentrale toelating. Voorstellen dienaangaande zijn mede tot stand gekomen op basis van adviezen van de Commissie Toelating Numerus Fixus-opleidingen (Commissie Drenth, 1997) en van de Onderwijsraad (1998).

Op 3 april 1999 zijn deze aanpassingen van het selectiesysteem wettelijk van kracht geworden (Stb. 170, 1999). Met de wetwijziging had men tot doel meer dan voorheen gegadigden in staat te stellen hun kans op toelating te vergroten. De wet bevat een drietal aanpassingen ten opzichte van het oude selectiesysteem van gewogen loting bij opleidingen met een numerus fixus.

De eerste aanpassing behelst een directe plaatsing van studenten met een gemiddeld eindexamencijfer van minimaal 8 en een aangepast systeem van gewogen loting voor de overige plaatsen. Een tweede mutatie heeft betrekking op het aantal lotingskansen; dit wordt teruggebracht tot maximaal twee. Een derde wijziging betreft de invoering van decentrale of instellingsspecifieke toelating voor een deel van de plaatsen.

De beschikbare plaatsen voor numerus fixus opleidingen worden aldus op drie manieren verdeeld, wat leidt tot drie verschillende contingenten:

- Š 50 procent van de beschikbare plaatsen is bestemd voor gewogen loting;
- Š automatische toelating van studenten met 8+ als eindcijfer in het voortgezet onderwijs (naar schatting ongeveer 20 procent);
- Š plaatsen die op decentraal niveau door speciale selectieprocedures worden toegewezen.

De laatste twee groepen vormen tezamen maximaal 50 procent van het aantal toe te laten studenten.

Uitgangspunten van de nieuwe regeling om de beschikbare plaatsen bij numerus fixus opleidingen toe te wijzen zijn de beloning van prestaties en de mogelijkheid voor iedere student om invloed uit te oefenen op de toelating. De automatische toelating van de groep 8+ is een verdere intensivering van de procedure bij gewogen loting, namelijk de verhoogde slaagkans in geval van goede prestaties in het vwo. Daarom mag dit criterium bij de selectie voor het derde contingent geen rol spelen.

Commissie Decentrale Toelating

Bij de behandeling van de Nota van Wijziging heeft de Tweede Kamer er op aangedrongen een tijdelijke begeleidingscommissie in te stellen, die de experimenten als zodanig en de implementatie ervan zal monitoren. Op basis hiervan zullen de kaders van de decentrale toelating nader worden vormgegeven.

Voor de begeleiding van de decentrale toelating is in april 1999 door de minister van OCenW een begeleidingscommissie (Commissie Decentrale Toelating) ingesteld, die de volgende taken heeft:

- š instellingen in het hoger onderwijs bij de vormgeving van de decentrale toelating adviseren;
- š informatie verzamelen voor het opbouwen van expertise en voor latere evaluatie;
- š het bewaken van en het jaarlijks rapporteren over verschillende vormen van experimenten;
- š voorbereiden en begeleiden van de evaluatie van de experimenten;
- š produceren van een eindverslag van experimenten in hbo en wo.

Voor een periode van drie jaren is geëxperimenteerd met de nieuwe wijze van (decentrale) toelating. Dit rapport bevat de resultaten van een driejarig evaluatieonderzoek van de experimenten met decentrale toelating. Dit onderzoek geeft enerzijds informatie die door middel van monitoring is verkregen en anderzijds bevat het onderzoek een wetenschappelijke beoordeling van de effecten in relatie tot de doelen. Het onderzoek is erop gericht na te gaan in hoeverre het centrale doel van de wet is bereikt, namelijk dat studenten invloed kunnen uitoefenen op hun eigen toelating. Tevens wordt onderzocht welke andere effecten de wet daarnaast heeft bewerkstelligd en welke effecten daarvan wenselijk of niet wenselijk zijn.

2.2 Adviezen in het voortraject¹

Voorstellen voor aanpassing van de huidige systematiek zijn gedeeltelijk gebaseerd op bevindingen en aanbevelingen van de Commissie Toelating Numerus Fixus-opleidingen (Commissie Drenth), die zich heeft gebogen over de toelating bij numerus fixus opleidingen, en een advies over decentrale toelating dat is uitgebracht door de Onderwijsraad (1998). Daarnaast is onder andere een inventariserend onderzoek verricht naar selectiemethodieken en selectiesystemen in het buitenland (Van den Broek e.a., 1999).

Commissie Toelating Numerus Fixus-opleidingen

De Commissie formuleerde de volgende negen aandachtspunten (Rapport van de commissie Toelating Numerus Fixus-opleidingen, pp. 6-11):

- š Betrokkenen moeten, waar mogelijk, invloed kunnen uitoefenen op hun eigen toelatingkans; ze moeten meer dan thans 'het lot in eigen hand kunnen nemen'. Daartoe dienen voorafgaande prestaties, die van belang zijn voor het met succes voltooien van de studie, te worden beloond.
- š Niemand die zich in het voortraject van het hoger onderwijs heeft gekwalificeerd mag bij voorbaat kansloos zijn.

¹ Een aantal teksten in deze paragraaf is ontleend aan Van den Broek e.a. (1999). Selectie in het buitenland.

- Š De kans op studiesucces mag door een nieuw stelsel niet afnemen en dient bij voorkeur zelfs iets toe te nemen.
- Š Een aanvaardbare selectiemethodiek moet op acceptabele wijze voldoen aan de eisen die daaraan vanuit bestuurlijk, kwalitatief en politiek/maatschappelijk oogpunt mogen worden gesteld.
- Š De toelatingkansen van kandidaten met de juiste ingangskwalificaties dienen te worden vergroot door kandidaten met een deficiënt vakkenpakket niet aan de toelating te laten deelnemen.
- Š Er dienen grenzen te worden gesteld aan het aantal herkansingen.
- Š Als het gaat om de vraag of een centraal of een decentraal systeem de voorkeur verdient, dient een gedifferentieerde uitwerking naar opleiding mogelijk te zijn.
- Š Beslissingen over de honorering van onderzoeks- en/of werkervaring dienen niet op centraal niveau door de overheid te worden genomen, maar vanuit de instellingen. Die kunnen dat het beste beoordelen. Daarom dient de mogelijkheid te bestaan dat studenten met relevante werkervaring of onderzoekservaring een beroep doen op een speciaal daarvoor gereserveerd contingent aan plaatsen, waarbij een landelijke commissie, samengesteld uit deskundige vertegenwoordigers van de instellingen, zich met de afweging dienaangaande dient bezig te houden.
- Š Er dient centrale ruimte te zijn voor bijzondere gevallen. Een aparte beleidsruimte dient voor deze gevallen te worden gecreëerd, beheerd door een commissie, waarin deskundige vertegenwoordigers van de instellingen zijn opgenomen.

De aanbevelingen van de Commissie Toelating Numerus Fixus-opleidingen bevatten onder meer de volgende elementen:

- Š het belonen van goede prestaties in het voorgezet onderwijs door directe toelating tot 50 procent van de plaatsen;
- Š selectie op basis van motivatiegesprekken of persoonlijkheidstests zijn volgens de commissie niet betrouwbaar en objectief genoeg;
- Š het beperken van het aantal lotingskansen tot twee keer om te voorkomen dat er een ‘stuwmeer’ aan lotingskandidaten gaat ontstaan;
- Š maximaal tien procent van de plaatsen dient gereserveerd te worden voor kandidaten, die eenmalig kunnen proberen tot een opleiding te worden toegelaten op basis van een combinatie van de juiste vooropleidingseisen en relevante onderzoek- of werkervaring. Dit dient beoordeeld te worden door een commissie van deskundigen;
- Š maximaal vijf procent van de beschikbare plaatsen reserveren voor bijzondere gevallen (onder andere vluchtelingstudenten en rijksgenoten) die niet aan de normale selectie mee kunnen doen. Ook dit dient beoordeeld te worden door een commissie van deskundigen;
- Š kandidaten met deficiënties dienen deze weg te werken alvorens aan de selectie te kunnen deelnemen.

Advies Onderwijsraad

In 1998 bracht de Onderwijsraad een advies uit over het mogelijk instellen van een vorm van decentrale toelating. Het advies van de Onderwijsraad richt zich op *de voorwaarden waaronder decentrale toelating kan worden uitgevoerd bij opleidingen in het hoger onderwijs met een inschrijvingsbeperking, op de operationalisering van toepasselijke criteria en procedures alsmede op de wijze van implementatie, begeleiding en evaluatie van de eerste toepassing van deze decentrale toelating* (Onderwijsraad, 1998). De Onderwijsraad onderschrijft de wens om een beperkte vorm van decentrale toelating voor alle opleidingen met een numerus fixus in te voeren. Uitdrukkelijk wordt vermeld dat het hier om een vrijwillige en geen verplichte invoering van een vorm van decentrale toelating gaat. De decentrale toelating biedt instellingen extra mogelijkheden zich te profileren of het studierendement te bevorderen en geeft studenten de kans het lot in eigen handen te nemen via andere criteria dan het schoolse presteren. De uitwerking van inhoud en procedures beschouwt de Onderwijsraad als een zaak van de instellingen. De Onderwijsraad acht het echter van belang dat wettelijk een globaal kader wordt vastgesteld dat bij de uitwerking ervan door instellingen de vereiste inhoudelijke en procedurele zorgvuldigheid waarborgt. Het is aan de instellingen voordelen en lasten van de decentrale toelatingsprocedure tegen elkaar af te wegen.

Aan een drietal eisen moet volgens de Onderwijsraad worden voldaan. In de eerste plaats moet de formele toelaatbaarheid worden gecontinueerd. Ten aanzien van deze eis merkt de Onderwijsraad op dat instellingen zich dienen te richten op aanvullende criteria (bijzondere geschiktheid gelet op de inrichting van het onderwijs of het beroepenveld anders dan blijkt uit schoolse prestaties). Instellingen dienen op decentraal niveau de specifieke procedures en criteria duidelijk te omschrijven. De mogelijkheden van het criterium relevante werk- of onderzoekservaring worden door de Onderwijsraad marginaal genoemd.

Ook de systematiek van gewogen loting dient te worden gehandhaafd. Het aantal plaatsen dat kan worden opgevuld door de decentrale toelating wordt door de Onderwijsraad in navolging van de commissie Toelating Numerus Fixus-opleidingen gesteld op 10 procent van het aantal beschikbare plaatsen. In dat geval zal nog steeds recht gedaan worden aan het systeem van gewogen loting. Een mogelijke uitbreiding van het aantal centraal op te vullen opleidingsplaatsen kan in de toekomst worden overwogen.

Ten derde dienen instellingen zich bij de vormgeving van hun decentrale toelatingbeleid te conformeren aan selectietechnische en juridische vereisten. De Onderwijsraad neemt ten aanzien van procedurele waarborgen (vooral van selectietechnische en juridische aard) de suggestie over van het instellen van een beoordelingscommissie per instelling met daarin minstens één externe deskundige. Selectietechnische en juridische criteria als objectiviteit, controleerbaarheid, transparantie, inzichtelijkheid en toetsbaarheid kunnen als volgt worden ingevuld:

- š´ vooraf openbaar maken van criteria en procedures;
- š´ vooraf verantwoorden van criteria en procedures;
- š´ motiveren van individuele toelatingsbeslissingen;
- š´ regelen van een beroepsgang;
- š´ resultaten van de procedure openbaar maken;
- š´ uitgangspunten moeten toetsbaar zijn.

Wat betreft de implementatie merkt de Onderwijsraad op dat een experimentele fase niet aan de orde is, daar procedures en criteria een dermate decentraal karakter zullen hebben dat deze niet overdraagbaar zijn naar andere instellingen. Voorts verwacht de Raad dat het aantal instellingen dat zal overgaan tot decentrale procedures beperkt zal blijven gezien de bestuurslasten die een dergelijke procedure met zich mee zal brengen. Ook begeleiding lijkt de Raad overbodig. Een veelomvattende evaluatie na een periode van vijf jaar wordt voorgesteld. Het waarborgen van de procedurele zorgvuldigheid is gegarandeerd door beroep bij de examencommissies en de rechter. De Inspectie Hoger Onderwijs kan in algemene zin een toetsing uitvoeren en verder dienen instellingen zelf procedures te evalueren en eventueel tussentijds bij te stellen.

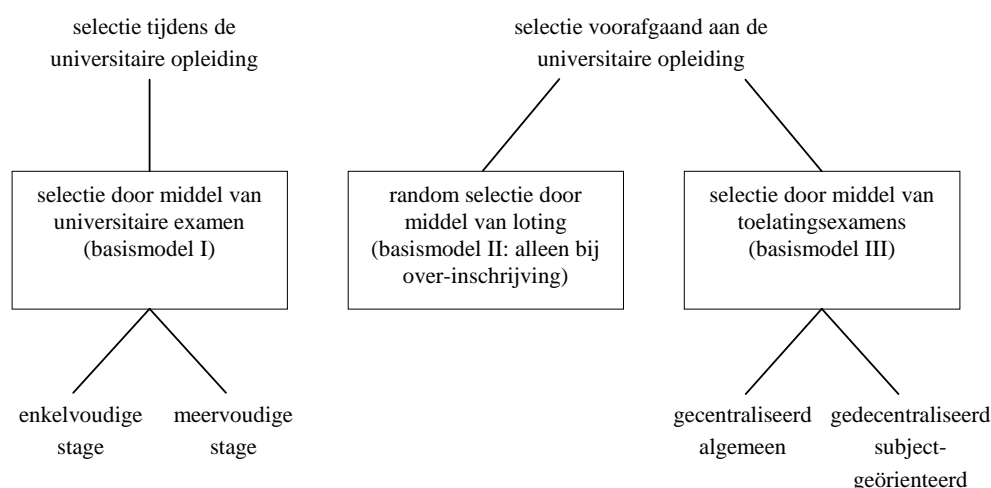
2.3 Selectiesystemen nader beschouwd

Basismodellen voor selectie

In 1997 werd in opdracht van de Europese Unie en de AMSE (Association of Medical Schools in Europe) een inventarisatie uitgevoerd naar de wijze waarop medische opleidingen selecteren aan de poort (Ebach e.a.). Deze inventarisatie had tot doel de integratie en mobiliteit van de student in de Europese Unie te bevorderen. Naast een inventarisatie van procedures en criteria werd tevens verslag gedaan van de bruikbaarheid en effectiviteit van gehanteerde procedures en testmaterialen.

Over het algemeen is het doel van de selectie vooral gelegen in capaciteitsbeperkingen van opleidingen en in een behoefte tot het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijs. De auteurs onderscheiden een drietal basismodellen (zie figuur 2).

Basismodel I is een selectiemodel waarbij selectie tijdens de universitaire opleiding centraal staat. In principe worden alle kandidaten toegelaten tot het eerste jaar van de opleiding. De uiteindelijke selectie vindt plaats middels een universitair examen aan het eind van het eerste of tweede jaar. Een dergelijk systeem hanteert men bijvoorbeeld in Frankrijk.

figuur 2: drie basismodellen van selectiesystemen (bron: Ebach e.a., 1997, p.10).

In *basismodel II* hanteert men de assumptie dat kandidaten met de juiste vooropleiding geschikt zijn voor vervolgonderwijs en selecteert men random, bijvoorbeeld door middel van loting. In de meest pure vorm komt dit systeem nergens in Europa meer voor. Nederland is het enige Europese land dat een soortgelijk systeem kent, maar ook hier is er sprake van een mix van prestatiegegevens (eindexamencijfers) en loting (gewogen loting).

Basismodel III komt het meest frequent voor in Europa. Selectie vindt plaats op basis van prestaties en/of aanleg voor het vakgebied voorafgaand aan de toelating tot de universiteit. We kunnen hierbij denken aan een scala van testen: gemiddeld eindexamencijfer, cijfers voor specifieke vakken, scores op testen die aanleg dan wel prestaties meten, aanbevelingsbrieven, resultaten van selectie-interviews et cetera.

Procedures, criteria en richtlijnen met betrekking tot het aantal toe te laten kandidaten kunnen, in het geval van basismodel III, zowel centraal als decentraal zijn aangestuurd of geformuleerd. Verschillende configuraties van centraal en decentraal zijn hierbij mogelijk. Zo kunnen landelijk procedures, criteria en aantallen zijn vastgelegd, maar is het daarnaast mogelijk dat instellingen op basis van testresultaten en eventueel aanvullende criteria (bijvoorbeeld middels interviews of aanbevelingsbrieven) decentraal besluiten om studenten al dan niet toe te laten. Ook is het mogelijk dat procedures en criteria en (in een enkel geval) zelfs het aantal toe te laten kandidaten volledig decentraal worden aangestuurd.

Een derde dimensie in het geval van basismodel III is die van algemene versus subjectgeoriënteerde selectie. Selectiecriteria kunnen zijn vastgesteld voor algemene universitaire toelating dan wel voor toelating tot specifieke opleidingen of instellingen.

Selectiesystemen kunnen volgens Ebach e.a. niet los worden gezien van het onderwijssysteem in een land. Transformatie van het ene naar het andere land is derhalve niet zonder meer mogelijk. Zo zal een wijziging in de selectiesystematiek gevolgen kunnen hebben voor de wijze waarop studenten zich voorbereiden in het voortgezet onderwijs. Dit kan het gevaar in zich bergen van een te snelle oriëntatie op het toekomstige beroep of een te snelle specialisatie in de vooropleiding. Bovendien is de keuze voor een selectiesysteem in grote mate afhankelijk van het feit of een land al dan niet landelijke erkende afsluitende examens in het vo kent. Niet in de laatste plaats houdt de keuze voor een selectiesysteem nauw verband met heersende maatschappelijke waarden en normen als bijvoorbeeld kansengelijkheid en eerlijkheid.

Doelen, criteria en procedures

De *doelen* die men nastreeft met de selectie kunnen divers zijn. Soms zijn doelen vooral meritocratisch van aard: men selecteert in dat geval personen op basis van criteria als niveau en aanleg. Doelen kunnen ook voortvloeien uit beperkte capaciteit van een opleiding of de arbeidsmarkt. In dat geval is het mogelijk selectie te laten plaatsvinden zonder aanzien des persoons (random selectie) en beschouwt men alle kandidaten met de juiste vooropleiding bij voorbaat als geschikt.

Daarnaast kan selectie tot doel hebben beschikbare plaatsen rechtvaardig te verdelen, bijvoorbeeld door de toegelaten kandidaten naar achtergrondkenmerken een afspiegeling te laten zijn van de verdeling in de samenleving. In dat geval zal een aantal plaatsen gereserveerd worden voor bijvoorbeeld vrouwelijke of allochtone studenten.

Doelen die instellingen nastreven kunnen eveneens geformuleerd zijn vanuit een specifieke invulling van het beroep waartoe men opleidt. Zo zullen bijvoorbeeld instellingen met een nadruk op onderzoek deze karakterisering meenemen bij de doelen die men nastreeft met de selectie en de invulling die men er aan geeft.

Ook andere doelen kunnen aan de selectie ten grondslag liggen. Het is denkbaar dat men tot doel heeft de selectie slechts tegen minimale kosten te laten plaatsvinden of procedureel eenvoudig te laten uitvoeren. In dat geval gaat men er van uit dat de uitvoeringskosten tot een minimum beperkt moeten blijven.

Criteria waarop geselecteerd kan worden zijn bijvoorbeeld: prestaties, aanleg of geschiktheid voor het vakgebied, motivatie en inzet, communicatieve vaardigheden, schrijfvaardigheid, taalvaardigheid, wetenschappelijk inzicht, probleemoplossend vermogen et cetera. Op uiteenlopende manieren wordt getoetst in welke mate kandidaten voldoen aan de criteria. Diverse instrumenten of methodieken kunnen worden ingezet om deze criteria te toetsen. In het onderstaande passeren de meest gebruikte criteria en instrumenten kort de revue.

Prestaties in het voortgezet onderwijs kan men onder andere toetsen door middel van het gemiddeld eindexamencijfer, cijfers voor specifieke vakken, niveau waarop vakken zijn gevolgd en bewijzen van waardering (bijvoorbeeld in de vorm van een aanbevelingsbrief). Variaties in het gewicht van het eindexamen hangen vooral samen met de nationale uniformiteit van het examen in het voortgezet onderwijs (eindexamencijfers van verschillende scholen zijn in sommige landen onderling niet vergelijkbaar). Soms verschaft een eindexamen zelfs niet zonder meer toelating tot het hoger onderwijs. Ook kan het voorkomen dat men het op politieke gronden niet verantwoord acht schoolverlaters zonder meer toe te laten tot specifieke opleidingen (bijvoorbeeld geneeskunde).

Het prestatieniveau van de kandidaat kan ook na het voortgezet onderwijs worden getoetst door middel van een specifieke prestatietest (achievement test), waarin bijvoorbeeld onderwerpen als biologie, scheikunde, natuurkunde, wiskunde, taalvaardigheid of wetenschappelijk inzicht aan de orde komen. Het doel van de prestatietest is het niveau van de student na beëindiging van het voortgezet onderwijs te toetsen, vooral in landen waar een afsluitend examen aan het eind van het voortgezet onderwijs niet centraal geregeld is en er dus sprake kan zijn van behoorlijke niveauverschillen.

Naast het toetsen van prestatie kan men ook de aanleg of geschiktheid (aptitude) van de kandidaat willen vaststellen. Een dergelijke test meet bijvoorbeeld aspecten als analytisch-probleemoplossend vermogen, deductieve vaardigheden, verbale aanleg, beheersing van de Engelse taal, aanleg voor het vakgebied et cetera. Prestaties en aanleg kunnen ook door middel van een combinatie van een achievement en aptitude test vastgesteld worden.

Omdat de inzet van interviews redelijk arbeidsintensief is zal dit instrument vaak pas gehanteerd worden in de laatste selectieronde om reeds bekende informatie te verifiëren. De kwaliteit van dit instrument en de waarde die men eraan kan toekennen is afhankelijk van een aantal aspecten, bijvoorbeeld het aantal personen dat bij het interview aanwezig is, de duur van het interview, de mate waarin het interview is voorgestructureerd of gestandaardiseerd en de wijze waarop betrokkenen tot een eindoordeel komen.

Soms wordt kandidaten gevraagd een sollicitatiebrief of een essay te schrijven, waaruit de interesse en motivatie voor het vakgebied moet blijken. Kandidaten dienen in dat geval in te gaan op motivatie en achtergronden; tevens blijken hieruit kwaliteiten op het gebied van schrijfvaardigheid.

Ook kunnen kandidaten beoordeeld worden op de hoeveelheid relevante werkervaring in het vakgebied. Vaak kan men dat aangeven op het aanmeldingsformulier en toelichten tijdens een gesprek.

Naast criteria en instrumenten dient er sprake te zijn van een *selectieprocedure*, waarin afspraken en regelingen met betrekking tot aanmelding, tijdstippen, criteria, beroepsmogelijkheden en dergelijke zijn geëxpliciteerd.

Eisen aan selectiesystemen

Selectiecriteria vanuit het oogpunt van de eisen die men eraan dient te stellen zijn uitvoerig beschreven door de commissie Toelating Numerus Fixus-opleidingen. In haar rapportage maakt zij melding van een onderscheid naar stopcriteria en wenselijke criteria. In het onderstaande zullen we dit kort toelichten. Gezien de begripsverwarring die kan ontstaan met de hiervoor genoemde selectiecriteria, geven we hier de voorkeur aan de term selectie-eisen.

Voorstellen en argumenten moeten in ieder geval voldoen aan *een aantal eisen* (de commissie Toelating Numerus Fixus-opleidingen noemt dit stopcriteria of eisen die een systeem altijd moet hebben), ongeacht de actor die ze voorstelt of hanteert. De commissie onderscheidt hierbij een zestal eisen. In de eerste plaats dienen criteria in overeenstemming te zijn met de grondwet en met het recht. Daarnaast moeten selectiesystemen uitvoerbaar zijn en moeten oplossingen een draagvlak in de samenleving hebben. Tevens is het van belang dat selectiesystemen voldoen aan eisen van geldigheid. Betrokkenen die deelnemen aan de selectie moeten invloed kunnen uitoefenen op de toelatingskans en tenslotte, zo stelt de commissie, mag niemand met de juiste vooropleiding bij voorbaat kansloos zijn. Deze stopcriteria zijn gerealiseerd in de wettelijke regelingen.

Naast de hierboven genoemde stopcriteria onderscheidt de commissie Toelating Numerus Fixus-opleidingen tevens een aantal *wenselijke criteria of eisen*. Deze kunnen naar believen door de actoren wel of niet worden gehanteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kwaliteitseisen, eisen ten aanzien van de uitvoering en politiek-maatschappelijke eisen.

Kwaliteitseisen geven informatie over het kwalitatieve gehalte van de gehanteerde selectiemethode. Dat wil zeggen dat de criteria moeten voldoen aan betrouwbaarheid, objectiviteit, (predictieve) validiteit, deugdelijkheid (onder andere fraudegevoeligheid). Onder *betrouwbaarheid* verstaan we in dit kader dat bij de selectieprocedure toeval een minimale rol speelt. Betrouwbaarheid is gerelateerd aan beoordelingsmethodieken. Zo wordt bijvoorbeeld aan een interview of motivatiegesprekken een relatief lage betrouwbaarheid toegekend.

Met *objectiviteit* doelt de commissie Toelating Numerus Fixus-Opleidingen op de mate van onafhankelijkheid van subjectieve invloeden vanuit de beoordelaar. In dit kader is het van belang criteria te hanteren aan de hand waarvan iedere persoon tot eenzelfde oordeel zou komen.

Een test is *valide* indien deze daadwerkelijk de eigenschappen meet die men beoogt te meten. Eveneens is het van belang, indien men de beste kandidaten wil selecteren, dat een test *predictieve* waarde heeft, dat wil zeggen voorspellende waarde heeft met betrekking tot latere studieprestaties. Tenslotte dient men de kans dat kandidaten kunnen *frauderen* zo minimaal mogelijk te houden.

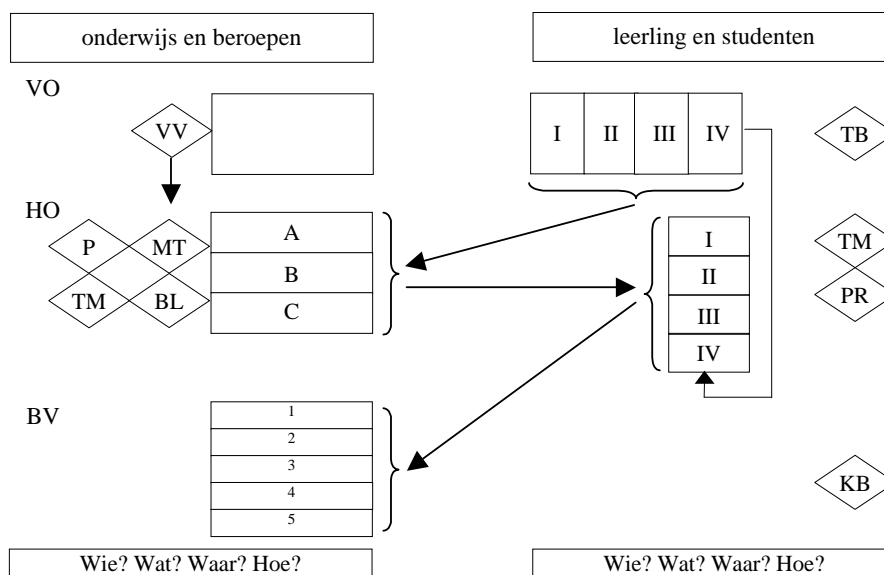
Eisen ten aanzien van de uitvoering zeggen iets over de hanteerbaarheid van de te kiezen selectiemethodiek. Deze eisen hebben betrekking op eenvoud, doelmatigheid, uitvoerbaarheid, transparantie en kosten. Een aantal van deze zaken houdt met elkaar verband en refereert aan beheersmatige aspecten of effecten van selectiesystemen in relatie tot kosten.

Een selectiemethode kunnen we transparant noemen indien kandidaten kunnen beschikken over alle informatie die nodig is om te kunnen anticiperen op de eisen. Deze transparantie hangt tevens samen met heldere procedures, een beperking van uitzonderingsmaatregelen en eenduidige hantering van criteria. Een hoge mate van decentralisatie is in veel gevallen geen garantie voor doorzichtigheid van procedures en methodieken.

Politiek-maatschappelijke eisen geven een indicatie van de mate waarin oplossingen voldoen aan de voornaamste politieke beleidskeuzen en aanvaarding ervan door de samenleving. We denken hierbij aan maatschappelijke acceptatie en legitimatie en eerlijkheid en rechtvaardigheid.

Hoe stroomt de student door de selectieprocedure?

In deze paragraaf wordt een stroomschema geschetst van de wijze waarop de (aankomende) student door de selectieprocedure voor numerus fixus opleidingen stroomt (figuur 3). Het schema heeft de functie om alle relevante effecten die de wet teweeg brengt te visualiseren en qua actor en tijdstip te preciseren.

figuur 3: stroomschema: hoe stroomt de student door naar opleidingen met een toelatingsbeperking

Toelichting

- VO In het voortgezet onderwijs vindt op enigerlei wijze de voorbereiding op de selectieprocedure plaats.
- VV Gebaseerd op de methode van toelating zoals gepubliceerd door de instellingen vindt in het voortgezet onderwijs een mogelijk gerichte voorlichting en voorbereiding plaats.
- TB Gebaseerd op de methode van toelating zoals gepubliceerd door de instellingen ontwikkelt de aankomende student toelatingsbevorderend gedrag. Dit kan bijvoorbeeld zijn gericht op het behalen van hoge eindexamencijfers, reflectie op de motivatie voor een numerus fixus opleiding, preparatie op aangegeven selectieprocedure.
- HO De ho-opleidingen dienen rekening te houden met drie kenmerken van de wet:
- A de selectieprocedure leidt tot vier groepen van studenten:
 - I de groep 8+
 - II de groep die decentraal wordt geselecteerd
 - III de groep die na gewogen loting wordt geplaatst
 - IV de groep niet-geplaatsten.
 - B Groep II wordt door de instellingen/opleidingen gekozen
 - C De instelling kiest voor een bepaalde methode van toelating (MT).
- MT De methode van toelating zoals toegepast door een bepaalde opleiding/instelling. Deze methode omvat de selectiecriteria, de selectiemethodiek en de procedure die de potentiële student dient te doorlopen.
- P De profilering waar de instelling/opleiding voor kiest. Dit kan zijn een profilering op basis van gewenste kenmerken van instromende studenten, vormgeving van de opleiding, inhoud van de opleiding (vaak beperkte ruimte) et cetera.
- BL De bestuurlijke lasten bij de instelling/opleiding.
- TM De student is al dan niet tevreden over de methodiek van toelating, in het bijzonder over de mogelijkheid die hem wordt geboden invloed uit te oefenen op de toelating.
- PR Eenmaal tot de numerus fixus opleiding toegelaten, heeft een student een bepaalde studievoortgang en heeft een cohort studenten een bepaald propedeuserendement. De cohorten kunnen worden onderverdeeld naar de groepen I, II, III en IV hierboven. Groep IV volgt mogelijk een andere opleiding in het ho.
- BV De beroepsverenigingen of het beroepenveld (denkbeeldig aangeduid met de nummers 1-6) dat de effecten van de selectieprocedure op het functioneren in de beroepen beoordeelt (voorlopig nog: daarop anticipeert).
- KB De kwaliteit van de beroepsuitoefening die mogelijk wordt beïnvloed door de selectieprocedure.

Alle relevante effecten die op enig moment kunnen voorkomen als gevolg van decentrale toelating zijn in dit schema weergegeven in ruitvormige kaders. Deze effecten kunnen worden waargenomen door verschillende actoren: in het onderwijs- en beroepenveld zijn dat schooldecanen VO, vertegenwoordigers van de opleidingen/instellingen en beroepsverenigingen. In het leerling/studentsysteem zijn dat leerlingen en studenten en hun ouders. De evaluatievragen komen globaal neer op de vragen: Wie? Wat? Waar? Hoe? ten aanzien van deze thema's. De onderzoeksvragen en onderzoekspzets zijn in het volgende hoofdstuk verder uitgewerkt.

3

Vraagstelling en onderzoeksopzet

In dit onderzoek staan drie evaluatievragen centraal, namelijk:

- (1) of de doelstelling van de wet (een toename van invloed op de eigen toelatingskans) is gerealiseerd;
- (2) wat hiervan mogelijk onbedoelde effecten zijn en
- (3) op welke wijze decentrale toelating zich in de toekomst dient te ontwikkelen.

Om deze evaluatievragen te kunnen beantwoorden zijn drie deelonderzoeken uitgevoerd, onder verschillende groepen van direct betrokkenen: de studenten, hun ouders, de opleidingen/instellingen in het hoger onderwijs en de scholen voor voortgezet onderwijs. In het onderstaande is weergegeven hoe de deelonderzoeken zijn opgezet en welke vraagstellingen met de onderscheiden deelonderzoeken zijn onderzocht.

Allereerst is met behulp van populatiegegevens, die beschikbaar zijn gesteld door de IB-Groep, een analyse gemaakt van de omvang van decentrale toelating ter beantwoording van de volgende vragen:

- a Hoe groot is de belangstelling van studenten om deel te nemen aan decentrale toelating? (zie paragraaf 4.1).
- b Wat is het profiel van studenten die decentraal zijn toegelaten in vergelijking met studenten die niet via de decentrale procedure zijn toegelaten? (zie paragraaf 4.1)
- c Hoe groot is de belangstelling van instellingen voor deelname aan decentrale toelating? (zie paragraaf 4.3)

Door de IB-Groep is in de studie jaren 2000-2002, 2001-2002 en 2002-2003 een dataset beschikbaar gesteld met daarin gegevens met betrekking tot decentrale toelating. Het doel van dit onderdeel is het verschaffen van inzicht in de kwantitatieve kenmerken van het nieuwe beleid gebaseerd op de volgende gegevens:

- Š geboortedatum
- Š geslacht
- Š vooropleiding
- Š deelgenomen aan decentrale toelating
- Š instelling eerste/tweede voorkeur
- Š opleiding eerste/tweede voorkeur
- Š instelling waar is deelgenomen aan decentrale toelating
- Š opleiding waar is deelgenomen aan decentrale toelating
- Š reden geplaatst

De analyses op deze databestanden hebben geresulteerd in een overzicht van kwantitatieve gegevens met betrekking tot belangstelling van studenten voor opleidingen die zijn overgegaan tot decentrale toelating en het profiel van studenten die decentraal zijn aangenomen dan wel zijn afgewezen op basis van vooropleiding, leeftijd en geslacht.

Vervolgens is een documentanalyse uitgevoerd en zijn telefonische interviews gehouden met instellingen die decentrale toelating hebben toegepast. Dit onderdeel was erop gericht informatie te verkrijgen over de gang van zaken bij de methode van toelating, de eventuele profilering ten opzichte van andere instellingen, de bestuurlijke lasten die de instelling/opleiding kent als gevolg van de decentrale toelatingsprocedure en de tevredenheid met de methode van toelating. De volgende vragen kwamen aan de orde:

- d Wat is de reden van instellingen om al dan niet een decentrale toelatingsprocedure te starten? (zie paragraaf 4.3)
- e Welke criteria, instrumenten en procedures zijn er door instellingen gehanteerd? (zie hoofdstuk 7).
- f Hoe tevreden zijn instellingen over de uitgangspunten van de wet enerzijds en over de toegepaste methodieken anderzijds? (zie paragraaf 8.2)
- g Wat is de omvang van de bestuurlijke lasten voor instellingen die een decentrale toelatingsprocedure hebben toegepast? (zie hoofdstuk 9)
- h In welke mate willen instellingen zich door middel van de decentrale toelating profileren ten opzichte van concurrerende instellingen? (zie hoofdstuk 10)
- i In hoeverre onderscheidt de studievoortgang van decentraal toegelaten studenten zich van de studievoortgang van de overige studenten? (zie hoofdstuk 11)

Alle instellingen/opleidingen die in de studie jaren 2000 en 2001 voornemens waren om te starten met decentrale toelating zijn benaderd met het verzoek documenten met betrekking tot deze procedures ter beschikking te stellen. Dit om inzicht te krijgen in:

- š de toegepaste criteria, instrumenten en procedures;
- š de voorzieningen (personeel, beroepsprocedures, voorlichtingsmateriaal et cetera);
- š bestuurlijke lasten, profilering en studievoortgang.

Deze documentanalyse is voor verdere verdieping aangevuld met een aantal telefonische interviews (zie tabel 1 tot en met tabel 3 voor een overzicht van instellingen die aan dit onderdeel hebben meegewerkt).

tabel 1: medewerking instellingen in 2000

opleiding	instelling	methode
<i>wo</i>		
bedrijfswetenschappen	EUR	documentanalyse + interview
business administration	EUR	documentanalyse
geneeskunde	UL	documentanalyse + interview
	UU	documentanalyse + interview
<i>hbo</i>		
heao**	HS Brabant	documentanalyse
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	NHTV	documentanalyse + interview
journalistiek	Chr HS Ede	documentanalyse
	HvU	documentanalyse + interview
mondhygiëne	HS Holland	documentanalyse

tabel 2: medewerking instellingen in 2001

opleiding	instelling	methode
<i>wo</i>		
business administration	EUR	documentanalyse + interview
diergeneeskunde	UU	documentanalyse + interview
geneeskunde	UL	documentanalyse
	UU	documentanalyse
	UvA	documentanalyse + interview
	VU	documentanalyse + interview
	EUR	documentanalyse
tandheelkunde	kun	documentanalyse + interview
	UvA	documentanalyse + interview
	VU	documentanalyse + interview
<i>hbo</i>		
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	NHTV	documentanalyse
journalistiek	HvU	documentanalyse
mondhygiëne	HS Holland	documentanalyse

tabel 3: medewerking instellingen in 2002

opleiding	instelling	methode
<i>hbo</i>		
bewegingsagogie/psychomotorische therapie	Chr HS Windesheim	vragenlijst via e-mail
communication & multimedia design	HS Zuyd	vragenlijst via e-mail
leraar lichamelijke opvoeding eerste graad v.o.	Chr HS Windesheim	vragenlijst via e-mail
sport en bewegen	Chr HS Windesheim	vragenlijst via e-mail

Tenslotte is een schriftelijke vragenlijst uitgezet onder studenten, ouders en decanen met als doel zicht te krijgen op de wijze waarop studenten zich hebben voorbereid, de knelpunten die men heeft ervaren en de mening van betrokkenen over decentrale toelating zijn studenten, ouders en decanen van scholen voor voortgezet onderwijs (alle havo/vwo scholen) via een schriftelijke enquête benaderd.

In dit onderdeel kwamen de volgende evaluatievragen aan bod:

- j Wat zijn voor studenten de belangrijkste redenen om af te zien van deelname aan decentrale toelating? (zie paragraaf 5.1)
- k Hoe heeft de informatievoorziening binnen het voortgezet onderwijs plaatsgevonden en zijn betrokkenen in het voortgezet onderwijs hierover tevreden? (zie paragraaf 5.1 en 5.2)
- l Hoe hebben studenten in het voortraject (onder andere voortgezet onderwijs) zich voorbereid op de decentrale toelating? (zie hoofdstuk 6)
- m Wat is het oordeel van studenten, ouders en decanen over de gehanteerde doelen, instrumenten, criteria en procedures enerzijds en het concept decentrale toelating anderzijds? (zie paragraaf 8.2)

In tabel 4 is een overzicht gegeven van de aantallen in de populatie en de aantallen in de steekproef. De steekproef is aselect getrokken met behulp van het statistische programma SPSS.

Het betreft hier studenten die zich hebben ingeschreven voor een opleiding die decentrale toelating toepaste voor het studiejaar 2001. Deze decentrale toelatingsprocedures hebben plaatsgevonden in het voorjaar van 2001.

tabel 4: overzicht populatieaantallen en steekproefaantallen

groep	populatie	steekproef	procent in steekproef
studenten 8+	390	390	100%
niet decentraal deelgenomen en ingeloot	1522	600	39%
niet decentraal deelgenomen en uitgeloot	2297	600	26%
decentraal aangenomen	633	633	100%
decentraal afgewezen en ingeloot	707	707	100%
decentraal afgewezen en uitgeloot	590	590	100%
ouders niet decentraal deelgenomen en ingeloot	1398	300	21%
niet decentraal deelgenomen en uitgeloot	1309	300	23%
decentraal aangenomen	631	300	48%
decentraal afgewezen en ingeloot	700	150	21%
decentraal afgewezen en uitgeloot	579	150	26%
decanen	674	674	100%

De respons op de schriftelijke vragenlijsten was bijzonder hoog (tabel 5). Gemiddeld stuurde bijna 40 procent van de geënquêteerden de vragenlijst retour. Bovendien gingen veel vragenlijsten vergezeld van de nodige opmerkingen en suggesties voor verbetering. Deze opmerkingen zijn in de tekst verwerkt voor zover ze een structureel karakter hadden. Maar liefst 62 procent van de studenten uit de groep 8+ retourneerde de vragenlijst. Ruim 50 procent van de studenten die decentraal zijn aangenomen en hun ouders werkten mee aan het onderzoek. Studenten die niet hebben deelgenomen aan de decentrale toelating responderden het minst goed (22 procent). Van hun ouders stuurde daarentegen ongeveer 30 procent de vragenlijst ingevuld terug. Ook de respons van de overige groepen ligt zo rond de 30 procent.

tabel 5: responsoverzicht (netto respons) schriftelijke vragenlijst

categorie	totaal		retour	respons
	verzonden	adres onbekend		
studenten 8+	390	0	240	62%
niet decentraal deelgenomen en ingeloot	600	0	257	43%
niet decentraal deelgenomen en uitgeloot	600	0	131	22%
decentraal aangenomen	633	0	352	56%
decentraal afgewezen en ingeloot	707	0	212	30%
decentraal afgewezen en uitgeloot	590	0	201	34%
ouders niet decentraal deelgenomen en ingeloot	300	0	109	36%
niet decentraal deelgenomen en uitgeloot	300	0	111	37%
decentraal aangenomen	300	0	152	51%
decentraal afgewezen en ingeloot	150	0	39	26%
decentraal afgewezen en uitgeloot	150	0	48	32%
decanen	674	200	186	39%
totale respons	5395	200	2038	39%

De adressen van studenten en ouders zijn beschikbaar gesteld door de IB-Groep. De adressen van de scholen voor voortgezet onderwijs (havo/vwo) zijn beschikbaar gesteld door de directie vo van het ministerie van OCenW. Omdat het hier postbusadressen betrof van vooral besturen van de scholen, kwamen veel vragenlijsten retour. Nazending van deze lijsten leverde enige verhoging van de respons op. De uiteindelijke (netto) respons van decanen was bijna 40 procent.

De vragenlijsten zijn verzonden in oktober 2001. De verschillende vragenlijsten zijn opgenomen in de bijlage (pagina 129).

De onderstaande onderzoeksvragen worden in dit rapport achtereenvolgens aan de orde gesteld:

- Š Deelname aan decentrale toelating: feiten en cijfers (onderzoeksvragen a, b, c en d: pagina 31 en volgende);
- Š Bekendheid met en voorlichting over decentrale toelating (onderzoeksvraag j en k: pagina 59 en volgende);
- Š Toelatingsbevorderend gedrag (onderzoeksvraag l: pagina 71 en volgende);
- Š Methode van toelating (onderzoeksvraag e: pagina 79 en volgende);
- Š Tevredenheid over de methodiek van toelating (onderzoeksvraag m en f: pagina 87 en volgende);
- Š Organisatorische en bestuurlijke lasten (onderzoeksvraag g: pagina 97 en volgende);
- Š Profilering van instellingen (onderzoeksvraag h: pagina 99 en volgende);
- Š Propedeuserendement en studievoortgang (onderzoeksvraag i: pagina 101 en volgende).

4

Deelname aan decentrale toelating: feiten en cijfers

4.1 Deelname van studenten

De deelname van studenten aan decentrale toelating is geanalyseerd met behulp van gegevens die zijn verstrekt door de IB-Groep. Van alle opleidingen die decentrale toelating hebben toegepast zijn voor de drie onderzochte studie jaren (2000, 2001 en 2002²) gegevens verstrekt over alle vooraanmelders. Dit zijn alle studenten die zich in hun eerste of tweede studie keuze hebben aangemeld bij een opleiding die decentrale toelating toepast. In de tekst is deze groep aangeduid als de groep *vooraanmelders*.

Allereerst is nagegaan hoeveel studenten hebben aangegeven te willen deelnemen aan decentrale toelating. Of studenten daadwerkelijk hebben deelgenomen is op basis van deze gegevens niet volledig na te gaan. De groep studenten die op basis van de administratieve gegevens heeft deelgenomen aan decentrale toelating is in de tekst de groep *deelnemers* genoemd.

In de analyses zijn zowel alle *vooraanmelders* als alle *deelnemers* als basis gebuikt om de gegevens te analyseren.

De gegevens van de IB-Groep kennen een geringe foutenmarge vanwege onderstaande redenen:

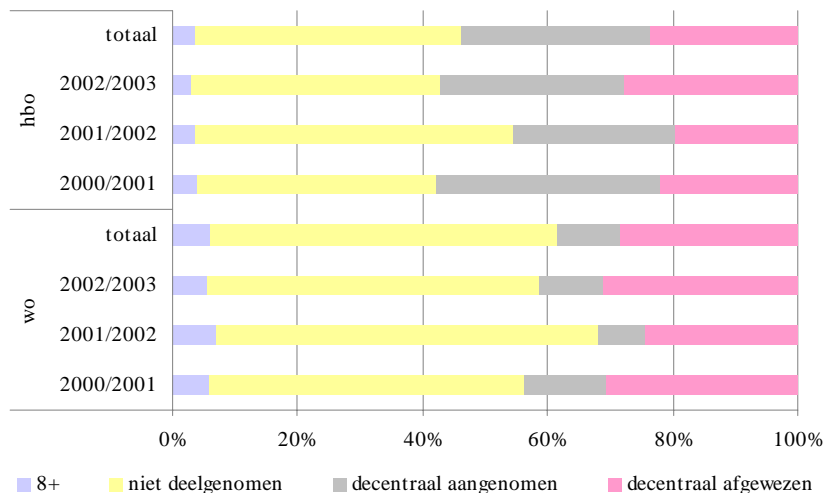
- š` bij sommige opleidingen bestaat de mogelijkheid deel te nemen aan decentrale toelating zonder zich als vooraanmelder voor desbetreffende instelling (eerste of tweede voorkeur) bij de IB-Groep te registreren;
- š` bij sommige instellingen hebben kandidaten zich rechtstreeks voor decentrale toelating aangemeld; om die reden zijn niet alle deelnemers aan decentrale toelating als zodanig geregistreerd bij de IB-Groep;
- š` de feitelijke deelname wordt niet centraal geregistreerd.

De manier waarop studenten zijn toegelaten is per studiejaar uitgesplitst naar hbo en wo (zie figuur 4). Het totaal aantal vooraanmelders voor opleidingen die decentrale toelating toepassen in het *wetenschappelijk onderwijs* bedraagt in de onderzochte studie jaren respectievelijk 2532, 4149 en 4764 studenten. Van deze groep vooraanmelders nam achtereenvolgens 43, 32 en 41 procent deel aan decentrale toelating (decentraal aangenomen en decentraal afgewezen studenten opgeteld). Ongeveer zes à zeven procent van de vooraanmelders in het wo bestaat uit kandidaten met een gemiddeld eindexamencijfer van acht of hoger.

Het hoger beroepsonderwijs kent in de onderzochte studie jaren achtereenvolgens 1273, 1283 en 1734 vooraanmelders voor opleidingen met decentrale toelating.

² Voor de duiding van de studie jaren is het jaar gehanteerd waarin de selectie heft plaatsgevonden: in 2000 heeft decentrale toelating plaatsgevonden voor het studiejaar 2000-2001; in 2001 voor het studiejaar 2001-2002 en in 2002 voor het studiejaar 2002-2003. Voor de leesbaarheid van de tekst is steeds het eerste jaartal weergegeven.

Van deze vooraanmelders nam respectievelijk 58, 46 en 58 procent deel aan de decentrale toelating (decentraal aangenomen en decentraal afgewezen studenten samengenomen). Drie à vier procent van de vooraanmelders behaalde in het voortgezet onderwijs een gemiddelde eindexamencijfer van acht of hoger.

figuur 4: status deelname decentrale toelating op basis van het aantal vooraanmeldingen in het hbo en wo (studiejaar 2000, 2001 en 2002)

In tabel 6 is een overzicht gegeven van de geobserveerde en verwachte aantallen in de onderscheiden groepen. Er zijn binnen het wo en hbo verschillen tussen de studiejaren geconstateerd wat betreft de samenstelling van de groepen.

tabel 6: verschillen van de groepssamenstelling tussen de studiejaren in wo- en hbo, geobserveerde aantallen en verwachte aantallen bij gelijke verdeling in de studiejaren: $\chi^2=343,02$ (wo); $p=,00$ en $\chi^2=71,63$ (hbo); $p=,00$

	wo				hbo			
	N	%	verwacht	verschil	N	%	verwacht	verschil
2000								
8+	144	6%	(156)	-12	49	4%	(45)	4
niet deelgenomen	1284	51%	(1404)	-120	490	38%	(542)	-52
decentraal aangenomen	333	13%	(248)	85	455	36%	(386)	69
decentraal afgewezen	771	30%	(724)	47	279	22%	(300)	-21
totaal	2532	100%			1273	100%		
2001								
8+	295	7%	(256)	39	49	4%	(45)	4
niet deelgenomen	2534	61%	(2301)	233	648	51%	(546)	102
decentraal aangenomen	300	7%	(407)	-107	333	26%	(389)	-56
decentraal afgewezen	1020	25%	(1186)	-166	253	20%	(303)	-50
totaal	4149	100%			1283	100%		
2002								
8+	266	6%	(293)	-27	54	3%	(61)	-7
niet deelgenomen	2528	53%	(2642)	-114	688	40%	(738)	-50
decentraal aangenomen	490	10%	(467)	23	512	30%	(525)	-13
decentraal afgewezen	1480	31%	(1362)	118	480	28%	(409)	71
totaal	4764	100%			1734	100%		

De grootste verschillen tussen de studie jaren zijn zichtbaar in het wo. Het deelnamepercentage in het wo is in 2001 relatief laag. Dit geldt eveneens voor het percentage studenten (ten opzichte van het totaal aantal vooraanmelders) dat in dat jaar decentraal is toegelaten.

Ook in het hbo is het deelnamepercentage in het studiejaar 2001 lager dan in de andere jaren. Het aantal vooraanmeldingen per opleiding en instelling is weergegeven in absolute aantallen in tabel 7 en in rij-percentages in tabel 8 (wo). Voor het hbo zijn deze gegevens weergegeven in tabel 9 (absolute aantallen) en in tabel 10 (rij-percentages).

tabel 7: vooraanmeldingen voor opleidingen met decentrale toelating naar opleiding, instelling en status in absolute aantallen: wetenschappelijk onderwijs

		8+	niet deelgenomen en ingeloot	niet deelgenomen en uitgeloot	decentraal aangenomen	decentraal afgewezen en ingeloot	decentraal afgewezen en uitgeloot	totaal aantal vooraanmeldingen
2000								
geneeskunde	UL	39	121	149	23	153	133	618
	UU	78	245	274	26	125	150	898
bedrijfswetenschappen	EUR	27	404	91	284	118	92	1016
2001								
business administration	EUR	18	79	7	67	41	1	213
geneeskunde	UL	40	107	112	25	53	28	365
	UU	96	344	336	29	84	77	966
	EUR	30	88	82	21	161	123	505
	UVA	28	173	178	25	60	43	507
	VU	45	161	162	29	67	78	542
tandheelkunde	KUN	12	40	35	29	36	32	184
	ACTA	2	153	115	15	5	5	295
diergeneeskunde	UU	24	100	262	60	31	95	572
2002								
business administration	EUR	14	40	19	135	118	1	327
geneeskunde	UL	40	118	116	19	137	51	481
	UU	79	403	342	28	96	89	1037
	EUR	35	97	80	88	210	150	660
	UVA	28	162	137	32	81	73	513
	VU	23	114	91	33	89	74	424
tandheelkunde	KUN	6	47	50	29	15	28	175
	ACTA	3	60	68	63	36	35	265
diergeneeskunde	UU	27	99	271	59	24	82	562
bedrijfswetenschappen	VU	11	160	54	4	82	9	320

De medische opleidingen in het wo (geneeskunde, tandheelkunde en diergeneeskunde) hebben tussen drie en zeventien procent van het aantal vooraanmelders decentraal toegelaten. Een uitzondering vormt tandheelkunde ACTA in 2002. Daar werd 24 procent van de vooraanmelders decentraal aangenomen.

De medische wo-opleidingen selecteerden tussen 20 en 30 studenten per jaar, ongeveer tien procent van de opleidingsfixus van 300. Opvallende uitschieters zien we bij geneeskunde EUR (een stijging van 21 naar 88 decentraal toegelaten studenten in 2002) en bij tandheelkunde

ACTA, waar een stijging is waargenomen van 15 studenten in 2001 naar 63 studenten in 2002. De opleiding diergeneeskunde selecteerde relatief veel (ruim 60) studenten via de decentrale procedure.

Bij de bedrijfswetenschappelijke opleidingen zijn aanmerkelijke verschillen zichtbaar. Volgens de gegevens van de IB-Groep zijn slechts vier studenten aan de VU decentraal toegelaten, één procent van het aantal vooraanmelders. Business administration EUR selecteerde in 2002 135 studenten via de decentrale procedure, ruim 40 procent van het aantal vooraanmelders; in 2001 waren dit 67 studenten (ruim 30 procent van het aantal vooraanmelders).

tabel 8: vooraanmeldingen voor opleidingen met decentrale toelating naar opleiding, instelling en status in rij-percentages: wetenschappelijk onderwijs

		8+	niet deelgenomen en ingeloot	niet deelgenomen en uitgeloot	decentraal aangenomen	decentraal afgewezen en ingeloot	decentraal afgewezen en uitgeloot	totaal aantal vooraanmeldingen
2000								
geneeskunde	UL	6%	20%	24%	4%	25%	22%	100%
	UU	9%	27%	31%	3%	14%	17%	100%
bedrijfswetenschappen	EUR	3%	40%	9%	28%	12%	9%	100%
2001								
business administration	EUR	8%	37%	3%	31%	19%	0%	100%
geneeskunde	UL	11%	29%	31%	7%	15%	8%	100%
	UU	10%	36%	35%	3%	9%	8%	100%
	EUR	6%	17%	16%	4%	32%	24%	100%
	UVA	6%	34%	35%	5%	12%	8%	100%
	VU	8%	30%	30%	5%	12%	14%	100%
tandheelkunde	KUN	7%	22%	19%	16%	20%	17%	100%
	ACTA	1%	52%	39%	5%	2%	2%	100%
diergeneeskunde	UU	4%	17%	46%	10%	5%	17%	100%
2002								
business administration	EUR	4%	12%	6%	41%	36%	0%	100%
geneeskunde	UL	8%	25%	24%	4%	28%	11%	100%
	UU	8%	39%	33%	3%	9%	9%	100%
	EUR	5%	15%	12%	13%	32%	23%	100%
	UVA	5%	32%	27%	6%	16%	14%	100%
	VU	5%	27%	21%	8%	21%	17%	100%
tandheelkunde	KUN	3%	27%	29%	17%	9%	16%	100%
	ACTA	1%	23%	26%	24%	14%	13%	100%
diergeneeskunde	UU	5%	18%	48%	10%	4%	15%	100%
bedrijfswetenschappen	VU	3%	50%	17%	1%	26%	3%	100%

De hbo-opleidingen hebben in vergelijking met het aantal vooraanmelders de grootste groep studenten decentraal geselecteerd. Het volgend onderdeel beschrijft per opleiding een aantal opmerkelijke verschillen tussen de opleidingen en de studie jaren.

tabel 9: vooraanmeldingen voor opleidingen met decentrale toelating naar opleiding, instelling en status in absolute aantallen: hoger beroepsonderwijs

		8+	niet deelgenomen en ingeloot	niet deelgenomen en uitgeloot	decentraal aangenomen	decentraal afgevozen en ingeloot	decentraal afgevozen en uitgeloot	totaal aantal vooraanmeldingen
2000								
bedrijfseconomie	HS Brabant	2	25	11	33	7	6	84
commerciële economie	HS Brabant	6	50		57	27	1	141
bedrijfskundige informatica	HS Brabant	2	12	4	24	15	2	59
accountancy	HS Brabant	9	24	9	36	12	10	100
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	NHTV	11	159	26	154	54	5	409
mondhygiëne	HS Holland	8	34	1	12	2		57
journalistiek	HS Ede	1	26		7			34
	HS van Utrecht	10	57	52	132	96	42	389
2001								
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	NHTV	16	180	59	179	49	7	490
mondhygiëne	HS Holland	16	60	2	21	18		117
journalistiek	HS van Utrecht	17	263	84	133	103	76	676
2002								
sport en bewegen	HS Windesheim	2	23		9	27		61
communication- and multimediasdesign	HS Zuyd	1	22	1	20	21		65
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	NHTV	10	97	53	191	44	4	399
mondhygiëne	HS Holland	10	50		16	11		87
bewegingsagogie/psychomotorische therapie	HS Windesheim	2	26	3	26	23	2	82
journalistiek	HS van Utrecht	15	178	40	132	157	72	594
media en entertainment management	HS Haarlem	14	103	22	97	46	3	285
leraar vo eerste graad lichamelijke opvoeding	HS Windesheim		64	6	21	70		161

De opleidingen journalistiek (HvU) en hoger toeristisch en recreatief onderwijs (NHTV) kennen het grootste aantal vooraanmelders. In het eerste jaar (2000) is het aantal vooraanmelders voor journalistiek Utrecht lager dan in de andere jaren. Dit kan te maken hebben met het feit dat de registratie bij de IB-Groep in desbetreffend jaar niet helemaal goed is verlopen. De NHTV heeft in de eerste twee jaren bijna 40 procent van het aantal vooraanmelders via de decentrale procedure geselecteerd; in 2002 is dit 48 procent. Journalistiek HvU liet in de twee laatste studiejaar ruim 20 procent van de vooraanmelders decentraal toe. Bij de opleiding mondhygiëne (Hogeschool Holland) is ook ongeveer 20 procent van de vooraanmelders decentraal toegelaten. Het aantal deelnemende opleidingen in het hbo is vooral in 2001 gering. In het 2002 zijn behoorlijk wat nieuwe opleidingen overgegaan tot decentrale toelating. De Hogeschool Windesheim past decentrale toelating toe op drie opleidingen: sport en bewegen, waar 15 procent van het aantal vooraanmelders decentraal werd toegelaten, de opleiding leraar vo lichamelijke opvoeding met een toelatingspercentage van 13 en de opleiding bewegingsagogie/psychomotorische therapie waar men ruim 30 procent van het aantal vooraanmelders via de decentrale procedure heeft geselecteerd. De opleidingen van de Hogeschool Zuyd en media en entertainment management (Hogeschool Haarlem) hebben ruim 30 procent van de vooraanmelders decentraal toegelaten.

tabel 10: *vooraanmeldingen voor opleidingen met decentrale toelating naar opleiding, instelling en status in rij-percentages: hoger beroepsonderwijs*

		8+	niet deelgenomen en ingeloot	niet deelgenomen en uitgeloot	decentraal aangenomen	decentraal afgewezen en ingeloot	decentraal afgewezen en uitgeloot	totaal aantal vooraanmeldingen
2000								
bedrijfseconomie	HS Brabant	2%	30%	13%	39%	8%	7%	100%
commerciële economie	HS Brabant	4%	35%		40%	19%	1%	100%
bedrijfskundige informatica	HS Brabant	3%	20%	7%	41%	25%	3%	100%
accountancy	HS Brabant	9%	24%	9%	36%	12%	10%	100%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	NHTV	3%	39%	6%	38%	13%	1%	100%
mondhygiëne	HS Holland	14%	60%	2%	21%	4%		100%
journalistiek	HS Ede	3%	76%		21%			100%
	HS van Utrecht	3%	15%	13%	34%	25%	11%	100%
2001								
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	NHTV	3%	37%	12%	37%	10%	1%	100%
mondhygiëne	HS Holland	14%	51%	2%	18%	15%		100%
journalistiek	HS van Utrecht	3%	39%	12%	20%	15%	11%	100%
2002								
sport en bewegen	HS Windesheim	3%	38%		15%	44%		100%
communication- and multimediadesign	HS Zuyd	2%	34%	2%	31%	32%		100%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	NHTV	3%	24%	13%	48%	11%	1%	100%
mondhygiëne	HS Holland	11%	57%		18%	13%		100%
bewegingsagogie/psychomotorische therapie	HS Windesheim	2%	32%	4%	32%	28%	2%	100%
journalistiek	HS van Utrecht	3%	30%	7%	22%	26%	12%	100%
media en entertainment management	HS Haarlem	5%	36%	8%	34%	16%	1%	100%
leraar vo eerste graad lichamelijke opvoeding	HS Windesheim		40%	4%	13%	43%		100%

Om nader zicht te krijgen op het deelnamepercentage per opleiding is de totale groep vooraanmelders per opleiding, uitgesplitst naar wel en niet deelname aan decentrale toelating, weergegeven in figuur 5 (wo) en in figuur 6 (hbo). De groep 8+ is hier buiten beschouwing gelaten. Er zijn grote verschillen zichtbaar tussen de opleidingen en instellingen. De keuze voor deelname aan decentrale toelating wordt in grote mate bepaald door de primaire selectiecriteria die door de opleidingen zijn geformuleerd en het al dan niet uitsluiten van bepaalde groepen deelnemers op basis van deze criteria. In hoofdstuk 7 wordt aandacht besteed aan deze criteria; hoofdstuk 8 beschrijft de tevredenheid van deelnemers over de toelatingmethode. Als de groep 8+ buiten beschouwing wordt gelaten neemt in het wo in 2001 ongeveer 35 procent van de vooraanmelders deel aan decentrale toelating. In het eerste en derde onderzochte jaar is het deelnamepercentage ongeveer 45.

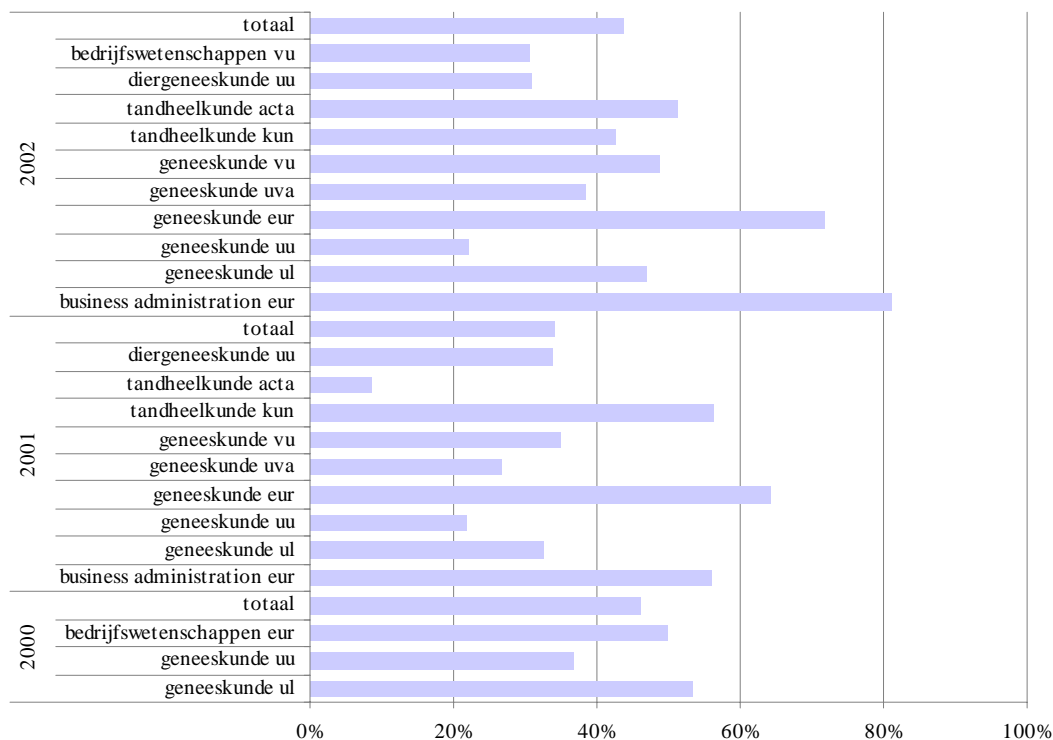
Een relatief laag deelnamepercentage (minder dan 30 procent) is geconstateerd bij:

- š tandheelkunde ACTA (2001);
- š geneeskunde UU (2001 en 2002);
- š geneeskunde UvA (2001).

Een deelnamepercentage van meer dan 50 procent is vastgesteld bij:

- š` bedrijfswetenschappen EUR (2000);
- š` business administration EUR (2001 en 2002);
- š` geneeskunde EUR (2001 en 2002);
- š` geneeskunde UL (2000);
- š` tandheelkunde ACTA (2002);
- š` tandheelkunde KUN (2001).

De toename van het aantal medische *opleidingen* in de wo-sector heeft niet geleid tot een evenredige toename van het aantal deelnemende *studenten* in 2001. Ten opzichte van 2000 is het aantal deelnemende instellingen bij geneeskunde in 2001 gestegen van twee naar vijf; het aantal deelnemers aan decentrale toelating is gestegen met ongeveer 50 procent (van 600 naar 900, zie tabel 7). In 2002 zien we een verdubbeling van het aantal deelnemende kandidaten bij geneeskunde ten opzichte van 2000 (van 600 naar ongeveer 1200). Het gemiddeld aantal deelnemers per instelling was in de drie onderzochte studie jaren achtereenvolgens 300, 180 en 250. Wat de redenen zijn voor studenten om niet deel te nemen aan de decentrale toelating is beschreven in paragraaf 5.1.

figuur 5: *percentage deelnemers aan decentrale toelating uitgaande van aantal vooraanmelders (exclusief 8+) 2000, 2001 en 2002: wetenschappelijk onderwijs*

Als de groep studenten met een gemiddelde eindexamencijfer van acht of hoger buiten beschouwing wordt gelaten dan is het gemiddeld deelnamepercentage in het hbo in 2001 ongeveer 50 procent; in 2000 en 2002 ongeveer 60 procent.

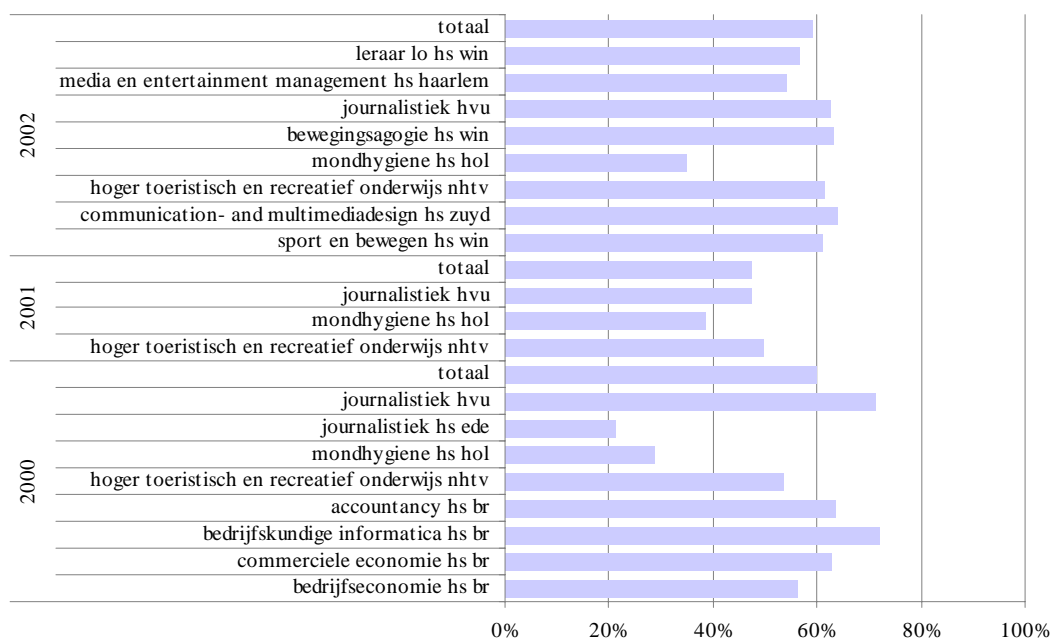
In het hoger beroepsonderwijs ligt dit deelnamepercentage ongeveer 15 procent hoger dan in het wetenschappelijk onderwijs. In beide sectoren was de deelname in het studiejaar 2001 het laagst.

In het hbo zien we een relatief laag deelnamepercentage (minder dan 40 procent) bij de opleidingen:

- Š journalistiek Hogeschool Ede (2000);
- Š mondhygiëne Hogeschool Holland (in alle onderzochte studie jaren).

Een deelnamepercentage van 60 procent of hoger werd geconstateerd bij:

- Š accountancy, commerciële economie en bedrijfskundige informatica (Hogeschool Brabant, 2000);
- Š bewegingsagogie en sport en bewegen (Hogeschool Windesheim, 2002);
- Š communication- and multimediadesign Hogeschool Zuyd (2002);
- Š hoger toeristisch en recreatief onderwijs HHTV Breda (2002);
- Š journalistiek Hogeschool van Utrecht (2000 en 2002).

figuur 6: *percentage deelnemers aan decentrale toelating uitgaande van aantal vooraanmelders (exclusief 8+) 2000, 2001 en 2002: hoger beroepsonderwijs*

Het percentage studenten dat met succes de decentrale toelatingsprocedure heeft doorlopen (ten opzichte van het totaal aantal deelnemers aan de decentrale toelating) is voor het wo weergegeven in figuur 7 en voor het hbo in figuur 8.

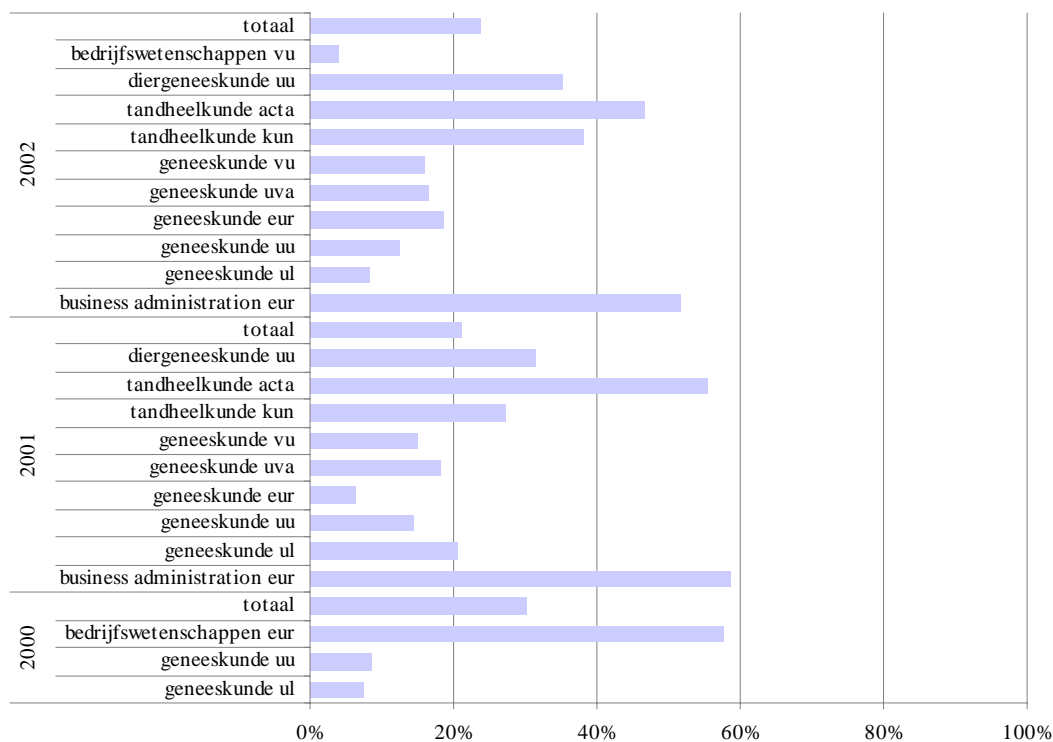
In het wo werd in de onderzochte jaren tussen de 20 en 30 procent van het aantal deelnemers decentraal toegelaten: 30 procent in 2000, 21 procent in 2001 en 24 procent in 2002.

In het wetenschappelijk onderwijs werd een relatief kleine groep (minder dan 15 procent van het aantal deelnemende kandidaten) decentraal geselecteerd bij:

- Š bedrijfswetenschappen VU (2002);
- Š geneeskunde EUR (2001);
- Š geneeskunde UL (2000 en 2002);
- Š geneeskunde UU (in alle onderzochte studie jaren).

Een naar verhouding grote groep studenten werd decentraal geselecteerd bij:

- š` bedrijfswetenschappen en business administration EUR (alle onderzochte studie jaren);
- š` diergeneeskunde UU (alle onderzochte studie jaren);
- š` tandheelkunde ACTA (alle onderzochte studie jaren);
- š` tandheelkunde KUN (2002).

figuur 7: *percentage studenten aangenomen bij decentrale toelating (ten opzichte van het totaal aantal deelnemers aan decentrale toelating) in het wetenschappelijk onderwijs*

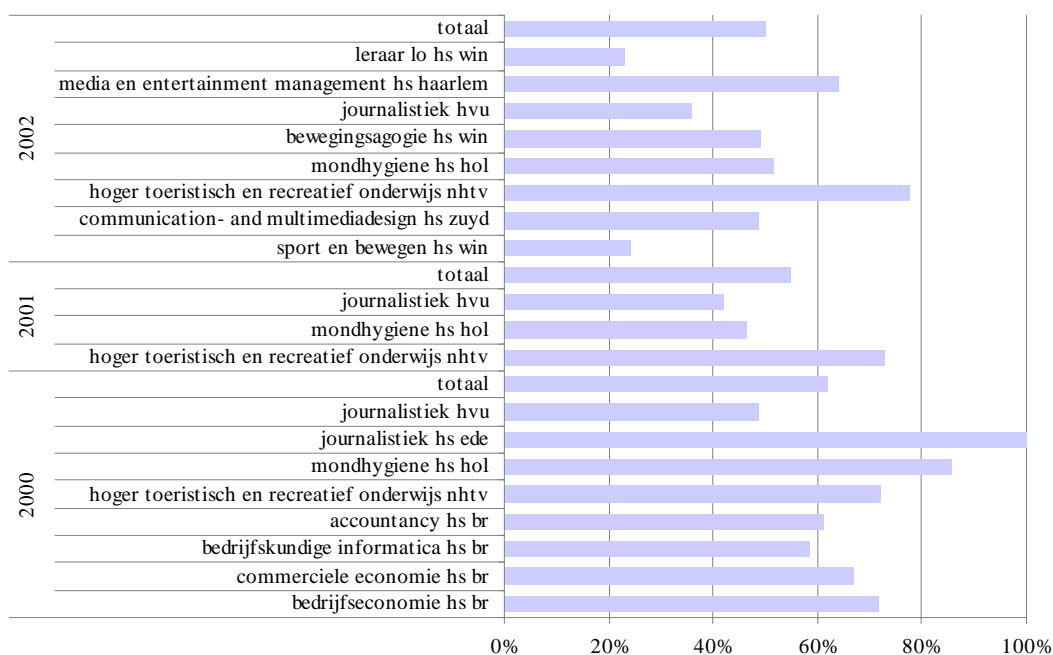
Het hoger beroepsonderwijs kende een minder streng selectiebeleid dan het wetenschappelijk onderwijs. In het hbo werd ongeveer tussen 50 en 60 procent van de deelnemers decentraal toegelaten (62 procent in 2000, 55 procent in 2001 en 50 procent in 2002).

Een aantal opleidingen toonde opvallende selectieresultaten in vergelijking met deze totaalpercentages. Minder dan 40 procent van de kandidaten werd geselecteerd bij:

- š` journalistiek HvU (2002);
- š` leraar vo lichamelijke opvoeding en sport en bewegen Hogeschool Windesheim (2002).
- š`

Meer dan 60 procent van de kandidaten werd via de decentrale procedure toegelaten bij:

- š` accountancy, commerciële economie en bedrijfskundige informatica Hogeschool Brabant (2000);
- š` hoger toeristisch en recreatief onderwijs van de NHTV Breda (alle onderzochte studie jaren);
- š` journalistiek Hogeschool Ede (2000);
- š` media en entertainment management Hogeschool Haarlem (2002);
- š` mondhygiëne van de Hogeschool Holland (2000).

figuur 8: *percentage studenten aangenomen bij decentrale toelating (ten opzichte van het totaal aantal deelnemers aan decentrale toelating) in het hoger beroeps onderwijs*

Wettelijk is vastgesteld dat bij numerus fixus-opleidingen minimaal 50 procent van het aantal studenten dient te worden toegelaten door middel van gewogen loting. Maximaal 50 procent van de plaatsen kan worden gereserveerd voor de groep 8+ en voor de decentraal toe te laten studenten. In tabel 11 is de verdeling van de *toegelaten* studenten weergegeven over de categorieën 8+, decentraal geselecteerden en gewogen loting. In deze tabel zijn de studenten die zijn uitgeloot buiten beschouwing gelaten.

tabel 11: *verdeling van de studenten over de groep 8+, decentraal geselecteerden en studenten die door middel van gewogen loting zijn toegelaten in de studie jaren 2000, 2001 en 2002*

		8+	decentrale toelating	gewogen loting	totaal
wo	2000	9%	20%	71%	100%
	2001	12%	13%	75%	100%
	2002	9%	17%	74%	100%
hbo	2000	4%	41%	54%	100%
	2001	5%	32%	64%	100%
	2002	4%	34%	63%	100%

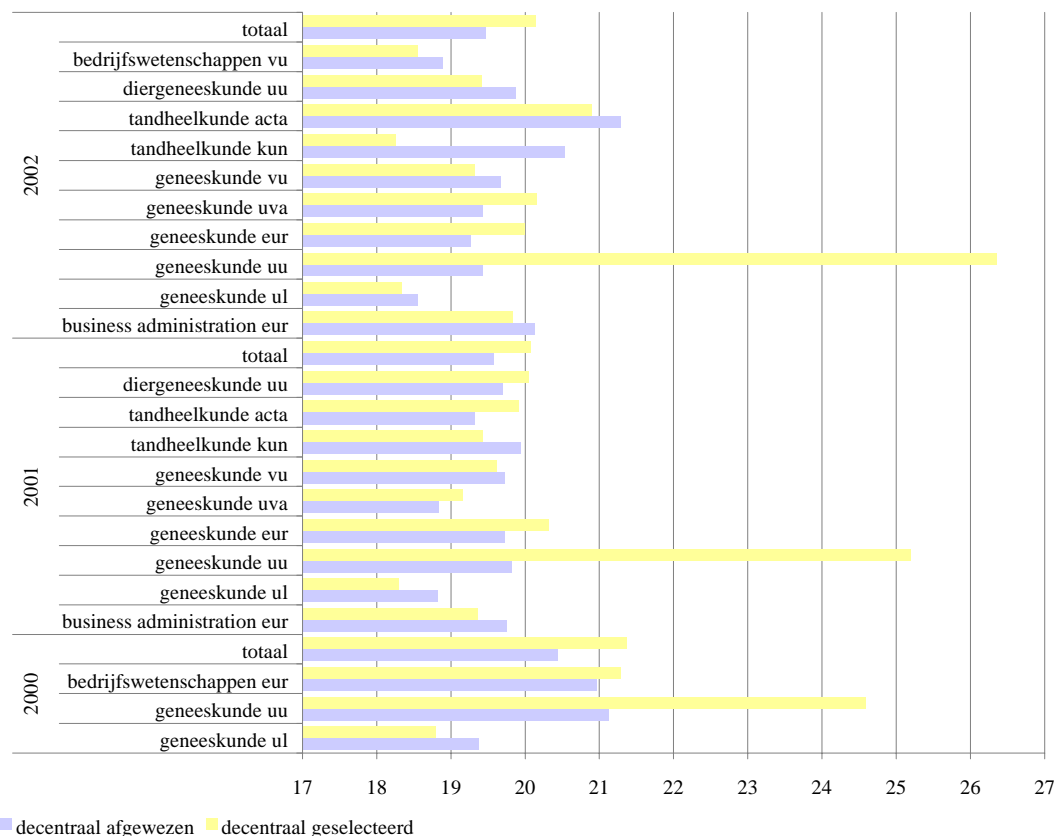
Voor de opleidingen die decentrale toelating hebben toegepast is in het wo respectievelijk 20, 13 en 17 procent *decentraal toegelaten*. In het hbo is dit percentage respectievelijk 41, 32 en 34 procent. Het aantal studenten dat is toegelaten via *gewogen loting* is hoger dan het wettelijk minimum (in het wo iets meer dan 70 procent; in het hbo tussen 54 en 64 procent). Het aandeel 8+ en *decentraal* vormt *tezamen* in het wo in 2000 ongeveer 30 procent van het aantal toegelaten studenten; in 2001 en in 2002 is dit aandeel ongeveer 25 procent. In het hbo vormen deze twee groepen tussen 37 en 45 procent van de groep toegelaten studenten. In hoofdstuk 8 wordt nader ingegaan op de mening van studenten, ouders en decanen over deze verdeling.

4.2 Achtergrondkenmerken van studenten

In dit onderdeel is nagegaan in hoeverre decentraal aangenomen studenten verschillen van decentraal afgewezen studenten naar leeftijd, vooropleiding en geslacht.

De leeftijd van de studenten is bepaald aan de hand van de geboortedatum. Als norm is steeds genomen de leeftijd in mei van het jaar dat studenten zich hebben aangemeld voor een van de onderzochte opleidingen.

Voor het wetenschappelijk onderwijs is per opleiding de gemiddelde leeftijd van studenten die hebben deelgenomen aan de decentrale toelating, onderscheiden naar afgewezen en aangenomen studenten, weergegeven in figuur 9.

figuur 9: decentraal toegelaten en afgewezen naar gemiddelde leeftijd tijdens selectieproces uitgaande van het totaal aantal deelnemers: wetenschappelijk onderwijs

In het wetenschappelijk onderwijs zijn in de drie onderzochte studie jaren studenten die decentraal zijn aangenomen significant ouder dan studenten die in de decentrale procedure zijn afgewezen (in 2000 gemiddeld 20,4 jaar versus 21,4 jaar; in 2001 gemiddeld 19,6 jaar versus 20,1 jaar en in 2002 gemiddeld 19,5 jaar versus 20,2 jaar).

De decentraal geselecteerde studenten zijn ouder dan de decentraal afgewezen studenten bij:

- š de opleiding geneeskunde van de Universiteit Utrecht (in 2000 was het leeftijdsverschil ruim drie jaar, in 2001 ruim vijf jaar en in 2002 ruim zeven jaar;
- š geneeskunde van de EUR (2002) met een leeftijdsverschil van een jaar.

De decentraal geselecteerde studenten zijn gemiddeld jonger bij:

- š tandheelkunde KUN (2002) met een leeftijdsverschil van ruim twee jaar.

Voor het hoger beroepsonderwijs onderwijs is per opleiding de gemiddelde leeftijd van studenten die hebben deelgenomen aan de decentrale toelating, onderscheiden naar afgewezen en aangenomen studenten, weergegeven figuur 10.

In het hbo is alleen in 2000 een significant leeftijdsverschil geconstateerd: studenten die decentraal zijn aangenomen zijn gemiddeld significant jonger dan de studenten die decentraal zijn afgewezen (19 jaar versus 18,6 jaar).

figuur 10: decentraal toegelaten en afgewezen naar gemiddelde leeftijd tijdens selectieproces uitgaande van het totaal aantal deelnemers: hoger beroepsonderwijs

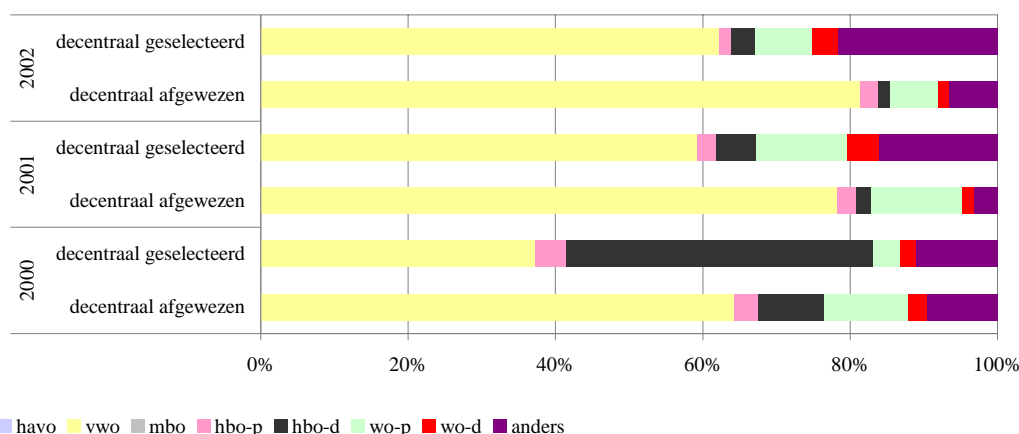
In het hbo zijn de decentraal geselecteerde studenten gemiddeld ouder bij:

- hoger toeristisch en recreatief onderwijs van de NHTV (2001) met een verschil ongeveer een jaar;
- bewegingsagogie/psychomotorische therapie van de Hogeschool Windesheim (2002) met een leeftijdsverschil van anderhalf jaar.

De jongere studenten zijn geselecteerd bij:

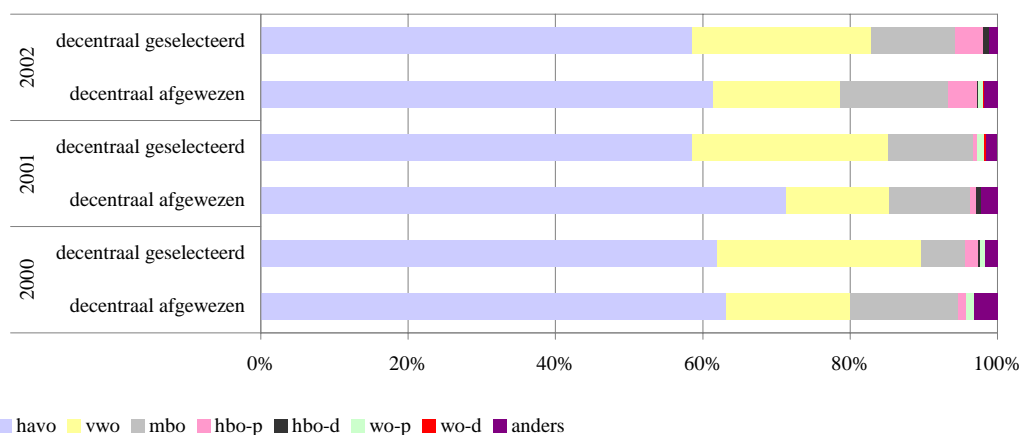
- hoger toeristisch en recreatief onderwijs van de NHTV (2002);
- bedrijfseconomie, bedrijfskundige informatica en commerciële economie Hogeschool Brabant (2000) met een verschil van een jaar;
- mondhygiëne van de Hogeschool Holland (2000) met een leeftijdsverschil van ruim twee jaar.

Op basis van de gegevens van de IB-Groep is een analyse gemaakt van de verdeling van decentraal toegelaten en afgewezen studenten naar hoogst genoten vooropleiding (zie figuur 11: wo en figuur 12: hbo). Voor de totale groep ziet de verdeling naar vooropleiding bij decentraal toegelaten studenten er iets anders uit dan bij decentraal afgewezen studenten.

figuur 11: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: wo

In het wetenschappelijk onderwijs zijn in alle onderzochte studie jaren jaren de deelnemers met een vwo-vooropleiding *ondervertegenwoordigd* in de groep decentraal geselecteerden. In 2000 is de groep met een afgeronde hbo-opleiding *oververtegenwoordigd* bij de decentraal geselecteerden; in 2001 en 2002 zijn in de groep decentraal geselecteerden de kandidaten met een andere vooropleiding (buitenlandse opleiding, colloquium doctum e.d) *oververtegenwoordigd*.

figuur 12: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: hbo

In het hbo zijn in alle jaren de vwo'ers *oververtegenwoordigd* in de groep decentraal geselecteerden ten koste van studenten met een mbo-vooropleiding (in 2000 en in 2002) en van havisten in 2001.

In tabel 12 is weergegeven hoe de verdeling in beide groepen er uit zou zien als vooropleiding bij de toelating geen rol zou hebben gespeeld. Tussen haakjes is steeds aangegeven hoe hoog het aantal zou zijn, indien de groepen gelijkelijk verdeeld zouden zijn qua vooropleiding.

tabel 12: verdeling van studenten over decentraal afgewezen en geselecteerd naar vooropleiding, geobserveerde aantallen en verwachte aantallen bij gelijke verdeling: alle verschillen zijn significant (wo alle jaren $p < ,01$; hbo 2000 en 2001 $p < ,01$ en 2002 $p < ,05$)

		decentraal afgewezen				decentraal geselecteerd			
		N	%	verwacht	verschil	N	%	verwacht	verschil
wo									
2000	vwo	495	64%	(432)	63	124	37%	(187)	-63
	hbo-p	25	3%	(27)	-2	14	4%	(12)	2
	hbo-d	70	9%	(146)	-76	139	42%	(63)	76
	wo-p	88	11%	(70)	18	12	4%	(30)	-18
	wo-d	19	2%	(18)	1	7	2%	(8)	-1
	anders	74	10%	(78)	-4	37	11%	(33)	4
2001	vwo	873	78%	(828)	45	177	59%	(222)	-45
	hbo-p	28	3%	(28)	0	8	3%	(8)	0
	hbo-d	23	2%	(31)	-8	16	5%	(8)	8
	wo-p	138	12%	(138)	0	37	12%	(37)	0
	wo-d	17	2%	(24)	-7	13	4%	(6)	7
	anders	36	3%	(66)	-30	48	16%	(18)	30
2002	vwo	1281	81%	(1209)	72	305	62%	(377)	-72
	hbo-p	38	2%	(35)	3	8	2%	(11)	-3
	hbo-d	26	2%	(32)	-6	16	3%	(10)	6
	wo-p	102	6%	(107)	-5	38	8%	(33)	5
	wo-d	24	2%	(31)	-7	17	3%	(10)	7
	anders	103	7%	(159)	-56	106	22%	(50)	56
hbo									
2000	havo	177	63%	(175)	2	282	62%	(284)	-2
	vwo	47	17%	(66)	-19	126	28%	(107)	19
	mbo	41	15%	(26)	15	27	6%	(42)	-15
	hbo-p	3	1%	(4)	-1	8	2%	(7)	1
	hbo-d	0	0%	(0)	0	1	0%	(1)	0
	wo-p	3	1%	(2)	1	3	1%	(4)	-1
	anders	9	3%	(6)	3	8	2%	(11)	-3
2001	havo	194	71%	(175)	19	194	59%	(213)	-19
	vwo	38	14%	(57)	-19	88	27%	(69)	19
	mbo	30	11%	(31)	-1	38	11%	(37)	1
	hbo-p	2	1%	(2)	0	2	1%	(2)	0
	hbo-d	2	1%	(1)	1	0	0%	(1)	-1
	wo-p	0	0%	(1)	-1	3	1%	(2)	1
	wo-d	0	0%	(0)	0	1	0%	(1)	0
anders	6	2%	(5)	1	5	2%	(6)	-1	
2002	havo	311	61%	(304)	7	300	59%	(307)	-7
	vwo	87	17%	(105)	-18	124	24%	(106)	18
	mbo	74	15%	(66)	8	59	12%	(67)	-8
	hbo-p	20	4%	(19)	1	19	4%	(20)	-1
	hbo-d	1	0%	(2)	-1	4	1%	(3)	1
	wo-p	3	1%	(1)	2	0	0%	(2)	-2
	wo-d	1	0%	(0)	1	0	0%	(1)	-1
anders	9	2%	(7)	2	6	1%	(8)	-2	

In alle onderzochte studiejaren wijkt de verdeling naar vooropleiding van de decentraal geselecteerden significant af van studenten die in de decentrale procedure zijn afgewezen. Zoals hiervoor is beschreven blijkt dat studenten met bepaalde vooropleidingen in sommige gevallen onder- of oververtegenwoordigd zijn in de decentraal geselecteerde groep.

We kunnen concluderen dat bij de decentrale toelating verhoudingsgewijs kandidaten met een vooropleiding die rechtstreeks toegang geeft tot desbetreffende hbo- of wo-opleiding in het nadeel zijn (voor het wo zijn dat kandidaten met een vwo-vooropleiding; voor het hbo de havisten en kandidaten met een mbo-vooropleiding).

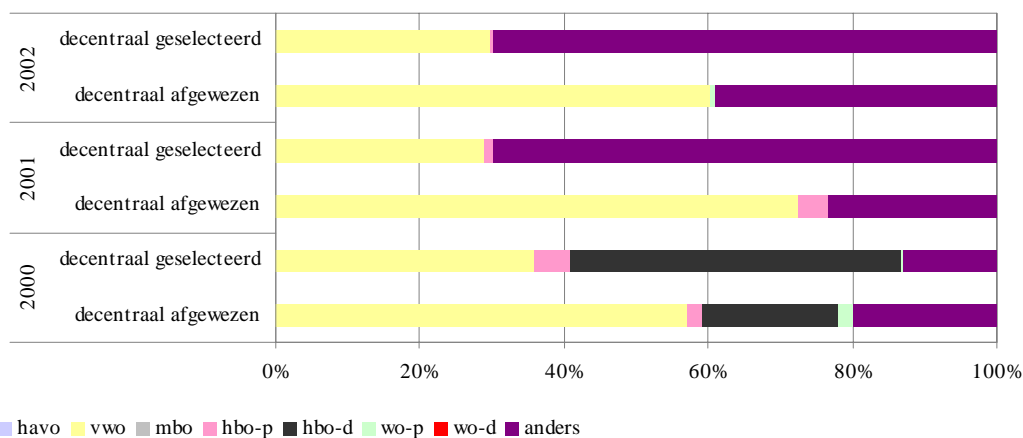
In het onderstaande is een overzicht gegeven van de verdeling naar vooropleiding in de drie onderzochte studie jaren per opleiding en instelling (figuur 13 tot en met figuur 34). Bij de volgende opleiding zijn significante verschillen geconstateerd.

In het wetenschappelijk onderwijs zijn naar verhouding weinig studenten met een vwo-opleiding decentraal toegelaten bij:

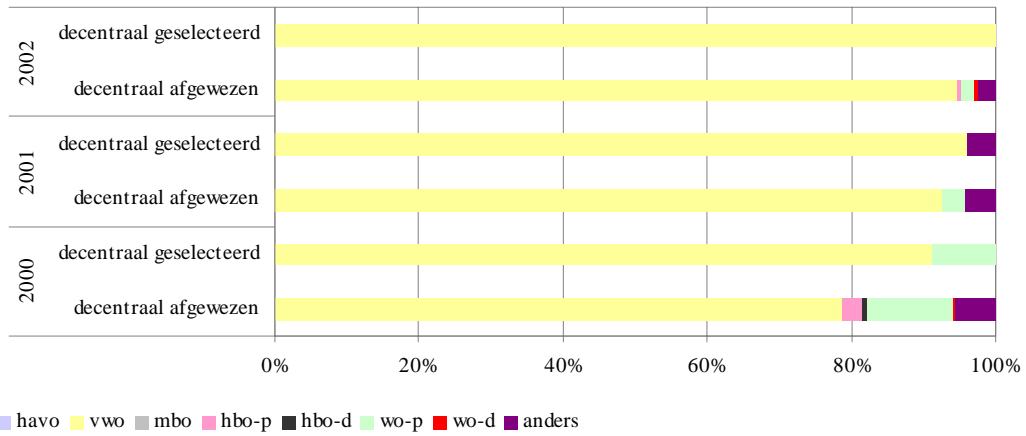
- š` bedrijfswetenschappen/business administration EUR ten gunste van kandidaten een hbo-einddiploma (2000) en kandidaten met een andere vooropleiding (2001 en 2002);
- š` geneeskunde UU (in alle studie jaren) ten gunste van kandidaten met een afgeronde hbo- of wo-opleiding;
- š` geneeskunde UvA (2001);
- š` geneeskunde VU (2001) ten faveure van studenten met een wo-propedeuse.

In het hoger beroepsonderwijs zien we bij een aantal opleidingen (kleine) verschillen:

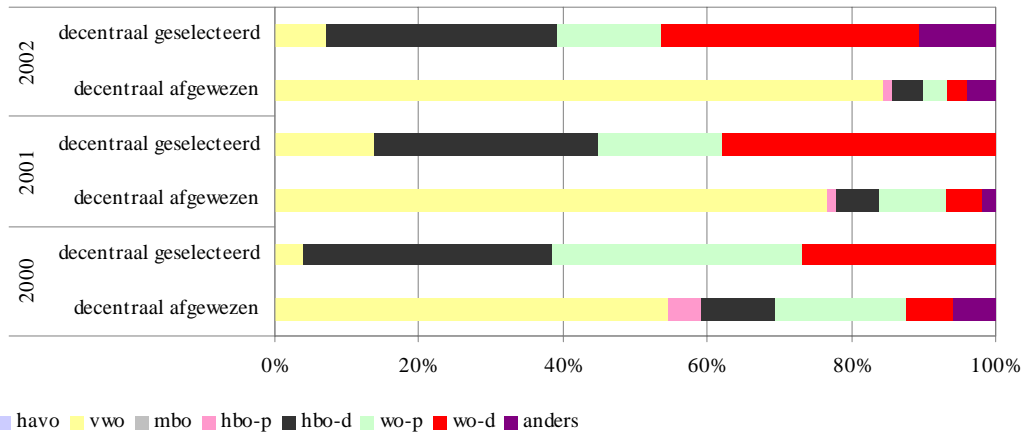
- š` de geconstateerde oververtegenwoordiging van kandidaten met een vwo-vooropleiding is vooral zichtbaar bij de opleiding journalistiek van de Hogeschool van Utrecht;
- š` naar verhouding veel studenten met een havo-vooropleiding selecteerde de NHTV (opleiding hoger toeristisch en recreatief onderwijs) en mondhygiëne aan de Hogeschool Holland (2001 en 2002);
- š` de groep decentraal geselecteerden van de opleiding leraar vo eerste graad lichamelijke opvoeding aan de Hogeschool Windesheim (2002) laat relatief veel kandidaten met een mbo-vooropleiding zien.

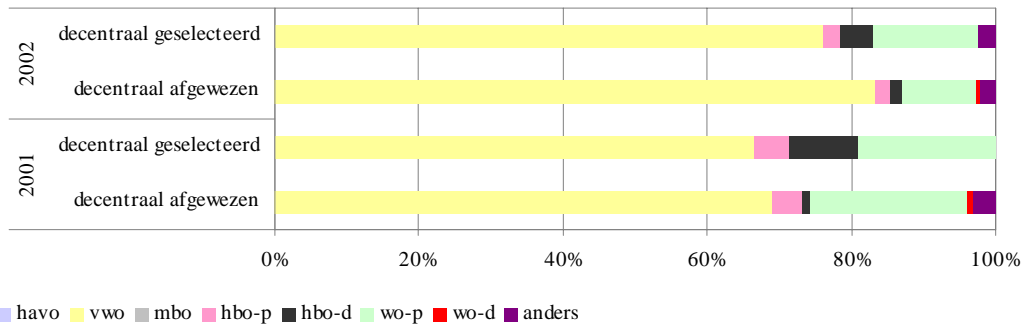
figuur 13: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: bedrijfswetenschappen/business administration EUR

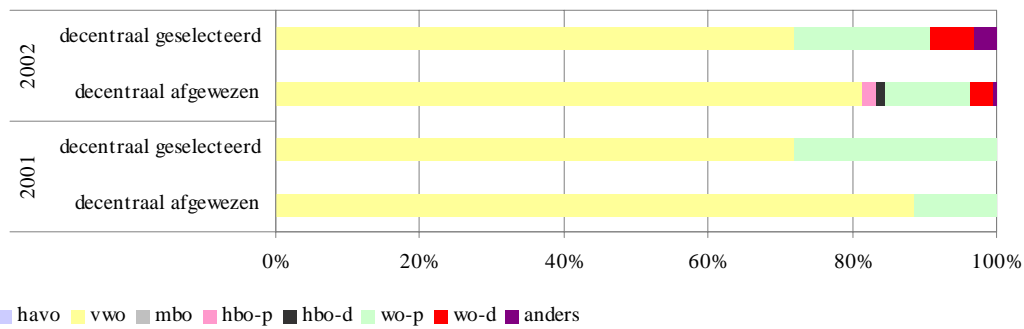
figuur 14: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: geneeskunde UL

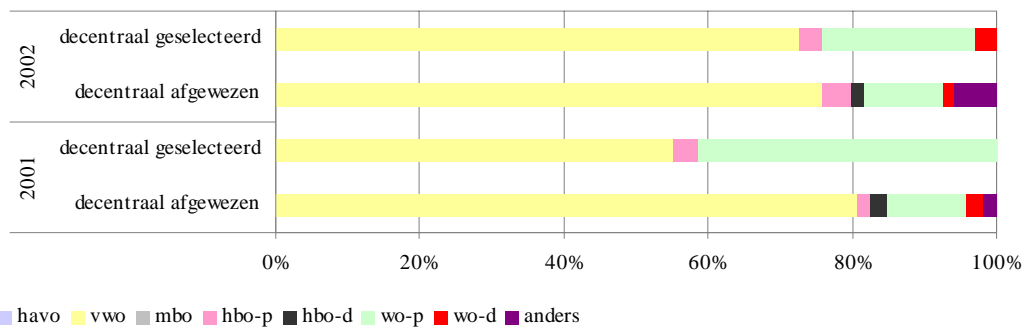
figuur 15: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: geneeskunde UU

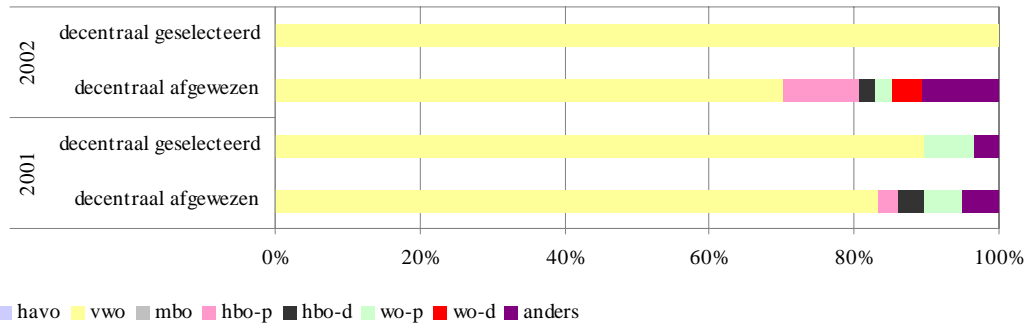
figuur 16: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: geneeskunde EUR

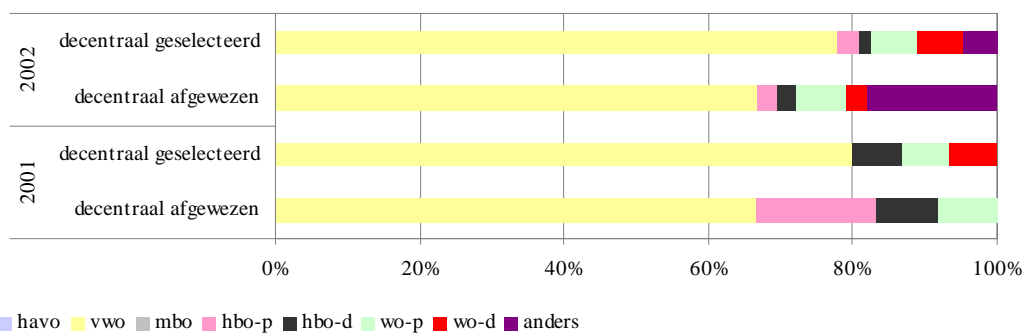
figuur 17: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: geneeskunde UvA

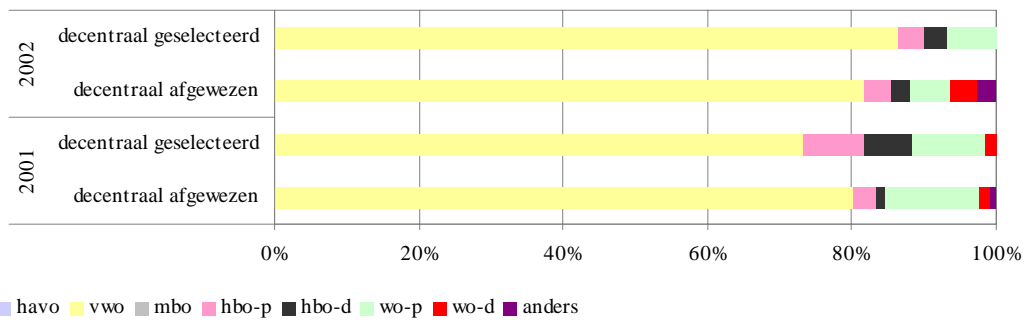
figuur 18: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: geneeskunde VU

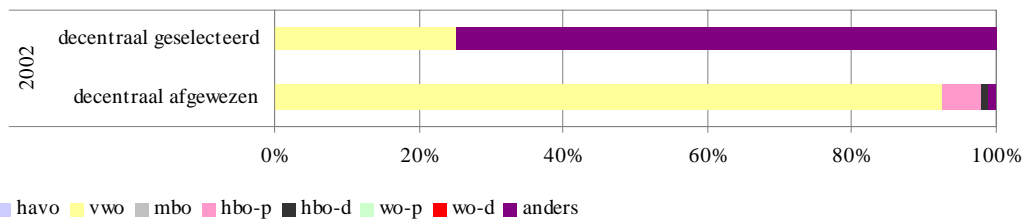
figuur 19: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: tandheelkunde KUN

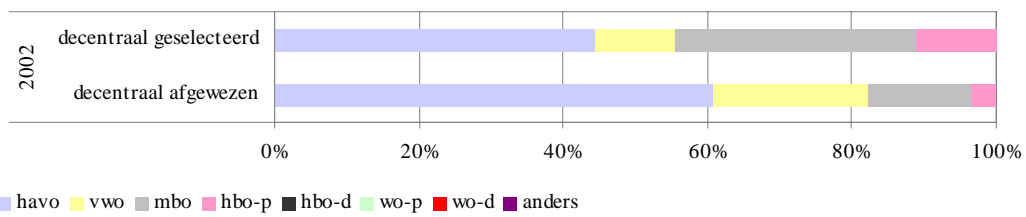
figuur 20: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: tandheelkunde ACTA

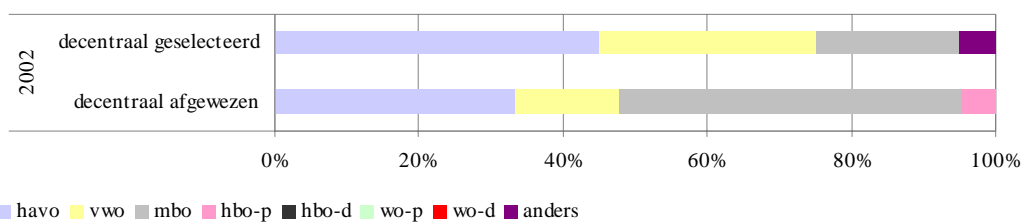
figuur 21: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: diergeneeskunde UU

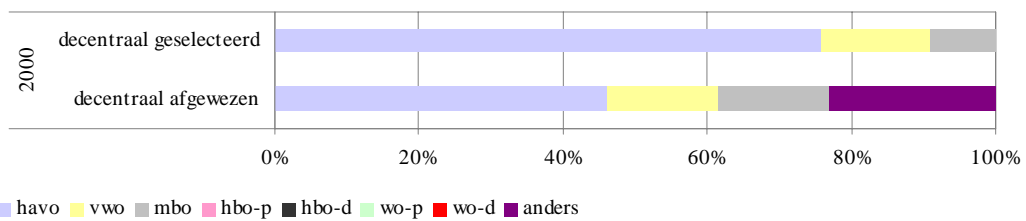
figuur 22: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: bedrijfswetenschappen VU

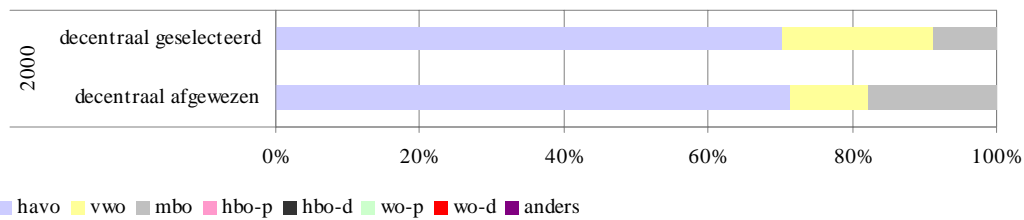
figuur 23: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: sport en bewegen HS Windesheim

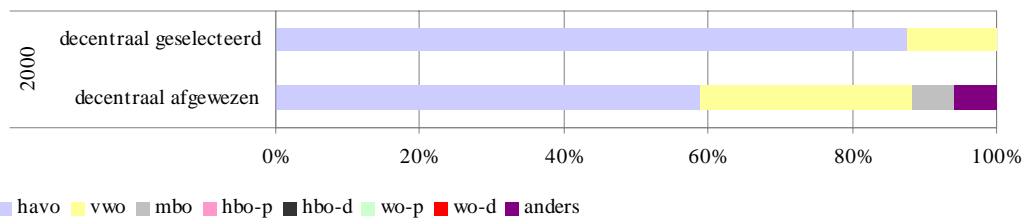
figuur 24: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: communication- and multimediadesign HS Zuyd

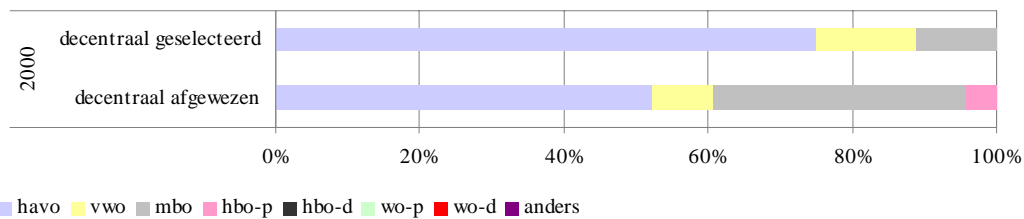
figuur 25: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: bedrijfseconomie HS Brabant

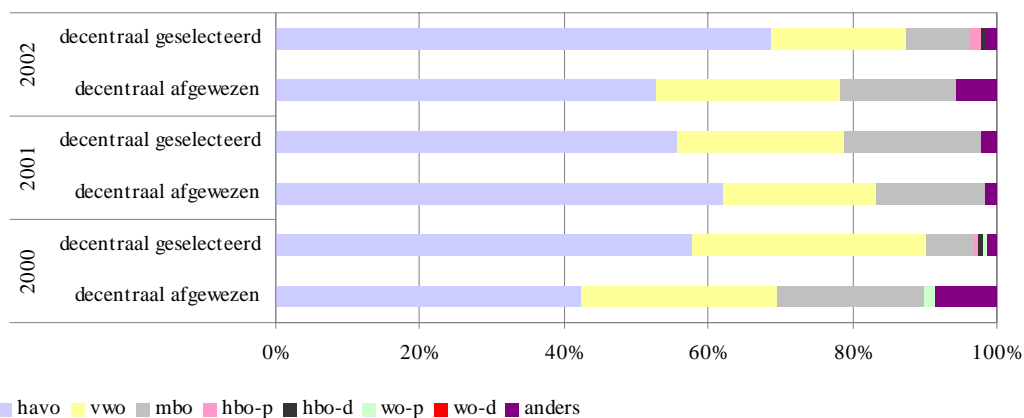
figuur 26: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: commerciële economie HS Brabant

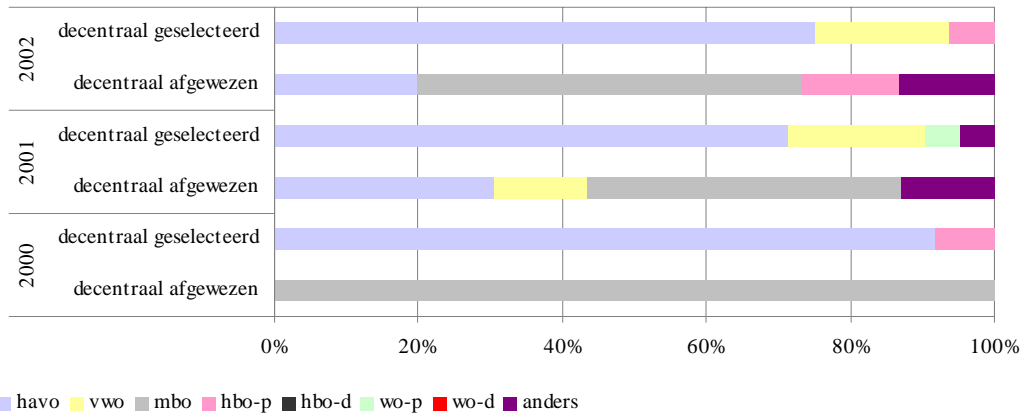
figuur 27: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: bedrijfskundige informatica HS Brabant

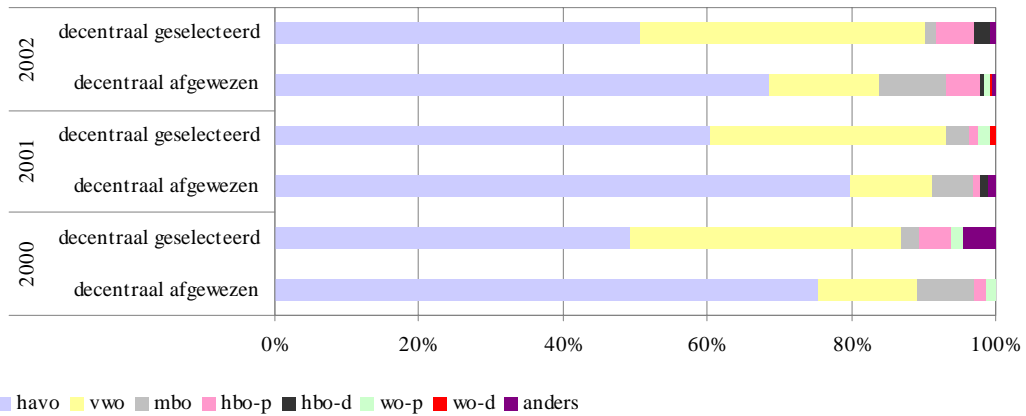
figuur 28: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: accountancy HS Brabant

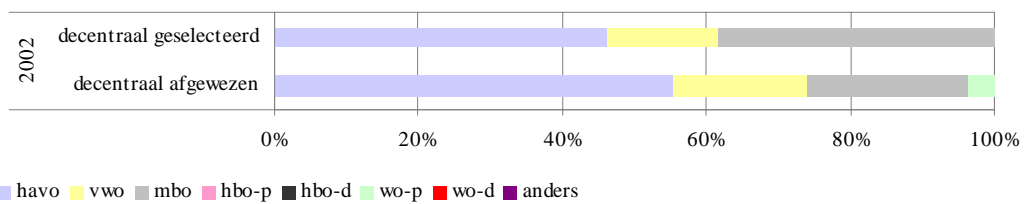
figuur 29: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: hoger toeristisch en recreatief onderwijs NHTV

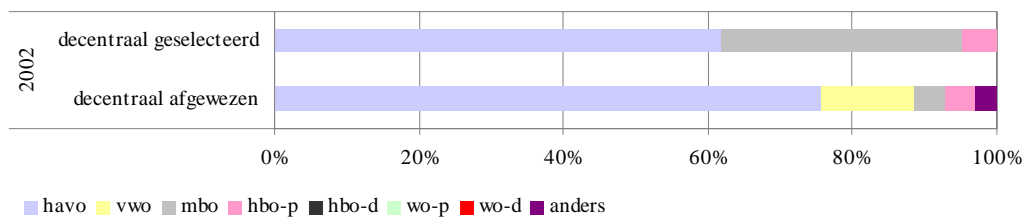
figuur 30: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: mondhygiëne HS Holland

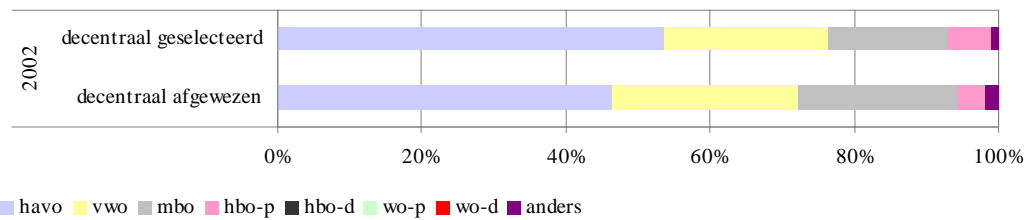
figuur 31: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: journalistiek HS Utrecht

figuur 32: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: bewegingsagogie/psychomotorische therapie HS Windesheim

figuur 33: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: leraar vo eerste graad lichamelijke opvoeding HS Windesheim

figuur 34: geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: media en entertainment management HS Haarlem

Naast leeftijd en vooropleiding zijn decentraal geselecteerde en afgewezen kandidaten onderscheiden naar mannen en vrouwen. Er zijn slechts kleine verschillen zichtbaar (tabel 13).

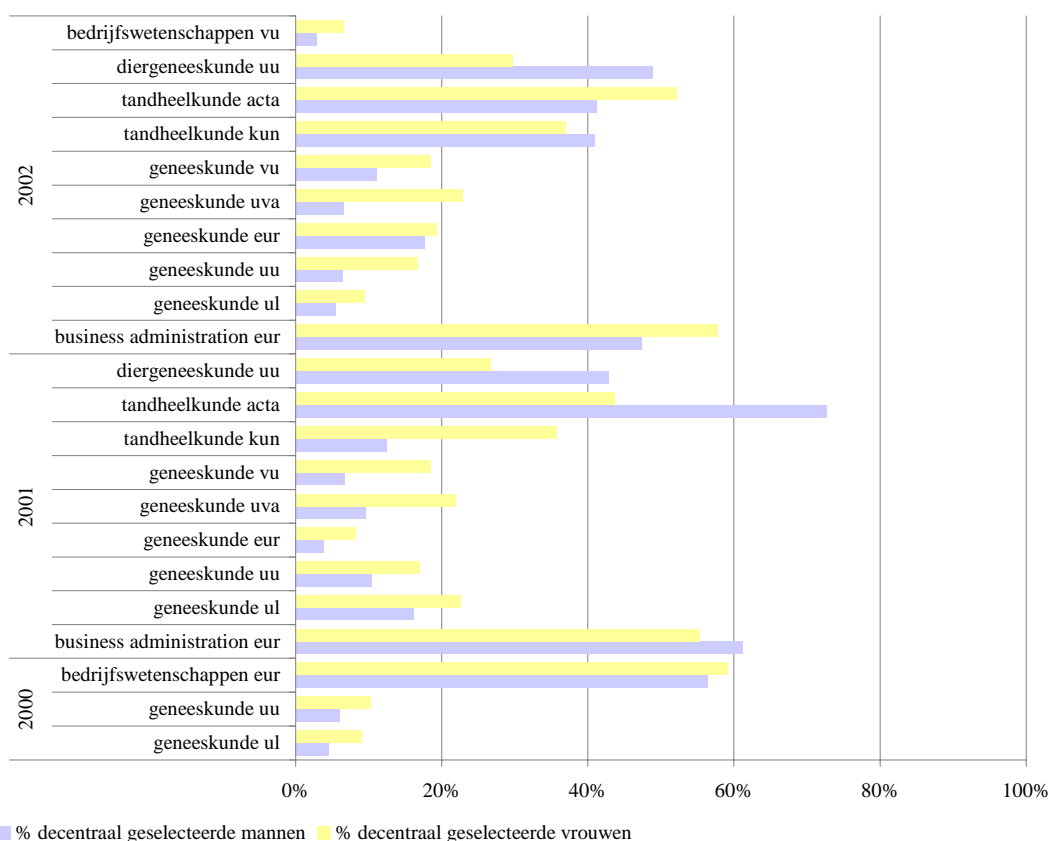
tabel 13: verdeling van studenten naar geslacht, geobserveerde aantallen en verwachte aantallen bij gelijke verdeling: alleen wo 2000 significant ($p < ,01$)

		decentraal afgewezen			decentraal geselecteerd			totaal (=100%)
		N	%	verwacht	N	%	verwacht	
wo								
2000	man	348	65%	(373)	186	35%	(161)	534
	vrouw	423	74%	(398)	147	26%	(172)	570
2001	man	413	80%	(408)	105	20%	(110)	518
	vrouw	703	78%	(708)	195	22%	(190)	898
2002	man	657	78%	(645)	188	22%	(200)	845
	vrouw	919	75%	(931)	302	25%	(290)	1221
hbo								
2000	man	117	36%	(123)	205	64%	(199)	322
	vrouw	163	39%	(157)	250	61%	(256)	413
2001	man	70	39%	(81)	109	61%	(98)	179
	vrouw	203	48%	(192)	224	52%	(235)	427
2002	man	206	51%	(200)	196	49%	(202)	402
	vrouw	301	49%	(307)	316	51%	(310)	617

In 2000 werd in het wo 35 procent van de mannen via de decentrale procedure toegelaten tegenover 26 procent van de vrouwen. Dit verschil is significant. In de overige jaren zijn er geen significante verschillen geconstateerd in de man-vrouwverhouding beide groepen deelnemers. Het wo selecteerde in 2001 20 procent van de mannen en 22 procent van de vrouwen en in 2002 22 procent van de mannen en 25 procent van de vrouwen.

In het hbo zijn er voor de totale groep geen significante verschillen tussen mannen en vrouwen vastgesteld. In 2000 selecteerde het hbo 64 procent van de mannen en 61 procent van de vrouwen, in 2002/2002 werd 61 procent van de mannen en 52 procent van de vrouwen geselecteerd; in 2002 betrof het 49 procent van de mannen en 51 procent van de vrouwen.

De verdeling van studenten naar mannen en vrouwen voor de afzonderlijke opleidingen en instellingen is weergegeven in figuur 35 (wo) en figuur 36 (hbo).

figuur 35: *percentage centraal geselecteerde mannen en vrouwen ten opzichte van de totale groep deelgenomen mannen en vrouwen: wetenschappelijk onderwijs*

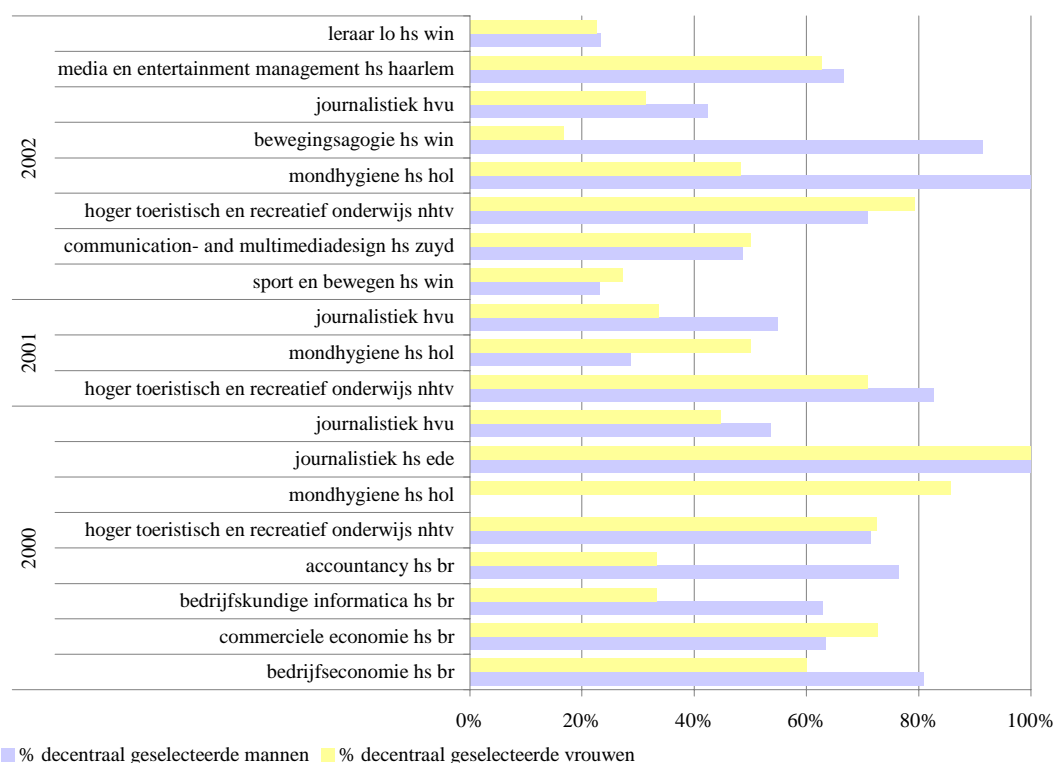
Binnen de individuele opleidingen zijn er kleine afwijkingen geconstateerd.

Een kleine (significante) oververtegenwoordiging van *vrouwen* bij centraal geselecteerde studenten is vastgesteld bij:

- š geneeskunde VU (2001);
- š geneeskunde UU (2002);
- š geneeskunde UvA (2002);
- š tandheelkunde KUN (2001).

Mannen zijn oververtegenwoordigd bij centraal geselecteerde kandidaten bij

- š accountancy Hogeschool Brabant (2000);
- š diergeneeskunde UU (2001 en 2002);
- š journalistiek Hogeschool van Utrecht (2001 en 2002);
- š bewegingsagogie/ psychomotorische therapie van de Hogeschool Windesheim (2002).

figuur 36: percentage de centraal geselecteerde mannen en vrouwen ten opzichte van de totale groep deelgenomen mannen en vrouwen: hoger beroepsonderwijs

4.3 Deelname van instellingen

In tabel 14 en tabel 15 is aangegeven welke opleidingen decentrale toelating hebben toegepast en welke opleiding dit voornemens waren, maar uiteindelijk niet zijn overgegaan tot een selectieprocedure.

tabel 14: opleidingen met decentrale toelating wo (v=decentrale toelating voorgenomen, maar niet toegepast; x=decentrale toelating toegepast)

wo	instelling	2000	2001	2002
bedrijfswetenschappen	EUR	x		
	VU			x
	KUB			v
business administration*	EUR	x	x	x
diergeneeskunde	UU		x	x
geneeskunde	UL	x	x	x
	UU	x	x	x
	UvA		x	x
	VU		x	x
tandheelkunde	EUR		x	x
	KUN		x	x
	UvA**		x	x
	VU**		x	x

* De Engelstalige opleiding business administration was in 2000 nog geen officiële opleiding en viel organisatorisch onder bedrijfskunde. Per 1 september 2001 is dit wel een officiële opleiding.

** De opleidingen tandheelkunde van de UvA en de VU vallen onder het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA).

In 2000 gaven 21 opleidingen te kennen dat zij voor het studiejaar 2000 gebruik zouden gaan maken van een decentrale toelatingsprocedure. Allengs werd duidelijk dat slechts negen opleidingen in het studiejaar 2000 daadwerkelijk zijn overgegaan tot decentrale toelating. Het betreft hier vier wo-opleidingen en vijf hbo-opleidingen.

Voor de toelating tot het studiejaar 2001 zijn zeven opleidingen voor het eerst overgegaan tot decentrale toelating. Bij drie opleidingen die in 2000 wel decentraal hebben geselecteerd, is in 2001 geen decentrale toelating meer toegepast. In totaal is in 2001 bij 13 opleidingen decentrale toelating toegepast. Het betreft hier tien wo-opleidingen, waarvan de helft geneeskunde, en drie hbo-opleidingen.

Voor de toelating tot het studiejaar 2002 hebben in totaal 21 opleidingen te kennen gegeven dat zij decentrale toelating gaan toepassen. Het betreft in totaal 12 wo-opleidingen en negen hbo-opleidingen. Zes van de negen hbo-opleidingen zijn in 2002 voor de eerste keer overgegaan tot decentrale toelating. In het wo zijn er in 2002 twee opleidingen bijgekomen. Uiteindelijk heeft één wo- en één hbo-opleiding van de decentrale toelating afgezien.

tabel 15: opleidingen met decentrale toelating hbo (v=decentrale toelating voorgenomen, maar niet toegepast; x=decentrale toelating toegepast)

hbo	instelling	2000	2001	2002
bewegingsagogie/psychomotorische therapie	Chr HS Windesheim			x
communicatie	Ichthus HS	v		
communication & multimedia design	HS Zuyd			x
fysiotherapie	Fontys HS Eindhoven	v		
	HS Brabant	v		
heao*	HS Brabant	x		
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	NHTV	x	x	x
	Chr HS Noord-Nederland			v
journalistiek	Fontys HS Tilburg	v		
	Chr HS Windesheim	v		
	Chr HS Ede	x		
	HvU	x	x	x
leraar lichamelijke opvoeding eerste graad v.o.	Chr HS Windesheim			x
logopedie	Fontys HS Eindhoven	v		
media & entertainment management	HS Haarlem			x
mondhygiëne	HvU	v		
	HS Holland	x	x	x
sport en bewegen	Chr HS Windesheim			x
sociaal-juridische dienstverlening	Ichthus HS	v		

* Het betreft hier de selectie voor de gemeenschappelijke propedeuse van de heao-Breda. Het gaat om de opleidingen bedrijfseconomie, commerciële economie, bedrijfskundige informatica, accountancy en management, economie en recht.

In de bijlage, overzicht 1 (pagina 105) is aangegeven wat de redenen waren om niet over te gaan tot decentrale toelating of om te stoppen met decentrale toelating.

We zien dat de twee voornaamste redenen om niet over te gaan tot of te stoppen met decentrale toelating zijn:

- š' het is niet nodig, aangezien de opleiding in kwestie over voldoende plaatsen beschikt voor het aantal aangemelde studenten;
- š' het is (te) moeilijk of kost (te) veel tijd om een valide en betrouwbare ingangstoets te ontwikkelen.

Aanvullend bij het bovenstaande moet nog worden opgemerkt dat de opleiding geneeskunde UL heeft besloten om voor het studiejaar 2003 geen gebruik meer te maken van de decentrale toelatingsprocedure. Hiervoor zijn drie redenen aangegeven.

De eerste is dat de opleiding haar beperkte middelen efficiënter wil gaan inzetten met als primaire missie om meer artsen in een kortere tijd op te leiden. De opleiding realiseert dit door een verhoging van het aantal eerstejaars en door het creëren van een extra (zij-)instroom in jaar drie. Decentrale toelating levert geen bijdrage aan deze doelstelling, want het levert niet meer artsen (of studenten) op. De tweede reden is dat het gezamenlijke Utrechts-Leidse onderzoek naar de eerste studieresultaten van de eerste cohort decentraal geselecteerden geen aanwijzingen geeft voor de stelling dat decentraal geselecteerden zich kwalitatief in positieve zin onderscheiden van het gemiddelde. De derde reden is het feit dat vraag naar en aanbod van studieplaatsen geneeskunde elkaar in snel tempo zo zeer naderen, dat te verwachten valt dat er over een paar jaar helemaal geen sprake meer zal zijn van een numerus fixus. De opleiding zou dan moeten blijven investeren in een procedure waarvan de zin over een paar jaar vervallen is.

4.4 Samenvatting

In dit hoofdstuk is vooral aandacht besteed aan een aantal kwantitatieve gegevens die betrekking hebben op de belangstelling van studenten en van opleidingen voor decentrale toelating. De volgende onderzoeksvragen kwamen hierbij aan de orde:

Hoe groot is de belangstelling van studenten om deel te nemen aan decentrale toelating?

De belangstelling van studenten is onderzocht met behulp van administratieve gegevens verstrekt door de IB-Groep. Niet in alle gevallen is de communicatie tussen de instellingen en de IB-Groep goed verlopen. Studenten die rechtstreeks bij de instelling hun voorgenomen deelname aan decentrale toelating kenbaar hebben gemaakt zijn in deze analyses buiten beschouwing gebleven. Bovendien is op basis van deze administratie niet aan te geven of studenten die zich hebben aangemeld voor participatie aan decentrale toelating ook feitelijk hieraan hebben deelgenomen

In totaal hebben zich bij de IB-Groep in de onderzochte studie jaren respectievelijk 2532, 4149 en 4764 personen aangemeld voor een opleiding in het *wetenschappelijk onderwijs* die decentrale toelating toepast; hiervan heeft 43, 32 en 41 procent aangegeven te willen deelnemen aan decentrale toelating. In absolute zin is het aantal deelnemers in het wo gestegen, maar deze stijgende lijn houdt vooral in 2001 geen gelijke tred met de stijging van het aantal deelnemende opleidingen. In 2002 is de deelname toegenomen. Als de groep 8+ buiten beschouwing wordt gelaten varieert het deelnamepercentage in het wo van ongeveer 20 procent tot 80 procent van de totale groep vooraanmelders.

Ongeveer zes à zeven procent van de groep vooraanmelders in het wo bestond uit kandidaten met een gemiddeld eindexamencijfer van acht of hoger.

In het wo werd in de onderzochte jaren tussen de 20 en 30 procent van het aantal deelnemers decentraal toegelaten: 30 procent in 2000, 21 procent in 2001 en 24 procent in 2002.

In het wetenschappelijk onderwijs was de verdeling van de aangenomen studenten over de categorieën 8+, decentraal toegelaten en gewogen loting respectievelijk 9-20-71 procent in 2000, 12-13-75 procent in 2001) en 9-17-74 procent in 2002.

In het *hoger beroepsonderwijs* hebben in de onderzochte studie jaren achtereenvolgens 1273, 1283 en 1734 kandidaten zich aangemeld voor opleidingen met decentrale toelating. Van deze groep vooraanmelders heeft respectievelijk 58, 46 en 58 procent aangegeven te willen deelnemen aan decentrale toelating. Het deelnamepercentage (exclusief de groep 8+) loopt uiteen van 20 tot 70 procent.

In het hbo bestaat de totale groep vooraanmelders voor drie à vier procent uit potentiële studenten met een gemiddeld eindexamencijfer van acht of hoger.

In het hbo werd ongeveer tussen 50 en 60 procent van de deelnemers decentraal toegelaten (62 procent in 2000, 55 procent in 2001 en 50 procent in 2002).

Studenten die zijn toegelaten in het hoger beroepsonderwijs zijn als volgt verdeeld over de categorieën 8+, decentraal toegelaten en gewogen loting: 4-41-54 procent in 2000, 5-32-64 procent in 2001 en 4-34-63 procent in 2002.

Wat is het profiel van studenten die decentraal zijn toegelaten in vergelijking met studenten die niet via de decentrale procedure zijn toegelaten?

Het profiel van decentraal toegelaten en afgewezen studenten is bestudeerd aan de hand van leeftijd, vooropleiding en geslacht.

In het *wetenschappelijk onderwijs* zijn in de drie onderzochte studie jaren studenten die decentraal zijn aangenomen significant ouder dan studenten die in de decentrale procedure zijn afgewezen. Ook blijken in het wo kandidaten met een vwo-vooropleiding minder kansrijk dan kandidaten met een afgeronde hbo-opleiding (2000) en kandidaten met een andere vooropleiding (buitenlandse opleiding, colloquium doctum en dergelijk, 2001 en 2002).

De groep decentraal geselecteerden en decentraal afgewezen studenten is in het wo alleen in 2000 niet evenredig samengesteld naar geslacht: in desbetreffend studiejaar zijn er relatief veel mannelijke kandidaten geselecteerd.

In het *hoger beroepsonderwijs* zijn alleen in 2000 significante verschillen geconstateerd tussen de aangenomen en afgewezen groep deelnemers: de studenten die decentraal zijn aangenomen gemiddeld significant jonger dan de studenten die decentraal zijn afgewezen. Wat betreft de samenstelling naar vooropleiding in het hbo kunnen we concluderen dat er een voorkeur bestaat voor kandidaten met een vwo-vooropleiding ten koste van havisten (in 2001 en 2002) en ten koste van deelnemers met een mbo-vooropleiding (in 2000 en 2002). In het hbo zijn mannelijke en vrouwelijke kandidaten in de groepen decentraal geselecteerde en decentraal afgewezen studenten evenredig vertegenwoordigd.

Hoe groot is de belangstelling van instellingen voor deelname aan decentrale toelating?

In het studiejaar 2000 pasten vier opleidingen in het wo en vijf opleidingen in het hbo decentrale toelating toe; in 2001 betrof het tien wo-opleidingen en drie hbo-opleidingen. In 2002-2003 zijn 12 wo-opleidingen en negen hbo-opleidingen overgegaan tot decentrale toelating. De toename van het aantal medische opleidingen in het wo leidt niet tot een evenredige toename van studenten die deelnemen aan de decentrale toelating.

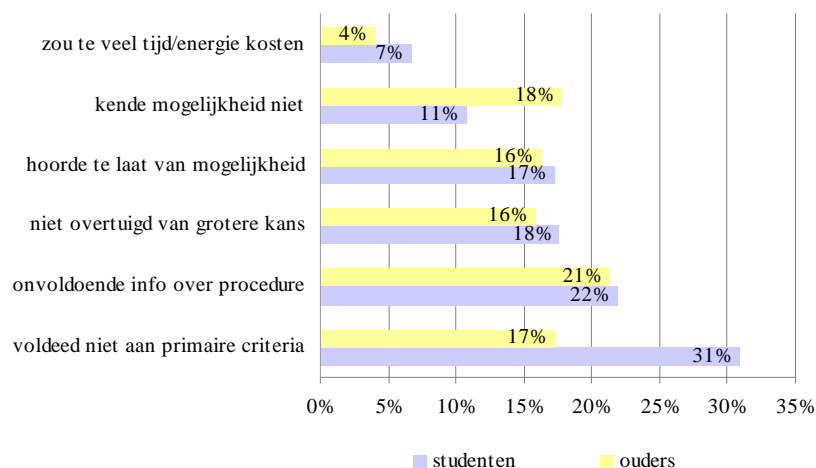
Niet alle instellingen die oorspronkelijk hebben aangegeven een decentrale toelatingsprocedure te willen starten, zijn ook daadwerkelijk hiertoe overgegaan. Enerzijds bleek decentrale toelating voor sommige opleidingen niet nodig, omdat er voldoende plaatsen waren voor de aangemelde studenten; anderzijds vond een aantal opleidingen dat het ontwikkelen van een betrouwbare en valide selectie-instrument te ingewikkeld of te tijdrovend was.

5

Bekendheid met en voorlichting over decentrale toelating

5.1 Bekendheid met de mogelijkheid tot decentrale toelating

Om aan decentrale toelating te kunnen deelnemen is het op de eerste plaats een vereiste op de hoogte te zijn van het bestaan van deze vorm van toelating. Vervolgens is het essentieel om tijdig en volledig geïnformeerd te worden over de voorwaarden en selectiecriteria die de desbetreffende opleiding met een numerus fixus hanteert. Aan de niet-deelnemers – met uitzondering van de groep 8-plussers – is gevraagd om welke reden(en) zij niet aan decentrale toelating hebben deelgenomen. De antwoorden op deze vraag staan in figuur 37 vermeld.

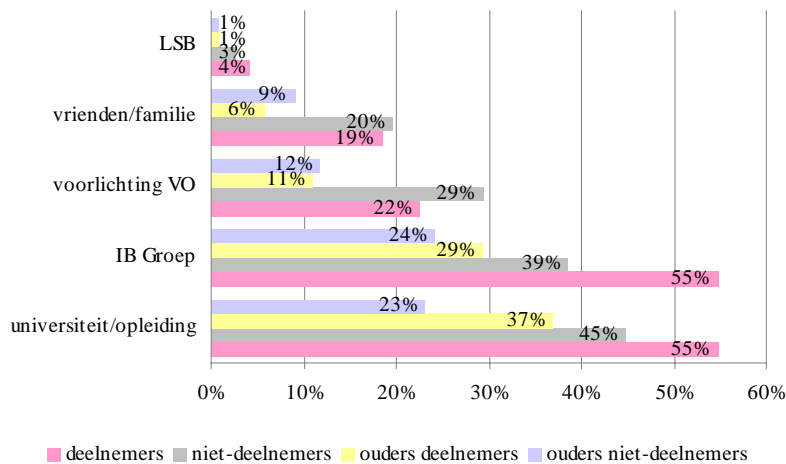

figuur 37: redenen van niet deelname aan decentrale toelating

Ruim 10 procent van de groep niet-deelnemers geeft aan niet op de hoogte te zijn van decentrale toelating. Ouders zijn significant vaker niet op de hoogte van de mogelijkheid om decentraal te kunnen worden toegelaten: ongeveer 1 op de 5 ouders kent deze mogelijkheid niet. Ruim 15 procent van de ondervraagden hoorde *te laat* dat aanname via decentrale toelating ook tot de mogelijkheden behoorde en een vijfde deel van de niet-deelnemers geeft aan onvoldoende informatie te hebben ontvangen over de procedure bij decentrale toelating. Dit betekent dat de informatie over decentrale toelating te wensen overlaat; potentiële studenten, alsook hun ouders, worden immers niet altijd bereikt of de informatie over decentrale toelating is te laat of onvoldoende. Andere redenen voor niet-deelname aan decentrale toelating hebben *niet* met te late of onvolledige informatievoorziening te maken. De meest frequent genoemde reden van niet deelname aan decentrale toelating is het niet voldoen aan de primaire selectiecriteria. Dit argument wordt overigens door de groep niet-deelnemers significant vaker genoemd dan door de groep ouders van niet-deelnemers (31 procent versus 17 procent).

Verder is bijna 20 procent van de niet-deelnemers niet overtuigd van een grotere toelatingskans. Tenslotte is 7 procent van de groep niet-deelnemers niet bereid om extra tijd en energie in een decentrale toelatingsprocedure te stoppen.

Aan deelnemers, niet-deelnemers en ouders is gevraagd op welke wijze zij te weten zijn gekomen dat de opleiding waarvoor zij (of hun zonen/dochters) zich hebben aangemeld een decentrale toelating heeft. De resultaten hiervan staan weergegeven in figuur 38.

figuur 38: eerste bekendheid met decentrale toelating (percentages)

De meeste deelnemers zijn de instelling/opleiding van hun keuze en door de IB-Groep op de hoogte gebracht van de mogelijkheid om decentraal te kunnen worden toegelaten (beiden 55 procent). Circa een kwart van alle respondenten heeft binnen het voortgezet onderwijs over decentrale toelating vernomen. Tenslotte is een op de vijf respondenten via vrienden, kennissen of familie over decentrale toelating op de hoogte gebracht. De minst genoemde informatiebron is de Landelijke Studiebeurs (Utrecht).

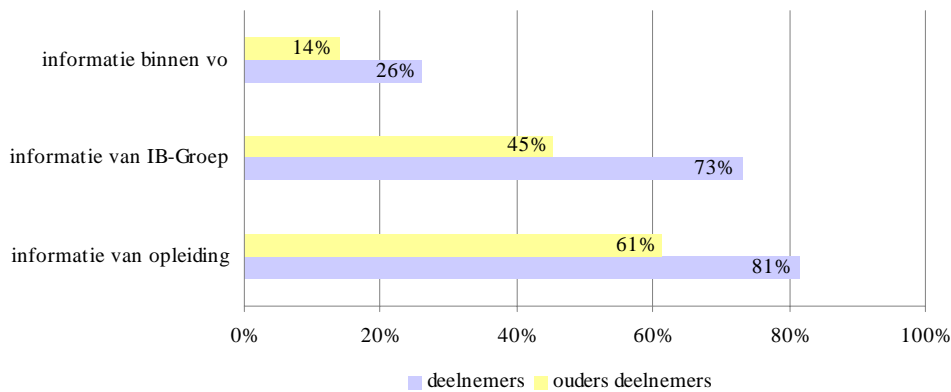
In een nadere analyse is getoetst welke van de geconstateerde verschillen tussen de respondentengroepen significant zijn³, met het volgende resultaat:

- š over het algemeen zijn (aankomend) studenten vaker op de hoogte van decentrale toelating dan hun ouders;
- š respondenten worden het vaakst door de instelling/opleiding waar decentrale toelating mogelijk is of door de IB-Groep over decentrale toelating geïnformeerd;
- š niet-deelnemers noemen significant vaker dan deelnemers het voortgezet onderwijs als informatiebron;
- š deelnemers noemen significant vaker dan de niet-deelnemers de instelling/opleiding of de IB-Groep als informatiebron.

Aan de deelnemers is naast de vraag naar het al dan niet bekend zijn met decentrale toelating, ook gevraagd van welke instanties zij vervolgens nadere *voorlichting* hebben gehad (figuur 39).

³ Pearson chi square, p (2-sided) < 0.,05.

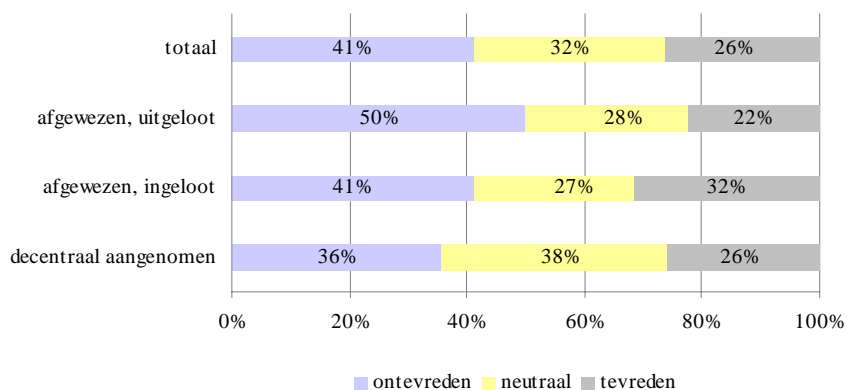
Net zoals in figuur 38 zien we dat ook hier de instelling/opleiding waar decentrale toelating mogelijk is, de belangrijkste informatiebron is (voor studenten en ouders respectievelijk 81 procent en 61 procent). Daarnaast is de IB-Groep een belangrijke informatiebron (voor studenten en ouders respectievelijk 73 procent en 45 procent). Tenslotte heeft bijna een kwart van de deelnemers binnen het voortgezet onderwijs voorlichting over decentrale toelating gehad. Deelnemers zijn over de gehele linie significant beter geïnformeerd dan hun ouders.

figuur 39: nadere informatie over decentrale toelating (selectie deelnemers aan decentrale toelating en hun ouders)

5.2 Beoordeling van de voorlichting over decentrale toelating

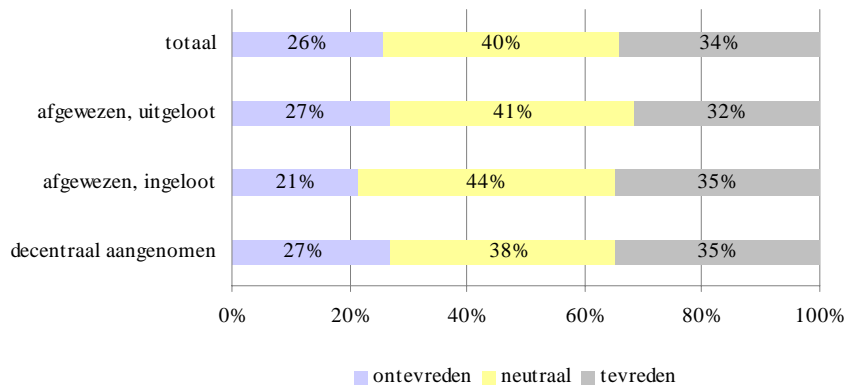
Aan de respondenten is ook gevraagd om een oordeel te geven over de diverse informatiebronnen. Van de personen die binnen het voortgezet onderwijs informatie over decentrale toelating hebben ontvangen (N=269) is gemiddeld 41 procent ontevreden, 32 procent noch tevreden, noch ontevreden en 26 procent tevreden over deze voorlichting (figuur 40).

figuur 40: tevredenheid over de voorlichting binnen het voortgezet onderwijs (N=269)

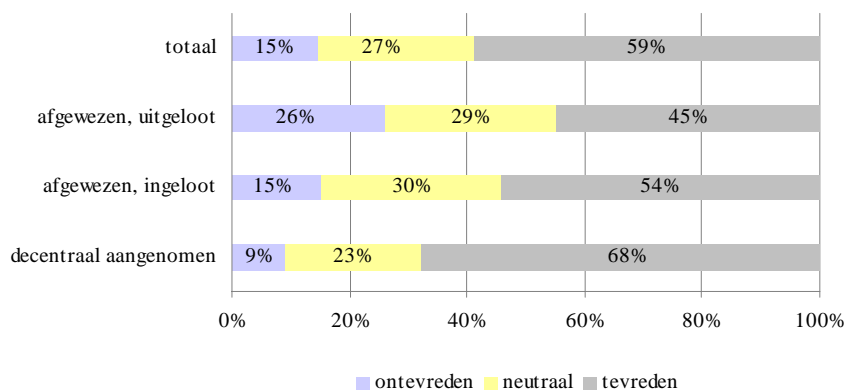
De meningen over deze voorlichting zijn niet onverdeeld positief. Op het eerste oog zien we een aantal verschillen tussen de onderscheiden respondentgroepen. Zo is de groep die bij de decentrale toelating is afgewezen en vervolgens is uitgeloot, veruit het minst positief over de voorlichting binnen het voortgezet onderwijs. In een nadere analyse blijkt echter dat geen van de geconstateerde verschillen tussen de respondentgroepen significant is.

Over het algemeen zijn de ondervraagden positiever over de voorlichting van de IB-Groep dan over de voorlichting binnen het voortgezet onderwijs (figuur 41). Over het algemeen is een kwart van de respondenten ontevreden, heeft veertig procent geen uitgesproken mening en is een derde van alle respondenten tevreden. Ook al lopen de meningen over deze voorlichting enigszins uiteen, geen van de geconstateerde verschillen tussen de respondentgroepen is significant.

figuur 41: tevredenheid over de voorlichting van de IB-Groep (N=677)

Tenslotte zien we in figuur 42 dat de meeste respondenten tevreden zijn over de instelling/opleiding waar nieuwe studenten ook decentraal worden toegelaten (59 procent).

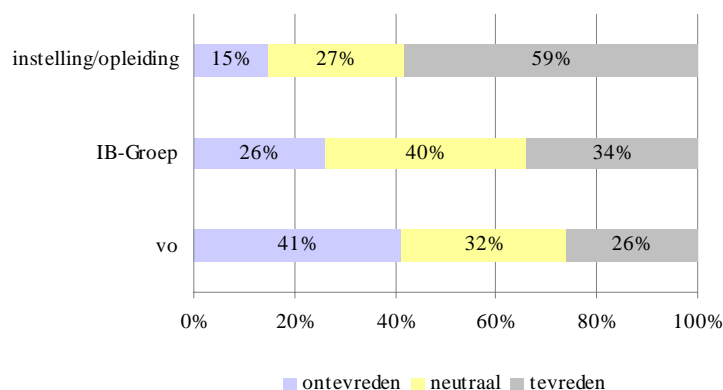
figuur 42: tevredenheid over de voorlichting van de opleiding/instelling (N=769)

Slechts 15 procent laat zich negatief uit over de verkregen voorlichting. Tussen de onderscheiden groepen manifesteren zich de volgende significante verschillen:

- de aangenomen deelnemers zijn vaker tevreden over de voorlichting van de desbetreffende opleiding/instelling dan de afgewezen deelnemers;
- binnen de groep afgewezen deelnemers is de groep die vervolgens is uitgeloot vaker ontevreden over deze voorlichting dan de groep die alsnog via loting tot de opleiding is toegelaten.

In figuur 43 wordt additief een overzicht gegeven van de tevredenheid over de voorlichting over decentrale toelating binnen het voortgezet onderwijs, de IB-Groep en de opleiding of instelling met een numerus fixus. In deze figuur komt nogmaals naar voren dat ondervraagden het meest tevreden zijn over de voorlichting over decentrale toelating die door de opleiding/instelling zelf

wordt verstrekt en het minst tevreden zijn over de voorlichting die binnen het voortgezet onderwijs wordt gegeven.

figuur 43: overzicht scores met betrekking tot tevredenheid over de voorlichting

Naast een algemene vraag naar tevredenheid over de verstrekte voorlichting, is ook een aantal vragen gesteld over diverse aspecten van deze voorlichting. Het betreft bijvoorbeeld de tijdigheid van de voorlichting en de mate waarin de voorwaarden en selectiecriteria helder zijn uiteengezet. Van de antwoorden op de diverse vragen is een schaalscore berekend. In onderstaande drie figuren staan deze schaalscores die een indicatie geven van het totaaloordeel over de verkregen voorlichting weergegeven⁴ (zie figuur 44 tot en met figuur 46).

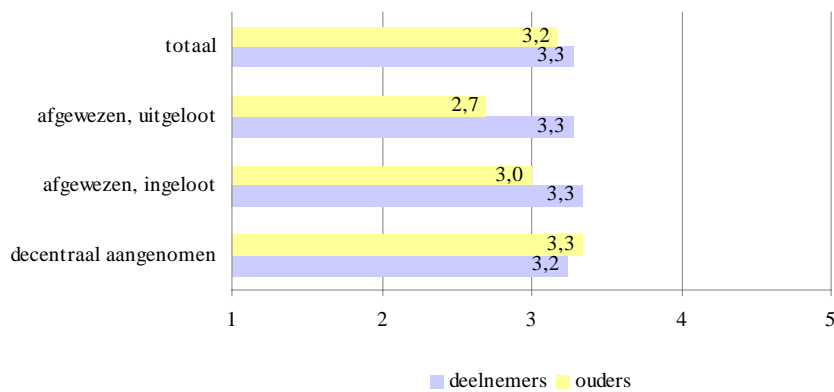
figuur 44: samengesteld oordeel over de voorlichting over decentrale toelating binnen het voortgezet onderwijs (1=zeer negatief; 5=zeer positief)

Zoals we al eerder constateerden, blijkt ook uit bovenstaande schaalscores dat de ondervraagden weinig positief zijn over de voorlichting over decentrale toelating in het voortgezet onderwijs.

Verder zijn er tussen de respondentgroepen de volgende significante verschillen:

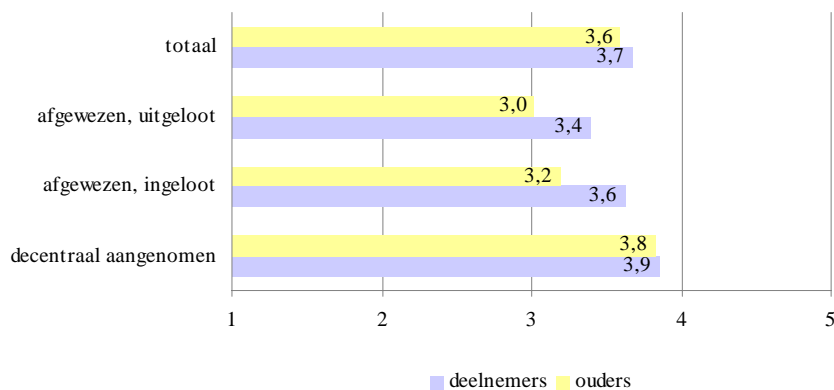
- š ouders zijn positiever dan (aankomend) studenten;
- š er zijn geen verschillen tussen aangenomen en afgewezen deelnemers;
- š er is een verschil tussen de groep die wèl en de groep die niet toegelaten: de laatste groep heeft een beduidend minder positief oordeel.

⁴ Om de betrouwbaarheid van de schaal te toetsen zijn betrouwbaarheidsanalyses uitgevoerd. Hierbij zijn de volgende Cronbachs alfa's gevonden: voorlichting VO=,84, voorlichting IB-Groep=,76 en voorlichting opleiding=,73.

figuur 45: *samengesteld oordeel over de voorlichting van de IB-Groep over decentrale toelating (1=zeer negatief, 5=zeer positief)*

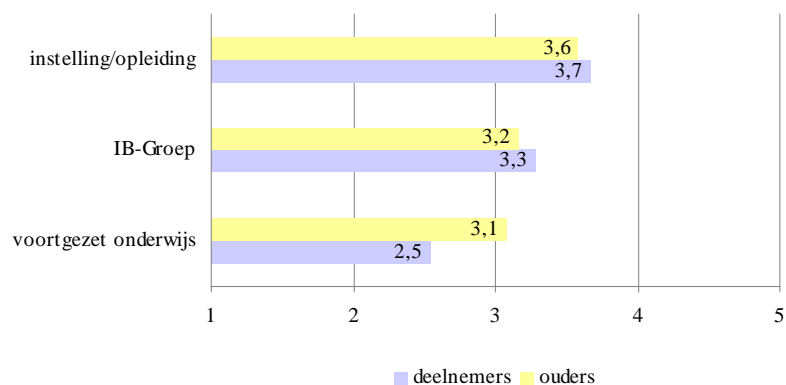
Over het algemeen wordt de voorlichting door de IB-Groep iets positiever beoordeeld dan de voorlichting binnen het voortgezet onderwijs. De scores variëren tussen de 3 (noch positief, noch negatief) en de 3,5 (gematigd positief). De verschillen tussen de groepen zijn niet significant.

figuur 46: *samengesteld oordeel over de voorlichting van de instelling/opleiding over decentrale toelating (1=zeer negatief; 5=zeer positief)*

De voorlichting die door de opleiding/instelling waar decentrale toelating mogelijk is wordt verstrekt, wordt door de ondervraagden het meest positief beoordeeld. Alle schaalscores bevinden zich aan de positieve kant van het spectrum. Het verschil in scores tussen deelnemers en ouders is niet significant. Er is wel een significant verschil in de scores van de groep deelnemers die decentraal is toegelaten en de groep die is afgewezen: de laatste groep is minder positief over de kwaliteit van de door de opleiding verstrekte voorlichting.

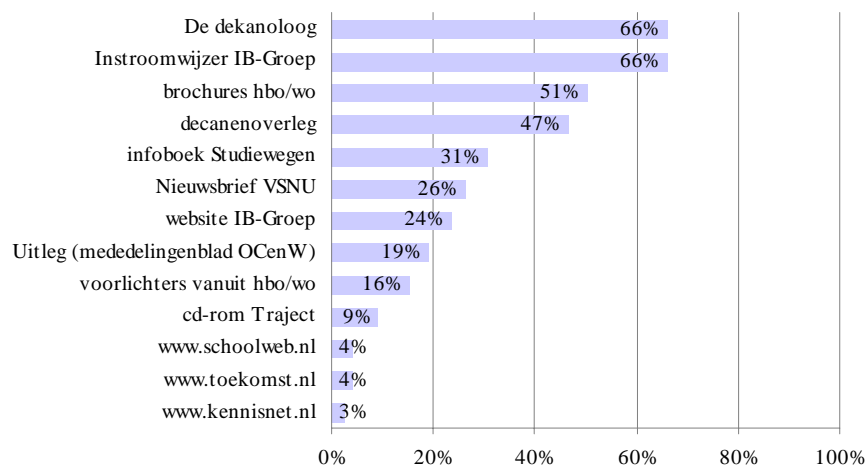
In figuur 47 is een overzicht gegeven van de gemiddelde schaalscores ten aanzien van de voorlichting door decanen/docenten binnen het voortgezet onderwijs, de IB-Groep en door de opleiding/instelling waar decentrale toelating mogelijk is.

figuur 47: totaaloverzicht oordeel voorlichting (schaalscores)

5.3 Voorlichting binnen het voortgezet onderwijs nader beschouwd

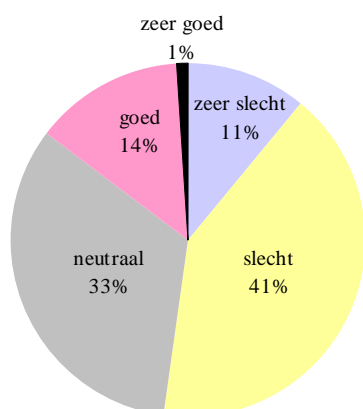
In de vragenlijst voor decanen is nader ingegaan op aspecten met betrekking tot het verkrijgen en het verstrekken van informatie over decentrale toelating. Op de eerste plaats is aan decanen gevraagd op welke wijze zij in hun functie over decentrale toelatingsprocedures zijn geïnformeerd (figuur 48).

figuur 48: verkrijgen van informatie over decentrale toelating (decanen, N=186)

De meest genoemde informatiebronnen zijn De Dekanoloog en de Instroomwijzer van de IB-Groep. Ongeveer tweederde deel van de decanen is via deze informatiekanalen over decentrale toelating geïnformeerd. Verder is circa de helft van de decanen geïnformeerd via brochures uit het hbo en wo en tijdens het (regionale) decanenoverleg. Van digitale informatiebronnen wordt het minst gebruik gemaakt.

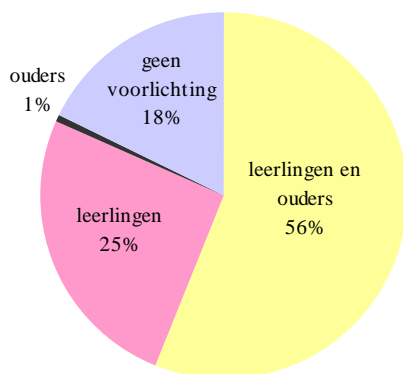
Daarnaast is aan decanen gevraagd om een oordeel uit te spreken over de wijze waarop zij in hun functie worden geïnformeerd over (veranderingen) in het decentrale toelatingsbeleid van opleidingen met een numerus fixus (figuur 49).

figuur 49: tevredenheid over informatievoorziening over decentrale toelating aan decanen

Slechts 15 procent van de decanen vindt dat zij goed is geïnformeerd over beleid en procedures rondom decentrale toelating. Een derde deel van de decanen is noch positief, noch negatief over de informatievoorziening en de overige helft van de decanen vindt dat zij slecht is geïnformeerd. Wanneer een meerderheid van de decanen ontevreden is over de informatie die zij over decentrale toelating heeft gekregen, is het plausibel dat dit consequenties heeft voor de wijze waarop decanen vervolgens informatie aan leerlingen (en hun ouders) verstrekken. Decanen moeten immers eerst zelf tijdig en volledig geïnformeerd worden, voordat zij leerlingen en ouders adequaat over deze toelatingsvorm kunnen informeren.

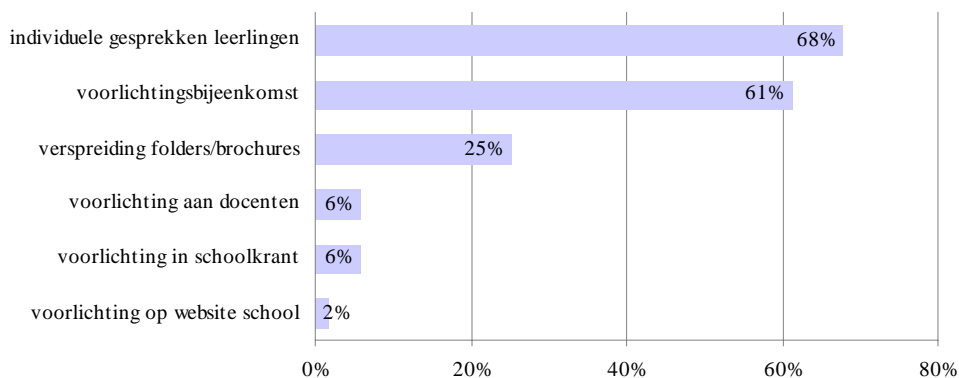
In figuur 50 is aangegeven in hoeverre decanen voorlichtingsactiviteiten hebben ondernomen om leerlingen (en hun ouders) te informeren over de mogelijkheid om decentraal te kunnen worden toegelaten bij opleidingen met een numerus fixus.

figuur 50: voorlichting door decanen

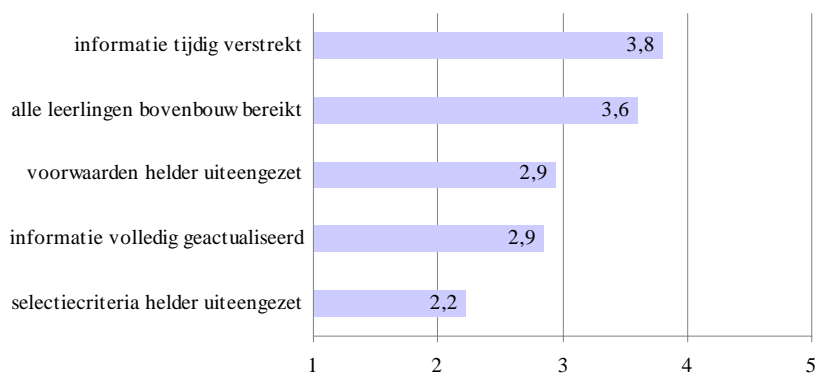
Een op de vijf decanen heeft geen voorlichtingsactiviteiten ondernomen. Dit beeld komt overeen met de resultaten uit de vorige paragrafen, waarbij zowel ouders als (aankomend) studenten aangeven dat zij binnen het voortgezet onderwijs slechts in beperkte mate informatie hebben ontvangen over decentrale toelating.

Circa de helft van de decanen heeft zich bij de voorlichtingsactiviteiten zowel gericht op leerlingen als hun ouders. Een kwart van de decanen had alleen de leerlingen als doelgroep. Slechts 1 procent van de decanen richtte zich specifiek op de ouders.

figuur 51: specifieke voorlichtingsactiviteiten door decanen

De meeste decanen (68 procent) informeren leerlingen over decentrale toelating tijdens individuele gesprekken (figuur 51). Verder organiseert 61 procent een voorlichtingsbijeenkomst en verspreidt een kwart van de decanen folders om leerlingen op de hoogte te stellen van decentrale toelating.

figuur 52: oordeel van decanen over de voorlichting over decentrale toelating die binnen hun eigen school aan leerlingen en ouders is verstrekt (1=zeer negatief; 5=zeer positief)

Over de gehele linie zijn de decanen weinig positief over de kwaliteit van hun voorlichtingsactiviteiten (figuur 52). Het meest positief zijn zij nog over de timing: de meeste decanen zijn van mening dat zij de informatie over decentrale toelating tijdig aan leerlingen hebben verstrekt en over het bereik van hun voorlichtingsactiviteiten. Ze hebben een neutraal oordeel over het actualiteitsgehalte van de informatie en over het helder uiteenzetten van de voorwaarden om aan decentrale toelating te kunnen deelnemen. Ronduit negatief zijn zij over het helder uiteenzetten van de selectiecriteria die de verschillende opleidingen bij hun decentrale toelatingsprocedure hanteren.

5.4 Samenvatting

In dit hoofdstuk is aandacht besteed aan de mate waarin potentiële kandidaten bekend waren met decentrale toelating en de wijze waarop zij daarover voorlichting hebben ontvangen. Onderstaande vragen zijn hiermee beantwoord.

Wat zijn voor studenten de belangrijkste redenen om af te zien van deelname aan decentrale toelating?

Decentrale toelating heeft tot doel dat studenten zelf invloed kunnen uitoefenen op hun toelatingskansen. Het lijkt dan ook plausibel dat studenten die geïnteresseerd zijn in een studie met een numerus fixus een dergelijke kans zullen aangrijpen. Toch ziet een aanzienlijk deel van de potentiële studenten af van een decentrale toelatingsprocedure. De belangrijkste reden van niet-deelnemers is het niet voldoen aan de primaire selectiecriteria. Ongeveer een derde deel van de niet-deelnemers wordt door deze eerste selectie aan de poort uitgesloten van deelname. Een zeker zo belangrijke bevinding is dat een substantieel deel van de niet-deelnemers niet, onvoldoende of te laat is geïnformeerd over de mogelijkheid om aan decentrale toelating deel te kunnen nemen, terwijl zij wel tot de doelgroep behoren. Dit betekent dat de informatie over decentrale toelating te wensen overlaat. Bovendien wordt deze informatie niet zondermeer aan de doelgroep verstrekt. Potentiële studenten moeten doorgaans zelf deze informatie zien te achterhalen; het is lang niet altijd vanzelfsprekend dat scholieren binnen het voortgezet onderwijs over deze vorm van toelating worden geïnformeerd en/of geadviseerd.

Hoe heeft de informatievoorziening binnen het voortgezet onderwijs plaatsgevonden en zijn betrokkenen in het voortgezet onderwijs hierover tevreden?

Deelnemers zijn over het algemeen door de gekozen instelling of opleiding en door de IB-Groep geïnformeerd over de mogelijkheid om centraal te kunnen worden toegelaten. Daarentegen is de informatievoorziening binnen het voortgezet onderwijs beperkt. De respondenten zijn verhoudingsgewijs nog het meest tevreden over de voorlichting die door de instelling of opleiding zelf is verstrekt.

Over de door de IB-Groep verstrekte informatie is men gematigd positief en het minst tevreden is men over de voorlichting binnen het voortgezet onderwijs. De ontevredenheid over de voorlichting binnen het voortgezet onderwijs wordt grotendeels verklaard door het feit dat de decanen zelf ook niet goed geïnformeerd zijn. Een meerderheid van de decanen zegt onvoldoende informatie te hebben gehad om leerlingen en ouders adequaat over deze toelatingvorm te kunnen voorlichten. Desalniettemin heeft zo'n 80 procent van de decanen voorlichtingsactiviteiten ondernomen. Hierbij zijn leerlingen vooral via individuele gesprekken geïnformeerd over decentrale toelating.

Momenteel worden decanen vooral middels De Dekanoloog en de Instroomwijzer van de IB-Groep geïnformeerd. Daarnaast is circa de helft van de decanen geïnformeerd via brochures uit het hbo en wo en tijdens het (regionale) decanenoverleg. Hierbij signaleren we twee problemen. De algemene voorlichting over decentrale toelating geeft te weinig concrete informatie over de inhoud en uitvoering van de selectieprocedures die de verschillende opleidingen hanteren. Daarnaast zien we dat specifieke informatie die door de verschillende hbo- en wo-instellingen wordt verschaft, juist weer een te versnipperd beeld opleveren.

Over de gehele linie zijn de decanen weinig positief over de kwaliteit van hun eigen voorlichtingsactiviteiten. Met name waren decanen ontevreden over de wijze waarop zij leerlingen konden voorlichten over de selectiecriteria die de verschillende opleidingen bij hun decentrale toelatingsprocedure hanteren. Dit laatste wordt naar alle waarschijnlijkheid verklaard door het feit dat de decanen hierover zelf ook niet of nauwelijks zijn geïnformeerd.

6

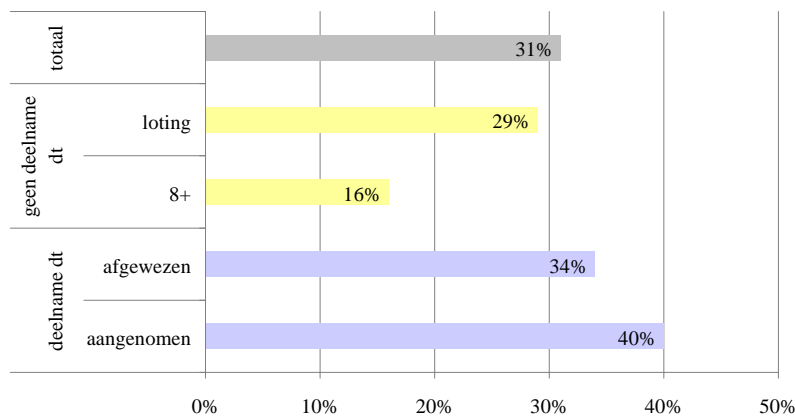
Toelatingsbevorderend gedrag

Dit hoofdstuk beschrijft op welke manieren potentiële studenten hebben geprobeerd hun toelatingskansen bij de door hen gekozen opleiding met een numerus fixus te vergroten. In eerste instantie is gekeken in hoeverre een na het voortgezet onderwijs gevolgd andere opleiding en/of opgedane relevante werkervaring mogelijk toelatingsbevorderend zijn geweest.

6.1 Aanvullende opleidingen

Ongeveer een derde deel van de potentiële studenten is na het voortgezet onderwijs eerst aan een andere opleiding begonnen (figuur 53). In een nadere analyse⁵ is getoetst of de geconstateerde verschillen tussen de onderscheiden groepen significant zijn:

- deelnemers aan een decentrale toelatingsprocedure hebben vaker eerst een andere opleiding gevolgd dan niet-deelnemers;
- er is geen verschil tussen aangenomen en afgewezen deelnemers;
- in de groep 8-plussers is het merendeel direct doorgestroomd naar de door hen gekozen opleiding; slechts 16 procent is eerst aan een andere opleiding begonnen. Dit percentage is significant lager dan bij de overige groepen;

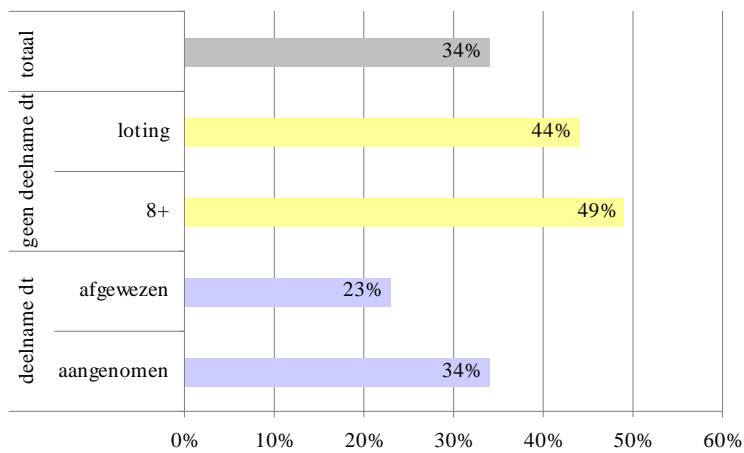

figuur 53: na vo andere opleiding gevolgd

- opvallend is dat niet-deelnemers vaker een andere opleiding hebben afgerond dan deelnemers;
- aangenomen deelnemers hebben vaker een opleiding afgerond dan de afgewezen deelnemers; zo heeft 34 procent van de groep die decentraal is aangenomen eerst een andere opleiding afgerond, tegen 23 procent van de groep die is afgewezen bij de decentrale toelating;
- het verschil tussen 8-plussers en de overige niet-deelnemers is niet significant.

⁵ Pearson chi-square; $p < 0,05$.

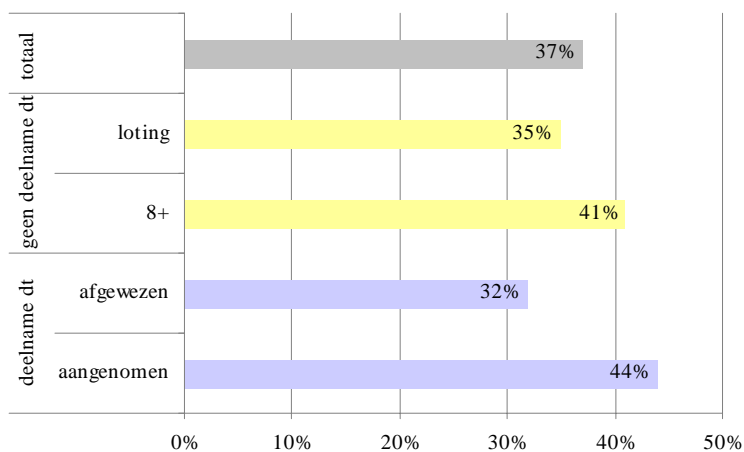
Over het geheel genomen heeft een derde deel van de groep die na het voortgezet onderwijs eerst een andere opleiding is gaan volgen, deze opleiding ook afgerond (figuur 54). We zien daarnaast verschillen tussen de onderscheiden groepen.

figuur 54: andere opleiding afgerond

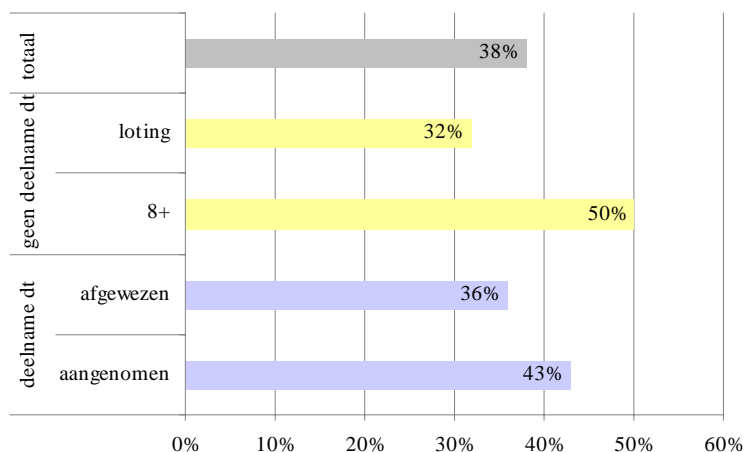
6.2 Werkervaring

Over het algemeen heeft een vrij grote groep van de ondervraagden naast of na school ook werkervaring opgedaan (37 procent). Daarnaast zien we verschillen tussen de diverse groepen als het gaat om werkervaring (figuur 55). Hierbij is echter alleen het verschil tussen de aangenomen en afgewezen deelnemers significant: de groep die decentraal is toegelaten heeft vaker werkervaring opgedaan dan de groep die is afgewezen (44 procent versus 32 procent).

figuur 55: extra werkervaring

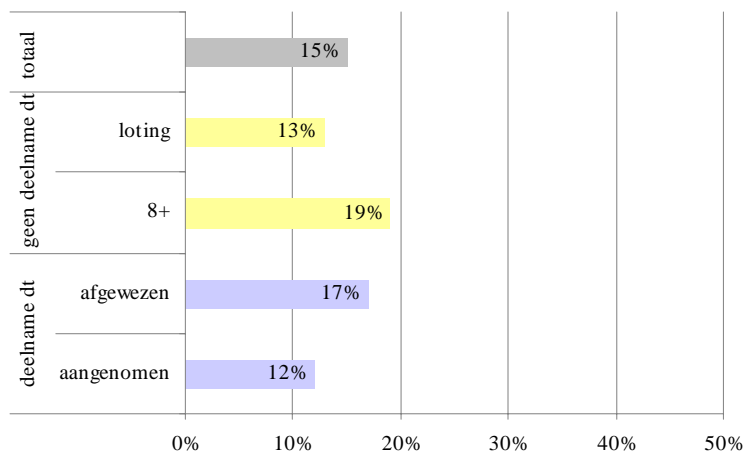
Ook is gevraagd in hoeverre er inhoudelijke aansluiting bestaat tussen de opgedane werkervaring en de gekozen opleiding met een numerus fixus. In ongeveer 40 procent van de gevallen geeft men aan dat er sprake is van relevante werkervaring (figuur 56). Alhoewel we ook hier zien dat er onder de groep aangenomen deelnemers vaker sprake is van een inhoudelijke aansluiting dan bij de groep afgewezen deelnemers, zijn in dit geval geen van de verschillen tussen de onderscheiden groepen significant.

figuur 56: inhoudelijke aansluiting tussen werkervaring en opleiding

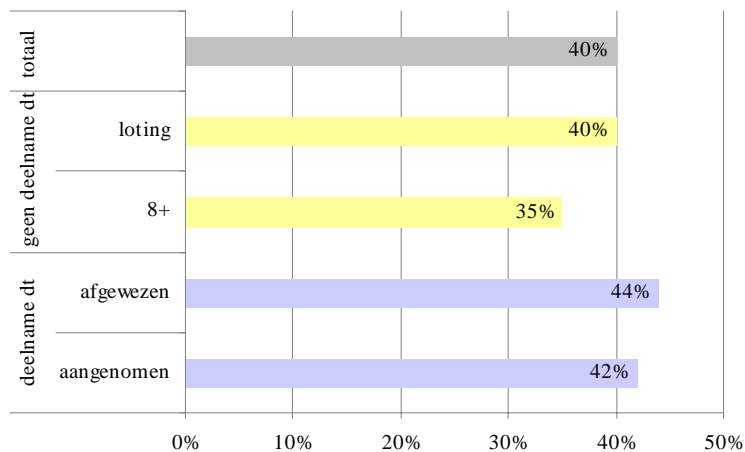
6.3 Stimulans ouders

Naast eventuele invloed van vooropleiding en werkervaring is ook onderzocht in hoeverre ouders een stimulerende rol hebben gehad bij het aanmelden voor de opleiding met een numerus fixus. Gemiddeld heeft 15 procent van de ouders dezelfde of een aanverwante opleiding gevolgd als die waarvoor hun zoon of dochter zich heeft aangemeld (figuur 57). Bij de groep 8-plussers is dit zelfs bij één op de vijf ouders het geval. Met uitzondering van het feit dat ouders van 8-plussers significant vaker een zelfde of een aanverwante opleiding hebben gevolgd in vergelijking met de overige groepen, is verder geen van de verschillen significant.

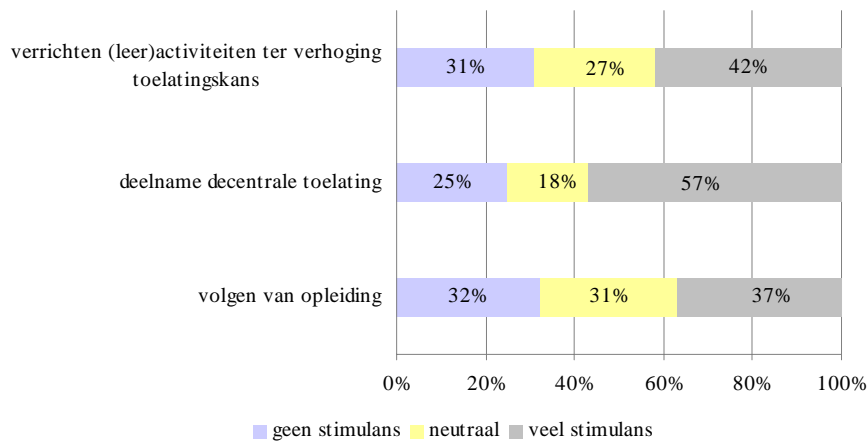
figuur 57: ouders met aanverwante/zelfde opleiding

Potentiële studenten worden doorgaans door hun ouders gestimuleerd om de desbetreffende opleiding te gaan volgen (figuur 58). De gevonden percentages variëren hierbij rond de 40 procent. Deelnemers aan decentrale toelating worden hierbij significant vaker door hun ouders gestimuleerd dan de groep niet-deelnemers.

figuur 58: stimulans ouders om opleiding te volgen

Naast de vraag in hoeverre ouders het volgen van een bepaalde opleiding hebben gestimuleerd, zijn aan de ouders van de groep deelnemers ook vragen gesteld over het stimuleren van deelname aan decentrale toelating en over het stimuleren van een goede voorbereiding op deze toelating. De antwoorden op deze vragen zijn weergegeven in figuur 59. Meer dan de helft van de deelnemers aan decentrale toelating is hiertoe door hun ouders gestimuleerd (57 procent). Daarnaast is ruim 40 procent van de deelnemers door hun ouders gestimuleerd om extra (leer)activiteiten te verrichten ter verhoging van de toelatingskans. Deze stimulans heeft overigens geen significante invloed op de toelatingskansen: aangenomen deelnemers zijn niet vaker door hun ouders gestimuleerd dan afgewezen deelnemers.

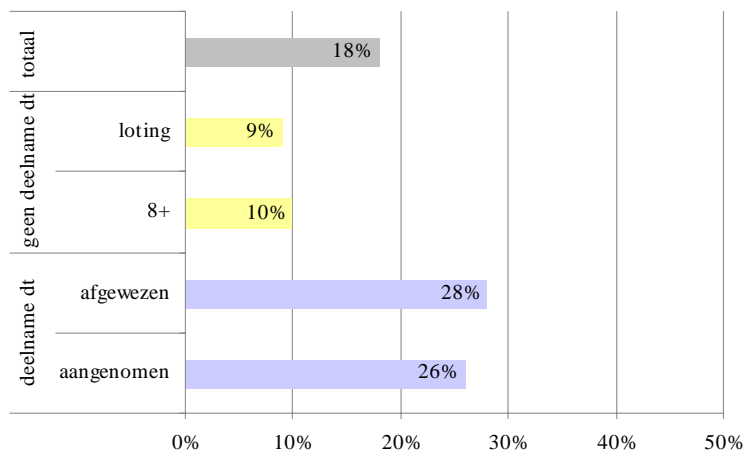

figuur 59: overzicht scores van ouders van deelnemers over stimulans

6.4 Toelatingscriteria en instellingskeuze

Niet alle instellingen hanteren dezelfde toelatingscriteria. Daarom is aan studenten gevraagd in hoeverre verschillen in toelatingscriteria hun keuze heeft beïnvloed. In figuur 60 is te lezen dat dit bij ongeveer één op de vijf studenten het geval is. Deze studenten schrijven zich eerder in bij een opleiding waarbij ze meer kans denken te hebben om te worden aangenomen.

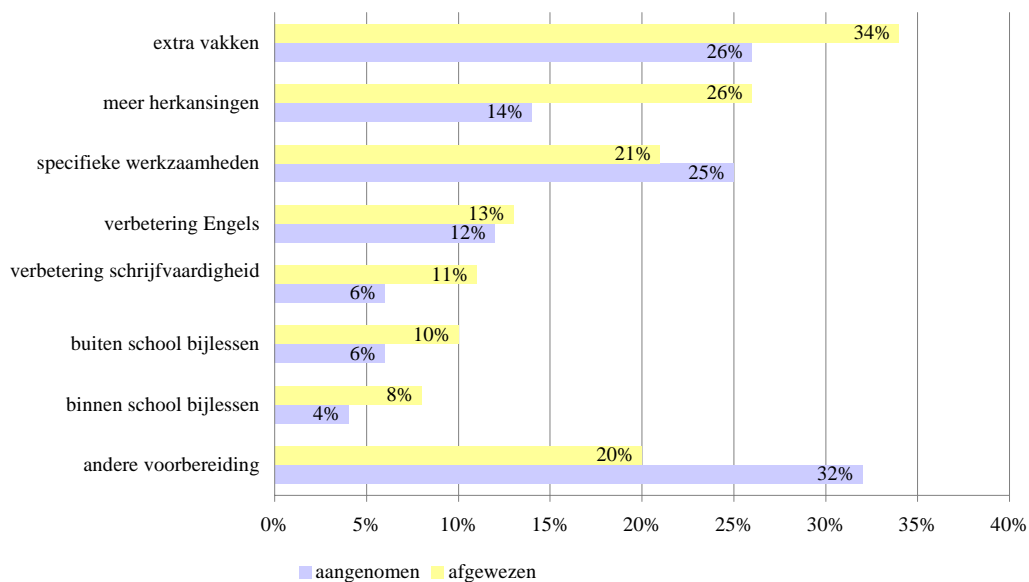
Bij deelnemers hebben verschillen in toelatingscriteria significant vaker invloed op hun instellingskeuze dan bij niet-deelnemers. Bij het merendeel van de studenten hebben verschillen in toelatingscriteria echter geen invloed op hun instellingskeuze gehad.

figuur 60: invloed toelatingscriteria op instellingskeuze (percentages)

6.5 Overige activiteiten

Naast vooropleiding, werkervaring, stimulans door ouders en keuze op basis van verschillen in toelatingscriteria, is tenslotte aan studenten die aan decentrale toelating hebben deelgenomen gevraagd of zij nog specifieke activiteiten hebben verricht om hun toelatingskansen te vergroten. In figuur 61 is een overzicht weergegeven van deze voorbereidende activiteiten.

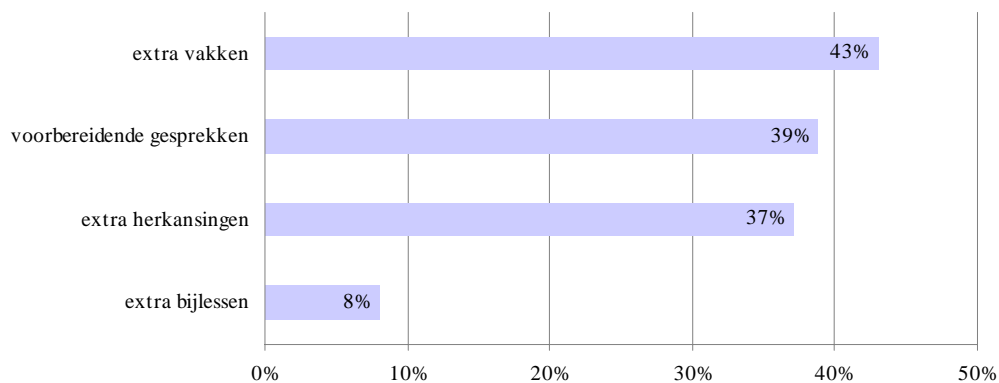
figuur 61: specifiek verrichte activiteiten van deelnemers om toelatingskansen te vergroten

Het is natuurlijk interessant te bezien in hoeverre het verrichten van specifieke activiteiten ook daadwerkelijk een effect heeft gehad op de toelatingskans. We vergelijken hiervoor de groep aangenomen deelnemers (blauwe staven) met de groep afgewezen deelnemers (gele staven). In eerste instantie lijkt het erop dat de groep die is afgewezen over het algemeen vaker activiteiten heeft ondernomen dan de groep die is toegelaten.

Zo zijn de gevonden percentages bij de groep afgewezen deelnemers bij de meeste activiteiten bijna steeds een fractie hoger dan bij de aangenomen deelnemers. In concreto hebben de afgewezen deelnemers significant vaker extra vakken gevolgd, herkansingen gedaan, bijlessen gevolgd en gewerkt aan een verbetering van hun schrijfvaardigheid.

Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de groep afgewezen deelnemers verhoudingsgewijs de iets zwakkere leerling representeert die meer moeite moet doen om (extra) hoge cijfers te krijgen. De groep die is aangenomen onderscheidt zich van de groep die is afgewezen doordat zij vaker specifieke werkzaamheden heeft verricht, maar bovenal doordat zij zich vaker op een andere (niet in de vragenlijst benoemde) manier heeft voorbereid (32% versus 20%). Voor zover deze andere manier van voorbereiding door respondenten nader is omschreven, betreft het een breed scala aan activiteiten. Enkele voorbeelden hiervan zijn: het bijhouden van actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied, een werk- of stage-ervaring in het buitenland of het behalen van een propedeuse in een andere dan de geprefereerde studie.

Tenslotte is aan decanen gevraagd in hoeverre er binnen hun school mogelijkheden worden geboden voor leerlingen om zich specifiek op de decentrale toelating te kunnen voorbereiden. In figuur 62 is weergegeven hoeveel procent van de decanen aangeeft dat binnen hun school sprake is van een van deze mogelijkheden. In ruim 40 procent van de gevallen hebben leerlingen de mogelijkheid om extra vakken te volgen. Bijna 40 procent geeft aan dat er mogelijkheden zijn voor voorbereidende gesprekken of extra herkansingen. Slechts in acht procent van de gevallen worden er op school extra bijlessen aangeboden.

figuur 62: mogelijkheid tot voorbereiding binnen het voortgezet onderwijs

6.6 Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn onderzoeksresultaten gepresenteerd met betrekking tot de volgende onderzoeksvraag:

Hoe hebben studenten zich in het voortraject (onder andere voortgezet onderwijs) voorbereid op de decentrale toelating?

Veruit de meeste deelnemers hebben zich op enigerlei wijze voorbereid op de decentrale toelating. Ruim veertig procent verrichtte één activiteit ter vergroting van de toelatingkans. Ongeveer een derde deel van de deelnemers verrichtte hiertoe meerdere activiteiten.

Slechts één op de vijf deelnemers is zonder specifieke voorbereiding aan de decentrale toelatingsprocedure begonnen.

Om toelatingskansen te vergroten zijn activiteiten verricht als bijvoorbeeld het volgen van extra vakken, het doen van herkansingen, het volgen van bijlessen en het verbeteren van de schrijfvaardigheid. Toch hebben deze activiteiten geen noemenswaardig effect gehad op de toelatingskans. Potentiële studenten zijn door deze voorbereiding niet kansrijker gebleken. Sterker nog: de afgewezen deelnemers hebben doorgaans vaker specifieke activiteiten ter voorbereiding verricht dan de aangenomen deelnemers. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de groep afgewezen deelnemers verhoudingsgewijs de iets zwakkere leerling representeert. Het volgen van een andere opleiding na het voortgezet onderwijs of het opdoen van relevante werkervaring zijn daarentegen wel toelatingsbevorderend: de aangenomen deelnemers hebben significant vaker een opleiding gevolgd of afgerond en hebben ook vaker werkervaring opgedaan dan de afgewezen deelnemers.

Tenslotte is nagegaan in hoeverre de stimulans van ouders mogelijk toelatingsbevorderend is geweest. Aan de studenten is in dit kader gevraagd of een of beide ouders dezelfde of een aanverwante opleiding hebben gevolgd. Gemiddeld is dit voor 15 procent van de ouders van potentiële studenten het geval. Uit het onderzoek is gebleken dat kinderen van ouders met een aanverwante opleiding niet vaker deelnemen aan decentrale toelating. Bovendien heeft het feit dat ouders een aanverwante opleiding hebben gevolgd geen beduidende invloed op de kans van kandidaten om via een decentrale procedure te worden toegelaten.

Ook de wijze waarop ouders hun kinderen hebben gestimuleerd ten aanzien van hun opleidingskeuze, deelname aan een decentrale toelating en wijze van voorbereiding hierop heeft geen significante invloed gehad op de toelatingskans.

7

Methode van toelating

De methode van toelating is onderzocht middels een documentanalyse in 2000 en 2001. Op basis van informatie uit de Instroomwijzer en aanvullende informatie van de IB-Groep zijn alle opleidingen aangeschreven die te kennen hadden gegeven dat zij voor het betreffende studiejaar gebruik zouden gaan maken van een decentrale toelatingsprocedure.

Deze opleidingen werd verzocht de volgende gegevens aan te leveren:

- š informatiebrochures over decentrale toelating, zoals studenten die ontvangen hebben;
- š (beleids)stukken met daarin:
 - de doelen van de decentrale toelatingsprocedure, zoals die worden gehanteerd,
 - de toegepaste instrumenten,
 - de toegepaste criteria,
 - de procedures die de betrokkenen dienen te doorlopen,
 - de voorzieningen (personeel, beroepsprocedures);
- š informatie over het aantal studenten dat meegedaan heeft aan decentrale toelating:
 - het aantal studenten dat geplaatst is,
 - het aantal studenten dat niet geplaatst is,
 - het aantal studenten dat gebruik gemaakt heeft van een beroepsprocedure;
- š de reden(en) waarom de opleiding in 2000 geen decentrale toelating heeft toegepast (naar deze redenen werd alleen in 2000 gevraagd).

Als aanvulling op de documentanalyse zijn in 2000 bij vijf opleidingen telefonische interviews gehouden. Het betreft geneeskunde UL en UU, de bedrijfskunde EUR, journalistiek HvU en toerisme NHTV. In 2001 zijn er telefonische interviews geweest bij geneeskunde UvA en VU, diergeneeskunde UU, business administration EUR en tandheelkunde ACTA en KUN. Bij geneeskunde EUR en mondhygiëne HS Holland was het vanwege personele verschuivingen bij degenen die verantwoordelijk waren voor decentrale toelating niet mogelijk om een interview af te nemen.

In de interviews is ingegaan op diverse aspecten met betrekking tot decentrale toelating. Het betrof:

- š de tevredenheid over de methodiek van de toelating zoals bepaald in de wet;
- š (een eerste indruk ten aanzien van) het propedeuserendement en de studievoortgang;
- š de profilering van de opleiding;
- š de bestuurlijke lasten voor de opleiding;
- š de kwaliteit van de afgestudeerden en het rendement van de opleiding;
- š de kwaliteit van de beroepsuitoefening;
- š de tevredenheid over de methodiek van de toelating bij de eigen opleiding in 2000.

Voor het studiejaar 2002 is geen documentanalyse uitgevoerd. Wel zijn bij twee opleidingen op speciaal verzoek van de Commissie Sorgdrager vragenlijsten via e-mail afgenomen. In deze vragenlijsten kwamen dezelfde onderwerpen aan de orde als in de telefonische interviews. De deelnemers aan zowel de telefonische interviews als de digitale vragenlijsten waren in de meeste gevallen de coördinatoren van de decentrale toelatingsprocedure op de instelling in kwestie. In een enkel geval betrof het de voorzitter van de decentrale toelating commissie. Achtereenvolgens komen in dit hoofdstuk aan de orde: de doelen die de opleidingen/instellingen nastreven met decentrale toelating, de instrumenten die zij gebruikt hebben, de criteria die zij toegepast hebben en de procedures en voorzieningen die hiervoor nodig waren.

7.1 Doelen

In de bijlage, overzicht 1 (pagina 107) zijn de doelen weergegeven die de instellingen wilden bereiken met de decentrale toelatingsprocedure. We zien hier dat de meeste opleidingen op deze manier de betere studenten wilden selecteren, studenten met kwaliteiten die aansluiten bij de opleiding in kwestie.

Een aantal opleidingen selecteert studenten die op bijzondere manier gemotiveerd zijn. Bij de geneeskunde VU moeten de kandidaten gemotiveerd zijn voor het Vumc (academisch ziekenhuis); bij diergeneeskunde UU voor de sectoren veterinaire volksgezondheid en/of landbouwhuisdieren; en bij business administration EUR voor een internationale studierichting in het Engels.

Bij de opleidingen journalistiek HvU en tandheelkunde ACTA is als expliciet doel geformuleerd dat de kandidaten invloed uit moeten kunnen oefenen op de plaatsing. De opleiding journalistiek van de Christelijke hogeschool Ede wil studenten met een protestants-christelijke geloofsovertuiging selecteren.

7.2 Instrumenten

De instrumenten die de opleidingen gebruikt hebben vertonen een grote variatie (zie bijlage, overzicht 3 op pagina 109). Enerzijds worden er (multiple-choice) toetsen gebruikt, anderzijds zijn er gesprekken en colleges.

Bij de meeste opleidingen vindt er allereerst een beoordeling van het eindexamenpakket en/of de vooropleiding plaats. Uitzonderingen hierop vormen de beide journalistiekopleidingen en de opleiding toerisme.

Veel opleidingen verzoeken de kandidaten om een sollicitatiebrief te schrijven of een (sollicitatie)formulier in te vullen (NHTV, geneeskunde UU, geneeskunde UvA, geneeskunde VU, geneeskunde EUR, tandheelkunde KUN en tandheelkunde ACTA).

Specifieke opleidingsinhoudelijke toetsen zijn te vinden bij tandheelkunde, journalistiek en geneeskunde. Zo moeten de kandidaten bij tandheelkunde (KUN, ACTA) een motorische toets afleggen en krijgen de kandidaten bij journalistiek (Chr HS Ede en HvU) een schrijfo opdracht. Bij geneeskunde UL en geneeskunde UvA volgen de kandidaten colleges; bij geneeskunde UU voeren zij een gesprek met simulatiepatiënten; bij geneeskunde EUR voeren zij tien opdrachten uit waarbij een beroep wordt gedaan op zowel vakspecifieke kennis en vaardigheden als meer algemene vaardigheden. Bij diergeneeskunde UU maakt men gebruik van gestandaardiseerde

psychologische testen. Bij tandheelkunde ACTA en geneeskunde VU zijn speciale sociale intelligentietests ontwikkeld. De universitaire medische opleidingen (geneeskunde, tandheelkunde en diergeneeskunde) hebben het meest uitgebreide instrumentarium.

7.3 *Criteria en procedures*

In de bijlage, overzicht 4 (pagina 111) zijn de criteria opgenomen die de opleidingen geformuleerd hebben. Zoals eerder aangegeven vindt bij de meeste opleidingen allereerst een beoordeling van het eindexamenpakket en/of de vooropleiding plaats. Het gaat hier meestal om voorschriften over de specifieke vakken in het eindexamenpakket, maar bij geneeskunde UL, geneeskunde UvA, geneeskunde VU en tandheelkunde ACTA ook om voorschriften over de omvang van het pakket.

De meeste opleidingen richten zich zowel op schoolverlaters als op studenten die een opleiding in het hoger onderwijs afgerond hebben. Zo mogen bij geneeskunde VU behalve schoolverlaters ook studenten deelnemen die de opleiding Bewegingswetenschappen of Biomedische Wetenschappen (gedeeltelijk) afgerond hebben. Uitzonderingen zijn de volgende: bij geneeskunde UL en tandheelkunde KUN richt men zich specifiek op schoolverlaters, bij geneeskunde UU en bedrijfskunde EUR richt men zich specifiek op studenten die reeds een opleiding in het hoger onderwijs afgerond hebben.

Bij die opleidingen die als doel hebben om bijzonder gemotiveerde studenten aan te trekken (geneeskunde VU, diergeneeskunde UU en business administration EUR) wordt in de criteria voor toelating expliciet rekening gehouden met motivatie. Hoewel tandheelkunde KUN en tandheelkunde ACTA niet als expliciete doelstelling hebben om gemotiveerde studenten aan te trekken, worden de kandidaten hier wel beoordeeld op hun motivatie.

Een aantal opleidingen heeft bijzondere criteria: bij tandheelkunde KUN stelt men eisen aan de cijfers in 5 vwo, bij geneeskunde VU dient de VU de universiteit van eerste voorkeur te zijn, bij de Christelijke journalistiekopleiding in Ede worden godsdienstige principes meegenomen en bij de opleiding journalistiek uit Utrecht krijgen allochtone aspirant-studenten voorrang bij gelijke geschiktheid.

Bij de geneeskunde opleiding uit Utrecht gold in 2000 een leeftijdscriterium. In 2001 is dit komen te vervallen.

De meeste opleidingen zijn in het begin van het plaatsingsjaar al met de procedure gestart (zie bijlage, overzicht 5 op pagina 117). De uiteindelijke bekendmaking van de plaatsing lag in de periode juni t/m september.

7.4 *Uitgangspunten selectiecriteria*

Achtergrondgedachten bij de criteria van geneeskunde UL waren:

- š` groep beperken tot de echte schoolverlaters;
- š` selectie van studenten die een meer dan normaal pakket aankunnen;
- š` selectie van studenten met zowel biomedische als sociaal-maatschappelijke belangstelling.

Achtergrondgedachten bij de criteria van geneeskunde UU waren in 2000:

- Š toelaten van studenten van University College Utrecht en uit hoger onderwijs in verhouding 1 UCU: 1 hbo: 1 wo;
- Š geen studenten toelaten met een hoge leeftijd;
- Š niet alleen de persoonlijke motieven, maar ook de vraag of men weet waarvoor men gemotiveerd is, onderzoeken;
- Š In 2001 is het leeftijds criterium komen te vervallen.

Achtergrondgedachte bij de criteria van geneeskunde UvA was:

- Š selectie van studenten die hetzij een eindexamenpakket hebben dat meer is dan het minimale vereiste, hetzij een universitaire of hbo-studie afgerond hebben op een van de terreinen van de gezondheidszorg en met werkervaring in het betreffende beroep. Het gaat in beide gevallen om gegadigden die 'extra bagage' meenemen en zodoende brede ervaring in het studentenbestand brengen.

Achtergrondgedachten bij de criteria van geneeskunde VU waren:

- Š centraal in het profiel van de VUmc-arts staan zorg en wetenschap. Zorg en wetenschap zijn belangrijke pijlers van de opleiding geneeskunde aan het VUmc. In het kader van de decentrale toelating kiest de faculteit voor studenten die passen bij dit profiel. Binnen het 'zorgprofiel' kiest de faculteit voor kandidaten die reeds ervaring hebben in de gezondheidszorg en op grond hiervan een bewuste keuze maken voor geneeskunde;
- Š naast ervaring in de (gezondheids)zorg of wetenschappelijk onderzoek, uit de motivatie voor de opleiding geneeskunde zich reeds in de keuze voor een bètaggericht vakkenpakket met minimaal 8 vakken waaronder Natuurkunde, Scheikunde en Biologie. Deze vakken maken een wezenlijk element van de opleiding uit en daarom wordt een voldoende voor deze vakken noodzakelijk geacht. Binnen vwo-nieuwe stijl kiest de scholier voor een natuurwetenschappelijk profiel, maar kiest daarnaast voor een extra belasting van minimaal 480 studielasturen in de vrije ruimte aan examenvakken;
- Š de faculteit kiest primair voor kandidaten die het VUmc als eerste voorkeur opgeven. Op deze wijze selecteert men kandidaten die gemotiveerd zijn om aan de slag te gaan aan het VUmc. Uit deze groep kandidaten zullen de meest geschikten worden geselecteerd. Studenten die bewust kiezen voor het VUmc op basis van het instellings specifieke karakter van de opleiding zijn gemotiveerd voor de opleiding aan het VUmc en hebben een goede kans op een succesvolle opleiding.

Achtergrondgedachten bij de criteria van geneeskunde EUR waren:

- Š affiniteit met hulpverlening: ruime (tenminste 2 jaar) relevante werk- of opleidingservaring, bijvoorbeeld in verpleegkunde, sociaal-maatschappelijk werk, gehandicaptenzorg, dan wel betrokkenheid en daadwerkelijke inzet bij hulpverlening, bijvoorbeeld substantiële inzet voor humanitaire hulpverlening;
- Š bestuurlijke en organisatorische ervaring: goede contactuele eigenschappen, vooral sociale en communicatieve vaardigheden en het vermogen in teamverband te werken, aantoonbaar door omvangrijke sociaal-maatschappelijke, organisatorische of bestuurlijke taken (tenminste twee jaar ervaring), bijvoorbeeld het vervullen van een spilfunctie in het leerlingenbestuur, de hoofdredactie van een schoolkrant of de organisatie van grote evenementen;

- š` brede oriëntatie: het volgen van een of meer vakken, die relevant geacht kunnen worden voor de gezondheidszorg, boven op de vereiste samenstelling van het vakkenpakket van de vooropleiding. Bijvoorbeeld één of meer extra vakken (minimaal 200 studiebelastinguren), bijvoorbeeld geschiedenis, maatschappijleer in het vrije deel van het vwo-profiel Natuur en Techniek (aangevuld met Biologie 1+2) of Natuur en Gezondheid; dan wel eindexamen in één of meer extra vakken tijdens de vwo-opleiding oude stijl;
- š` uitzonderlijke prestaties: blijf geven van inzet, doorzettingsvermogen en het optimaal willen benutten van talent door wetenschappelijke, artistieke of sportieve prestaties op topniveau die gedurende een langere periode (tenminste 2 jaar) zijn behaald naast de normale schoolprestaties, bijvoorbeeld op het gebied van podiumkunsten, beeldende kunst, literatuur, sport, wetenschappelijk onderzoek.

In 2000 voerden beide geneeskundeopleidingen (UL en UU) als het ware een aanvullend beleid inzake de selectiecriteria. De UL richtte zich alleen op de schoolverlaters uit het voorgezet onderwijs en de UU op studenten met een afgeronde opleiding uit het hoger onderwijs of van het University College Utrecht.

In 2001 hebben ook de UvA, de VU en de EUR decentraal geneeskundestudenten geselecteerd. De UvA en de VU richtten zich hierbij expliciet zowel op schoolverlaters als op studenten met een afgeronde opleiding in het hoger onderwijs. De EUR richtte zich op schoolverlaters.

Als het gaat om schoolverlaters, dan zien we dat de geneeskundeopleidingen studenten willen selecteren die op het vwo hebben laten zien dat ze veel werk aankunnen, namelijk door een vakkenpakket te kiezen dat groter is dan het minimale vereiste.

Achtergrondgedachte bij de criteria van diergeneeskunde UU was:

- š` het aantal afgestudeerde en studerende dierenartsen op het gebied van veterinaire volksgezondheid en/of landbouwhuisdieren is op dit moment niet overeenkomstig de vraag van de arbeidsmarkt.

In 2000 waren nadere selectiecriteria bij Business Administration (EUR) in het geval het aantal decentraal beschikbaar te stellen plaatsen minder is dan het aantal kandidaten:

- š` allereerst worden kandidaten geplaatst met een buitenlandse vooropleiding (maximaal 50 procent van de plaatsen); deze kandidaten moeten wel voldoen aan de formele kwalificatievereisten (minimumscore van 550 op TOEFL), plaatsen worden toegewezen op basis van score TOEFL;
- š` vervolgens worden kandidaten geplaatst in het bezit van een Europees Baccalaureaat, van een diploma van de Internationale Scholen en van een diploma van het tweetalig vwo;
- š` vervolgens worden kandidaten geplaatst van niet-Nederlandse origine, die in het bezit zijn van een vwo-diploma;
- š` vervolgens worden kandidaten geplaatst die eindexamen gedaan hebben in de vakken die als extra kwalificatie gelden;
- š` tenslotte worden gegadigden toegelaten met een Nederlandse vooropleiding, op volgorde van de beoordeling van de schriftelijke motivering.

In 2001 waren nadere selectiecriteria bij Business Administration:

- š voldoende kennis van de Engelse taal: minimumscore van 550 op schriftelijke TOEFL, minimumscore van 213 op gecomputeriseerde TOEFL, minimumscore van 6,5 op IELT of een vergelijkbare kwalificatie;
- š kandidaten met een niet-Nederlandse nationaliteit die hun vooropleiding buiten Nederland genoten hebben;
- š kandidaten met een niet-Nederlandse nationaliteit die hun vooropleiding in Nederland genoten hebben;
- š kandidaten met de Nederlandse nationaliteit in bezit van diploma International Baccalaureate, European Baccalaureate of tweetalig vwo;
- š kandidaten met de Nederlandse nationaliteit met internationale ervaring (deelname internationale scholenuitwisseling, verblijf buitenland voor werk, reis of studie);
- š kandidaten met de Nederlandse nationaliteit zonder internationale achtergrond, ervaring of opleiding.

Selectie vond plaats door het indelen van de kandidaten in de daarvoor in aanmerking komende categorie, waarna binnen elke categorie een ranking plaatsvond aan de hand van de nadere informatie die werd ontleend aan de motivatiebrief. Maatgevend voor de ranking binnen elke categorie waren de aspecten:

- š mate van ‘internationaliteit’ van de kandidaten (blijkt uit de herkomst, achtergrond, opleiding en ervaring; hoe hoger de kandidaat op deze aspecten scoort, hoe hoger de ranking is);
- š kwaliteit van de motivatiebrief (hoe overtuigender de motivatie voor de studie beschreven is, hoe hoger de ranking is).

7.5 Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de volgende onderzoeksvragen aan de orde gesteld:

Wat is de reden van instellingen om al dan niet een decentrale toelatingsprocedure te starten?

In het algemeen is de doelstelling van de instellingen om middels decentrale toelating de betere studenten of studenten met kwaliteiten die aansluiten bij de opleiding in kwestie aan te nemen. Een aantal opleidingen selecteert studenten die op bijzondere manier gemotiveerd zijn voor de instelling of een speciale studierichting of die zich identificeren met een specifieke geloofsovertuiging. Sommige opleidingen hebben expliciet het doel geformuleerd dat het mogelijk moet zijn voor kandidaten om daadwerkelijk invloed uit te oefenen op de toelatingkans.

Welke criteria, instrumenten en procedures zijn er door instellingen gehanteerd?

De instrumenten die de opleidingen gebruiken zijn van diverse aard; wel wordt in de meeste gevallen in eerste instantie het eindexamenpakket en/of de vooropleiding beoordeeld. Het gaat hier om voorschriften over de specifieke vakken in het eindexamenpakket en in sommige gevallen om de omvang van het pakket. Vervolgens verzoeken de meeste opleidingen de kandidaten om een sollicitatiebrief te schrijven of een (sollicitatie)formulier in te vullen.

De meeste opleidingen richten zich zowel op schoolverlaters als op studenten die een opleiding in het hoger onderwijs afgerond hebben. Een aantal opleidingen richt zich expliciet op schoolverlaters of juist op studenten die een andere opleiding in het hoger onderwijs hebben afgerond. Andere gebruikte criteria zijn onder ander motivatie, relevante werkervaring, taalvaardigheid, rapportcijfers in 5 vwo, inschrijving bij desbetreffende universiteit als instelling van eerste voorkeur, leeftijd en etniciteit.

De procedure voor decentrale toelating wordt door de meeste instellingen in het begin van het plaatsingsjaar al gestart met een uiteindelijke bekendmaking van de plaatsing in de periode juni/september.

8

Tevredenheid over de methodiek van toelating

8.1 Tevredenheid bij de opleidingen

De tevredenheid over de methodiek van de toelating bij de opleidingen is onderzocht middels telefonische interviews en vragenlijsten via e-mail.

Ten aanzien de methodiek van de toelating zoals bepaald in de wet, gaven alle vertegenwoordigers van de ondervraagde opleidingen in de telefonische interviews aan dat zij het eens zijn met het uitgangspunt dat studenten in de gelegenheid gesteld moeten worden om zelf invloed te oefenen op hun eigen toelating.

De manieren waarop studenten invloed kunnen uitoefenen op de toelating verschillen echter per opleiding. Aan de ene kant stellen opleidingen aanvullende eisen aan het eindexamen- of 5 vwo-pakket, aan de andere kant moeten kandidaten een (meer of minder uitgebreide) selectietoets maken, waarbij wordt ingezoomd op relevante eigenschappen van de aankomende studenten.

Ten aanzien van het andere uitgangspunt van de wet, dat prestaties beloond moeten worden, bestaat meer verdeeldheid. De meeste opleidingen onderschrijven deze stelling, maar de uitvoering (het toelaten van 8+ kandidaten) wordt als te beperkt en te veel gericht op cognitieve ervaringen. Men is van mening dat prestaties ook beloond kunnen worden door de juiste selectiecriteria te hanteren. Hierbij denkt men dan aan motivatie, sociale vaardigheden en/of relevante buitenschoolse activiteiten.

Alle opleidingen vinden het op zich wenselijk dat zij vrij zijn in de keuze van inhoudelijke criteria voor decentrale toelating. Door sommigen werd opgemerkt dat de overheid hiervoor een kader zou kunnen schetsen.

De meeste opleidingen vinden het huidige verbod om eindexamencijfers te gebruiken bij decentrale toelating acceptabel. Alleen bij de geneeskundeopleiding in Leiden zou men graag gebruik willen maken van eindexamencijfers bij decentrale toelating. Op dit moment houdt geen enkele opleiding rekening met eindexamencijfers bij de decentrale toelatingsprocedure. Wel stelt tandheelkunde KUN eisen aan de cijfers in 5 vwo (gemiddelde moet minstens een 7 zijn).

De meeste opleidingen zijn van mening dat de maatschappelijke acceptatie van de selectiebeslissing verbeterd is door de 8+ regeling. Maar men vindt wel dat het behalen van een acht of hoger alleen niet genoeg is. Decentrale toelating voegt volgens de meeste opleidingen wel degelijk iets toe, maar er zijn ook opleidingen die pleiten voor een doorzichtiger systeem met maar één manier van selecteren. De meningen zijn dan verdeeld of die manier gewogen loting of alleen decentrale toelating zou moeten zijn.

Achterliggende gedachten zijn dat men met de juiste decentrale toelatingcriteria studenten kan selecteren die uitermate geschikt zijn voor het toekomstig beroep en dat men zich tevens kan richten op kandidaten buiten het voortgezet onderwijs. De toekomst zal echter moeten uitwijzen of het rendement van decentrale toelating hoger is dan dat van gewogen loting.

Op dit moment wordt 50 procent van de plaatsen toegewezen via gewogen loting en mag de overige 50 procent via een combinatie van decentrale toelating en de 8+ regeling worden toegewezen. De geneeskundeopleidingen wijzen op dit moment 10 procent van de plaatsen via decentrale toelating toe. In Amsterdam aan de VU en de UvA zou men dit in de toekomst wel willen uitbreiden naar 50 procent. In Utrecht wil men zich in het kader van het experiment in ieder geval voorlopig bij 10 procent houden. Bedrijfskunde en business administration (EUR) en journalistiek HvU zouden het liefst al hun studenten via een decentrale toelatingsprocedure selecteren. Bij communication & multimedia design zou men graag 70 procent decentraal willen selecteren. Bij toerisme NHTV, tandheelkunde KUN en de bewegingsopleidingen Windesheim is men tevreden met 50 procent. Bij diergeneeskunde UU wil men graag meer dan 50 procent decentraal selecteren, net als bij tandheelkunde ACTA.

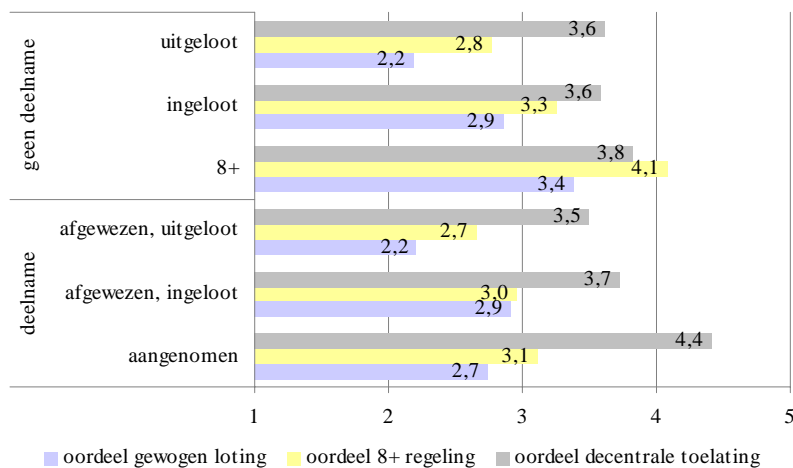
Ten aanzien van de gevolgde procedures in 2000, 2001 of 2002 zijn de ondervraagde opleidingen tevreden over de doelen van de decentrale toelatingsprocedure zoals zij die voor die jaren geformuleerd hebben. Ook ten aanzien van de gehanteerde instrumenten en criteria is men over het algemeen tevreden. Hier en daar komen er wat aanpassingen voor een nieuwe ronde decentrale toelating. Tenslotte zijn de meeste opleidingen ook tevreden over de procedures zoals die gevolgd zijn bij de decentrale toelatingsprocedure.

Van geneeskunde VU en communication & multimedia design kwam het punt van kritiek dat het onwenselijk is dat het aantal decentraal aan te nemen studenten vermindert met het aantal 8+kandidaten. Door het automatisch toelaten van 8+kandidaten schuift de ranglijst voor decentrale toelating steeds op. Een ander kritiekpunt van geneeskunde VU is dat de opleiding de diploma's niet gebruiken als controlemiddel, aangezien de lijst met geselecteerden al voor 15 juni moet worden doorgegeven.

8.2 Tevredenheid bij studenten, ouders en decanen

Aan de totale onderzoekspopulatie is gevraagd hoe zij de verschillende toelatingsvormen bij opleidingen met een numerus fixus beoordelen. De resultaten hiervan staan in figuur 63 en figuur 64.

Bijna alle onderscheiden groepen staan van de genoemde toelatingsvormen gemiddeld het meest positief tegenover de decentrale toelating. Alleen de groep 8-plussers en de decanen staan verhoudingsgewijs minder positief ten opzichte van decentrale toelating; zij geven een positiever oordeel aan de 8+-regeling als toelatingsvorm. Daarnaast zien we een verschil tussen de groep die decentraal is aangenomen en de groep die decentraal is afgewezen: de groep aangenomen deelnemers heeft een significant hogere score (4,4) voor decentrale toelating dan de groep afgewezen deelnemers.

figuur 63: mening over toelatingsvormen bij opleidingen met een numerus fixus (1=min/5=max)

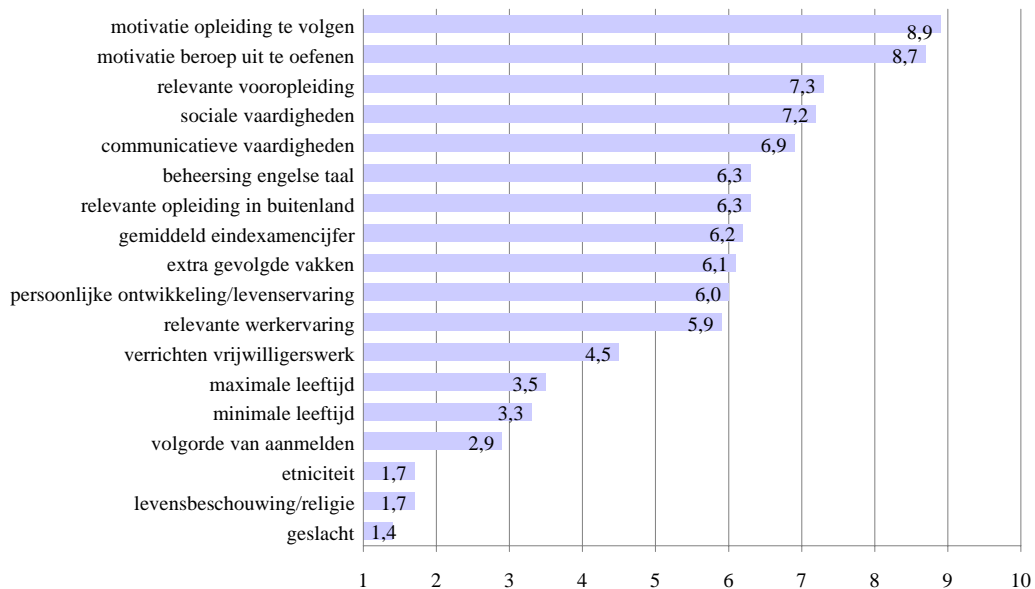
figuur 64: mening over toelatingsvormen bij opleidingen met een numerus fixus (per respondentgroep (1=min/5=max)

Na decentrale toelating is men het meest positief over de 8+regeling. Zoals eerder vermeld zijn vooral de decanen en 8-plussers positief over deze regeling. De studenten die zijn uitgeloot zijn hierover het minst positief.

Tenslotte zijn studenten, ouders en decanen het minst positief over de gewogen loting. De 8-plussers en de decanen zijn verhoudingsgewijs nog het meest positief over deze toelatingsvorm (3,4 en 3,3). Zoals verwacht hebben de studenten die zijn uitgeloot het meest negatieve oordeel over de gewogen loting (gemiddeld 2.2 over de totale groep die is uitgeloot, ongeacht deelname aan decentrale toelating).

In figuur 65 is een overzicht gegeven van de mate waarin 18 toelatingscriteria relevant worden gevonden. We zien soms aanzienlijke verschillen in scores. Zo worden bepaalde toelatingscriteria absoluut niet relevant gevonden en andere zeer relevant (minimum score=1,3 en maximum score =9,3). Er is hierbij wel duidelijke overeenstemming over de meest en minst relevante toelatingscriteria. Als meest relevante toelatingscriteria worden de motivatie om de opleiding te volgen en de motivatie om het beroep uit te oefenen genoemd. Het minst relevant vindt men levensbeschouwing, etniciteit en geslacht.

Ook het stellen van een onder- of bovengrens qua leeftijd vindt men doorgaans een niet relevant criterium om belangstellenden te kunnen selecteren. Verder wordt relatief veel belang gehecht aan het volgen van een relevante vooropleiding na het voortgezet onderwijs en het beschikken over sociale vaardigheden.

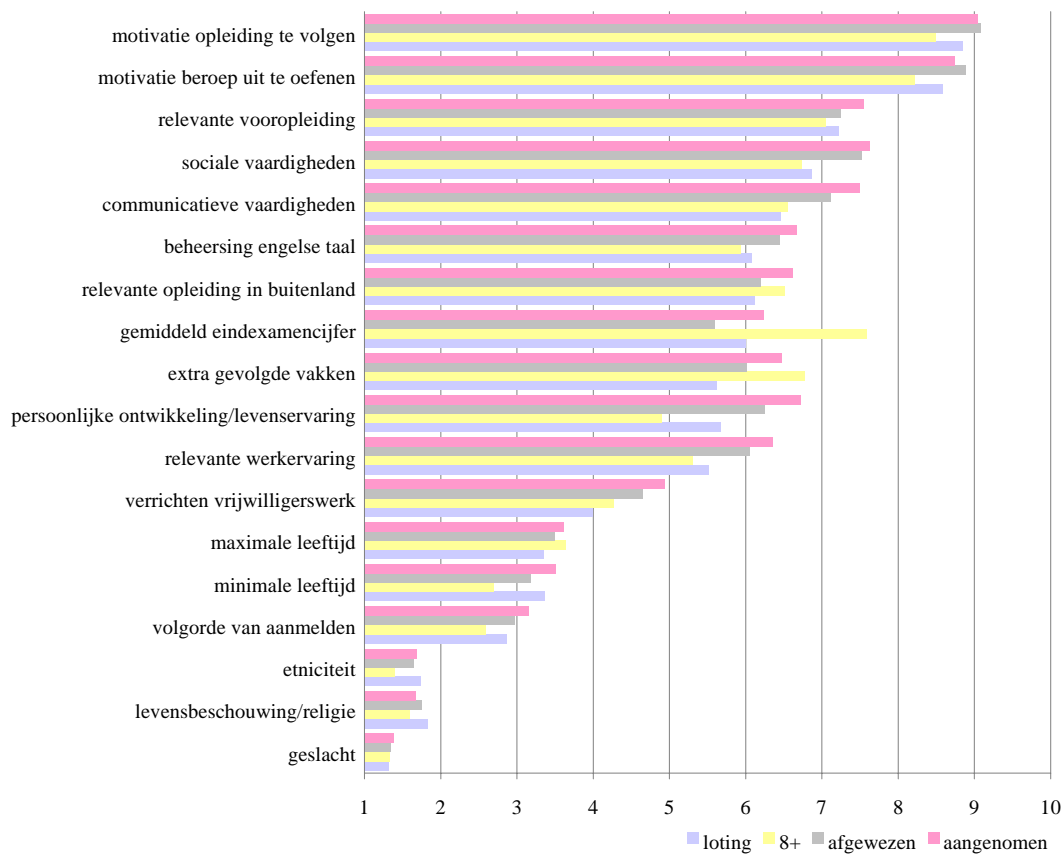

figuur 65: overzicht van mogelijke toelatingscriteria en de mate waarin deze relevant worden geacht (betreft totale respondentgroep: 1=min/10=max)

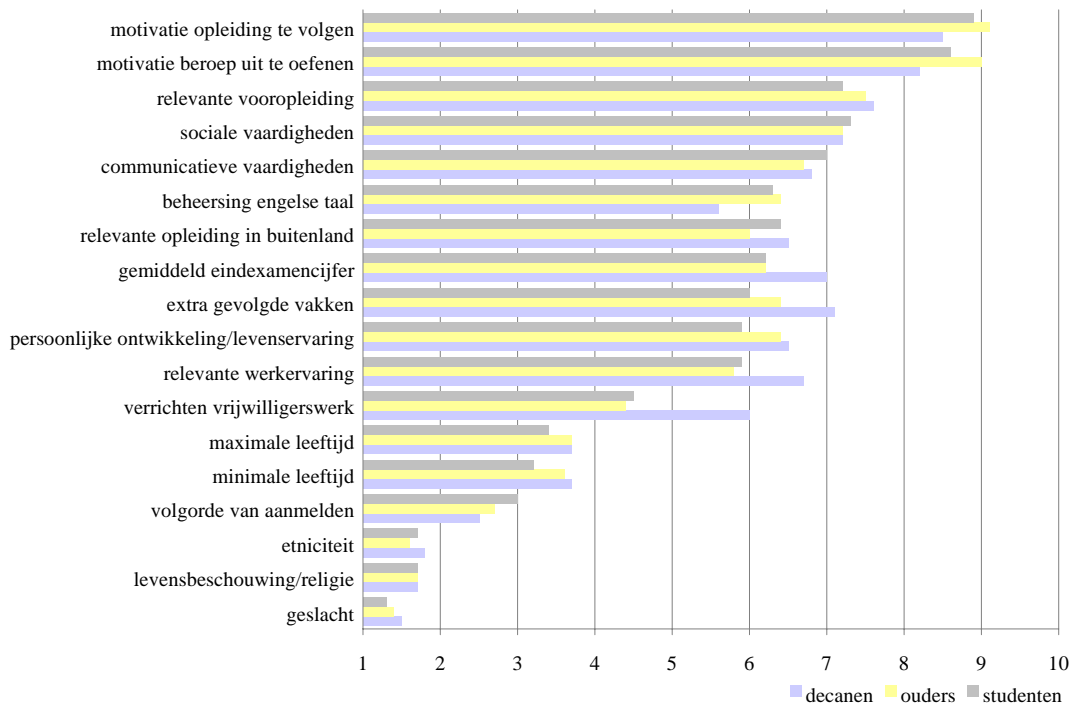
De meer traditionele toelatingscriteria, zoals het gemiddelde eindexamencijfer en het volgen van extra vakken binnen het voortgezet onderwijs, worden met respectievelijk 6,2 en 6,1 slechts gematigd positief beoordeeld.

Deze criteria zijn vervolgens uitgesplitst naar de wijze van (al dan niet) toelaten (figuur 66) en naar respondentgroep (figuur 67). De verschillen tussen de onderscheiden groepen zijn behoudens een enkele uitzondering, vrij klein. Meninge n zijn over het algemeen redelijk consistent.

Het gemiddeld eindexamencijfer wordt als toelatingscriterium vooral door de groep 8-plus hoog gewaardeerd. De decanen hechten overigens verhoudingsgewijs meer belang aan het gemiddelde eindexamencijfer en het volgen van extra vakken binnen het voortgezet onderwijs, relevante werkervaring en vrijwilligerswerk.

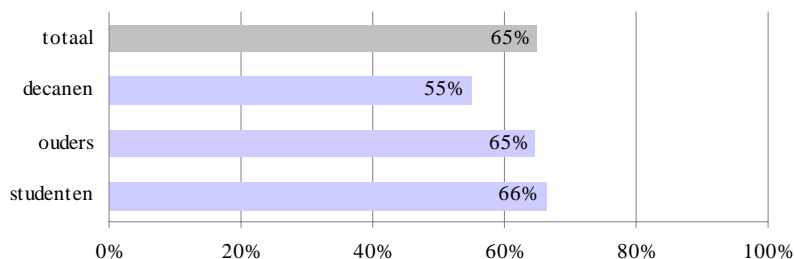

figuur 66: relevante toelatingscriteria naar toelatingsvorm (1=min/10=max)

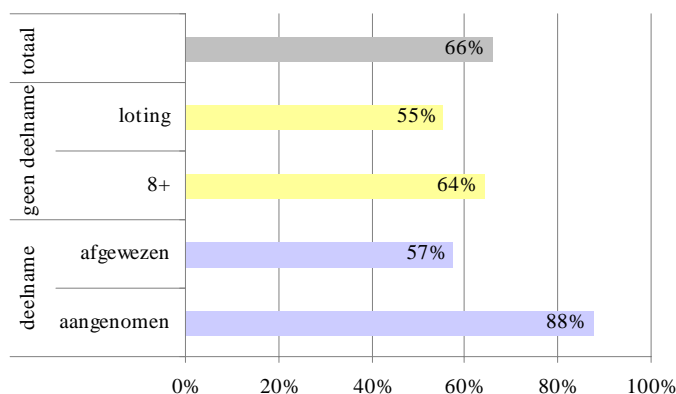
figuur 67: relevante toelatingscriteria per respondentgroep (1=min/10=max)

Over de gehele linie is men van mening dat decentrale toelating een geschikt middel is om invloed te kunnen hebben op toelatingskansen (figuur 68). Opvallend is ook hier de enigszins afwijkende mening van decanen. Een kwart van de decanen ziet niet in dat decentrale toelating geschikt zou zijn om invloed op toelatingskansen te kunnen uitoefenen. De helft van de decanen – in verhouding tot de andere groepen is dit percentage vrij laag – is dit wel van mening.

figuur 68: percentage respondentent dat van mening is dat decentrale toelating een geschikt middel is om invloed uit te oefenen op de toelatingskansen

Vooraf aangenomen deelnemers ondersteunen zijn van mening dat decentrale toelating een geschikt middel is om invloed te kunnen hebben op toelatingskansen (zie figuur 69). Studenten die hebben deelgenomen aan decentrale toelating maar zijn afgewezen, alsook de niet-deelnemers zijn echter beduidend minder stellig hierover. Toch is een meerderheid van mening dat decentrale toelating geëigend is om invloed op eigen kansen te kunnen uitoefenen.

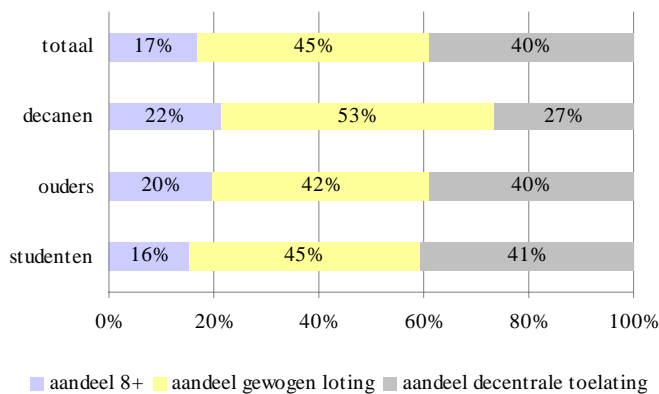

figuur 69: percentage dat decentrale toelating een geschikt middel vindt om invloed te kunnen hebben op toelatingskansen (per respondentgroep)

Aan alle respondenten is vervolgens gevraagd om zelf een verdeling te maken van het aantal beschikbare plaatsen. De resultaten hiervan staan in figuur 70 en figuur 71.

De respondenten komen tot een gelijksoortige verdeling als nu in de praktijk het geval is. Met als belangrijkste verschil dat de respondenten het aandeel dat via decentrale toelating wordt aangenomen groter zouden willen laten zijn.

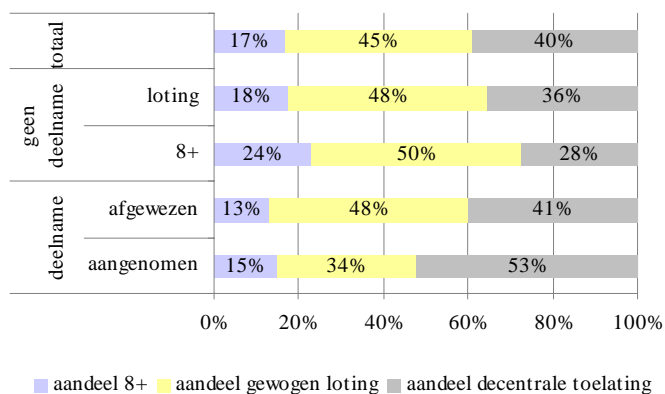
Verder zien we verschillen tussen de onderscheiden groepen. Zo willen aangenomen deelnemers en hun ouders het grootste deel van de beschikbare plaatsen via decentrale toelating aanwijzen (gemiddeld 53 procent). Ook hier zijn de decanen minder enthousiast over decentrale toelating: zij willen dat slechts een kwart van de beschikbare plaatsen decentraal wordt toegelaten.

figuur 70: optimale verdeling van het aantal beschikbare plaatsen naar respondentgroep

Studenten die zijn ingeloot, 8-plussers en decanen zijn verhoudingsgewijs het meest positief over toelating via de gewogen loting. Studenten die decentraal zijn aangenomen zijn hier juist minder positief over.

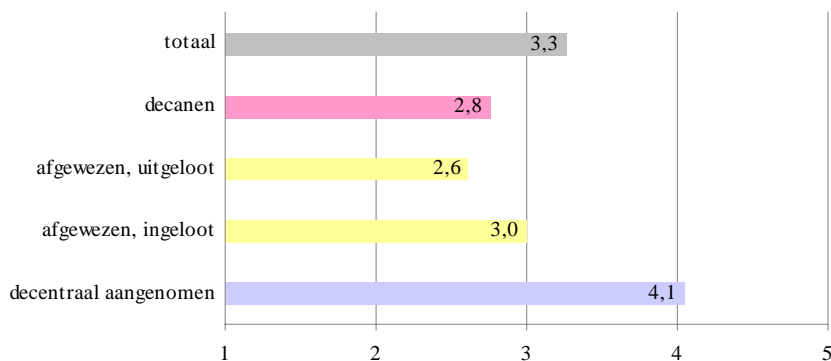
Tenslotte willen de 8-plussers en de decanen relatief veel plaatsen toewijzen via de 8-regeling. De groep deelnemers aan decentrale toelating wil daarentegen een veel kleiner aandeel van het aantal plaatsen via deze regeling toewijzen.

figuur 71: optimale verdeling van het aantal beschikbare plaatsen naar toelatingsvorm

Aan de studenten die hebben deelgenomen aan decentrale toelating zijn vragen gesteld over de procedure. Zo is gevraagd of de procedure zorgvuldig is verlopen, of de door de opleiding geformuleerde selectiecriteria inhoudelijk goed aansluiten bij de opleiding en of de selectieprocedure op een eerlijke wijze is uitgevoerd. Voor een totaaloordeel over de procedurele kant van decentrale toelating (figuur 72) zijn schaalscores berekend⁶.

⁶ Om de betrouwbaarheid van de schaal te toetsen is een betrouwbaarheidsanalyse (SPSS) uitgevoerd. Hierbij is de volgende Cronbachs alfa gevonden: α oordeel procedure=0,81.

figuur 72: oordeel over de procedure bij decentrale toelating (1=zeer negatief; 5=zeer positief)

Zoals verwacht is de score van de groep die middels decentrale toelating is aangenomen, aanzienlijk hoger dan de score van de groep die is afgewezen (4,1 versus 3,0 en 2,6). Opvallend is echter dat ook de decanen een weinig positief oordeel over de procedure hebben.

8.3 Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn enquêteresultaten gepresenteerd, die betrekking hebben op de volgende onderzoeksvragen:

Hoe tevreden zijn instellingen over de uitgangspunten van de wet enerzijds en over de toegepaste methodieken anderzijds?

We kunnen concluderen dat de opleidingen decentrale toelating op zich een zeer geschikt middel vinden om de juiste kandidaten voor hun opleiding te selecteren. Het gaat hier enerzijds om kandidaten die de opleidingen snel kunnen afronden en anderzijds (ook) om betere beroepsbeoefenaars. Men vindt het van belang om niet alleen cognitieve criteria mee te nemen bij de selectie, maar ook criteria die meer in de persoonlijke sfeer van de kandidaten liggen. Ten aanzien van het percentage decentraal te selecteren kandidaten dat opleidingen zouden willen selecteren lopen de meningen uiteen van 10 procent naar 100 procent. De opleidingen zijn tevreden over de gevolgde procedures, doelen, instrumenten en criteria die zij gehanteerd hebben.

Wat is het oordeel van studenten, ouders en decanen over de gehanteerde doelen, instrumenten, criteria en procedures enerzijds en het concept decentrale toelating anderzijds?

Decentrale toelating is een geaccepteerde toelatingsvorm: studenten, ouders en decanen hebben een overwegend positief oordeel over decentrale toelating. Wel zijn er nuanceverschillen tussen deze respondentgroepen. Van de verschillende toelatingsvormen, zijn zowel studenten als ouders veruit het meest positief over decentrale toelating.

Alleen de groep 8-plussers en de decanen staan verhoudingsgewijs minder positief ten opzichte van decentrale toelating: zij geven een positiever oordeel aan de 8+-regeling als toelatingsvorm.

Na decentrale toelating is men het meest positief over de 8+-regeling. De respondenten zijn het minst positief over de gewogen loting.

Het doorgaans positieve oordeel over decentrale toelating komt ook tot uitdrukking in de door de respondenten geschetste optimale verdeling van het aantal beschikbare plaatsen naar toelatingsvorm: de meeste respondenten willen het aandeel decentrale toelating uitbreiden. Dit geldt vooral voor de aangenomen deelnemers en hun ouders. Decanen zijn verhoudingsgewijs minder enthousiast over decentrale toelating: zij willen dat slechts een kwart van de beschikbare plaatsen decentraal wordt toegewezen. De decanen willen veeleer de gewogen loting hanteren om plaatsen toe te wijzen.

Over de gehele linie is men van mening dat decentrale toelating een geschikt middel is om invloed te kunnen hebben op toelatingskansen. Opvallend is ook hier de enigszins afwijkende mening van decanen. Een kwart van de decanen ziet niet in dat decentrale toelating geschikt zou zijn om invloed op toelatingskansen te kunnen uitoefenen.

Aan de studenten die hebben deelgenomen aan decentrale toelating zijn vragen gesteld over de procedure. Zo is gevraagd of de procedure zorgvuldig is verlopen, of de door de opleiding geformuleerde selectiecriteria inhoudelijk goed aansluiten bij de opleiding en of de selectieprocedure op een eerlijke wijze is uitgevoerd. De verschillende respondentengroepen hebben uiteenlopende meningen. De groep die middels decentrale toelating is aangenomen beoordeelt de procedure ruim voldoende. Daarentegen heeft de groep die is afgewezen, alsook de groep decanen een weinig positief oordeel over de procedure. Al met al zijn de scores over de gehanteerde procedure aan de lage kant. Het lijkt dan ook zaak om te onderzoeken op welke manier deze procedures kwalitatief kunnen worden verbeterd.

De meningen relevante toelatingscriteria hierover zijn over het algemeen redelijk consistent. Als meest relevante toelatingscriteria worden genoemd: de motivatie om de opleiding te volgen en de motivatie om het beroep uit te oefenen. Verder wordt relatief veel belang gehecht aan het volgen van een relevante vooropleiding na het voortgezet onderwijs en het beschikken over sociale vaardigheden. Aan de meer traditionele toelatingscriteria, zoals het gemiddelde eindexamencijfer en het volgen van extra vakken binnen het voortgezet onderwijs, wordt door de respondenten, met uitzondering van groep 8-plussers, relatief weinig belang toegekend. Over de gehele linie vindt men levensbeschouwing, etniciteit en geslacht het minst relevant.

9

Organisatorische en bestuurlijke lasten

De bestuurlijke lasten zijn onderzocht middels documentanalyse, aangevuld met informatie uit de telefonische interviews.

9.1 Voorzieningen

De voorzieningen die de opleidingen nodig hadden om de decentrale toelatingsprocedure uit te voeren zijn te vinden in de bijlage, overzicht 6 (pagina 121).

Het inzicht in de organisatorische lasten varieert per opleiding. Het is moeilijk om van personen die al voor de opleiding/instelling werken aan te geven hoeveel tijd zij specifiek aan decentrale toelating kwijt zijn. Hetzelfde geldt voor de materiële kosten.

We zien dat decentrale toelating bij de meeste opleidingen een samenspel vergt van diverse afdelingen. Het aantal bestede uren varieert van ongeveer 300 (tandheelkunde KUN) tot ongeveer 1700 uur (business administration EUR). Het aantal mensen dat meegewerkt heeft aan de decentrale toelatingsprocedures loopt uiteen van 7 tot meer dan 30 personen. De kosten van de procedures lopen uiteen van € 5.500 (tandheelkunde KUN) tot ruim € 180.000 (tandheelkunde ACTA). Vooral het ontwikkelen van speciale toetsen, bijvoorbeeld voor sociale vaardigheden, kost veel tijd en geld.

Volgens de geïnterviewden kunnen bij de meeste opleidingen de organisatorische lasten niet of nauwelijks omlaag. Alleen bij journalistiek HvU denkt men dat men, na een aantal jaren ervaring, met 30 procent minder organisatorische lasten uit kan komen.

De meeste vertegenwoordigers van de opleidingen lieten in de telefonische interviews weten dat, ten aanzien van de relatie tussen de omvang van de materiële en personele lasten en de opbrengst, de toekomst moet uitwijzen of decentrale toelating de beoogde goede beroepsbeoefenaars oplevert.

9.2 Bezwaarprocedures

In deze paragraaf worden alleen de opleidingen beschreven waar gebruik is gemaakt van bezwaarprocedures. Hieruit blijkt dat men alleen bij geneeskunde en diergeneeskunde te maken had met bezwaarschriften.

2000

In 2000 is van bezwaarprocedures gebruik gemaakt bij de geneeskundeopleidingen: de UL kreeg te maken met 31 bezwaarschriften. Hiervan zijn er 29 niet ontvankelijk verklaard en twee erkend. De UU kreeg drie bezwaarschriften. Eén bezwaar werd voordat de procedure gestart was weer ingetrokken. Twee werden niet erkend.

2001

In 2001 kreeg geneeskunde UL vijf bezwaarschriften te verwerken. Het betrof in alle gevallen kandidaten die zich te laat hadden aangemeld. De opleiding is in alle gevallen door de commissie in het gelijk gesteld.

Geneeskunde UU kreeg twee bezwaarschriften, die beide ongegrond werden verklaard.

Geneeskunde UvA kreeg zes bezwaarschriften te verwerken. Vier hiervan zijn minnelijk geschikt door de kandidaten alsnog deel te laten nemen aan de procedure. Het ging hier om bewaarschriften die betrekking hadden op het tijdstip, de informatie via internet en de postverzending. Twee bewaarschriften zijn gehoord, één daarvan was daadwerkelijk te laat en is afgewezen en één had betrekking op een Belgisch vwo-diploma en is alsnog toegelaten tot de procedure.

Bij Geneeskunde van de VU is zeven maal bezwaar gemaakt. Vier bezwaarschriften waren gericht tegen een afwijzend besluit na de eerste selectieronde. Drie bezwaarschriften hiervan waren gericht tegen een afwijzend besluit op basis van het criterium 'VU is instelling van eerste voorkeur'. Een vierde kandidaat tekende bezwaar aan tegen de afwijzing van zijn buitenlandse diploma. Eén bezwaarschrift van de eerste drie genoemden is toegewezen. Eén kandidaat heeft beroep aangetekend bij het College van Beroep voor hoger onderwijs. Dit beroep is niet gegrond verklaard: de kandidaat met het buitenlandse diploma voldeed niet aan de vooropleidingseisen en is daardoor terecht afgewezen. Drie kandidaten hebben een bezwaarschrift ingediend tegen een afwijzend besluit na de tweede selectieronde. Deze bezwaren zijn niet toegewezen door de bezwaarschriftencommissie.

Geneeskunde EUR kreeg twee bezwaarschriften na de eerste fase. Hiervan is er één ingetrokken en één niet ontvankelijk verklaard. Er waren drie bezwaarschriften na de tweede fase. Deze zijn niet ontvankelijk verklaard.

Uit het bovenstaande blijkt dat de juridische afwikkeling betrekkelijk weinig tijd en moeite heeft gekost. Dit is ook de beleving bij de opleidingen, aangezien uit de telefonische interviews naar voren kwam dat de afwikkeling van de bezwaarschriften betrekkelijk weinig tijd heeft gekost.

9.3 *Samenvatting*

In dit hoofdstuk is ingegaan op de omvang van de bestuurlijke lasten die de decentrale procedure voor instellingen met zich meebrengt ter beantwoording van de volgende onderzoeksvraag:

Wat is de omvang van de organisatorische en bestuurlijke lasten voor instellingen die een decentrale toelatingsprocedure hebben toegepast?

Lang niet alle opleidingen hebben een goed inzicht in de organisatorische lasten. Bij de meeste opleidingen vereist decentrale toelating samenwerking tussen diverse afdelingen binnen de instelling. De personele kosten variëren tussen ongeveer 300 tot ongeveer 1700 uur. De genoemde materiële kosten variëren tussen € 5.500 en € 6.800. De ontwikkeling van speciale toetsen kost over het algemeen veel tijd en geld.

Het aantal beroepsprocedures is zeer beperkt gebleven. De juridische afwikkeling heeft betrekkelijk weinig tijd gekost.

10

Profilering van instellingen

De profilering van instellingen is onderzocht middels telefonische interviews en vragenlijsten via e-mail. Aan de orde komen de voorgenomen profilering en de mogelijke profilering.

10.1 Voorgenomen profilering

Uit de telefonische interviews en digitale vragenlijsten kwam naar voren dat de meeste opleidingen zich bij het opstellen van de criteria voor decentrale toelating niet wilden profileren ten opzichte van andere soortgelijke opleidingen. Opleidingen die zich wel geprofileerd hebben zijn: business administration EUR (als enige Engelstalige businessopleiding die bij de selectie zichtbaar maakt dat zij zich richt op het opleiden van internationale managers), tandheelkunde KUN (alleen kandidaten met een 7 gemiddeld in 5 vwo en geen kandidaten die al een hbo- of wo-opleiding hebben gevolgd) en geneeskunde UvA (richt zich bij de selectie expliciet op sociale vaardigheden). De ‘bewegings’-opleidingen van Chr HS Windesheim (bewegingsagogie en psychomotorische therapie, leraar lichamelijke opvoeding eerste graad v.o. en sport en bewegen) richten zich expliciet op culturele minderheden en Antillianen en willen in het algemeen studenten binnenhalen die bepaalde eigenschappen hebben (buiten de vaste kaders kunnen denken).

Bijna alle opleidingen willen wel studenten met een bepaald profiel binnenhalen. Te denken valt dan aan de profielen die studenten in de huidige tweede fase van het voortgezet onderwijs kunnen kiezen, maar ook het juist wel/niet toelaten van vwo-kandidaten of kandidaten die een hbo-opleiding hebben afgerond. Dit profiel wordt vertaald in de ingangseisen. Alleen bij de journalistiekopleidingen en de opleiding toerisme is dit niet het geval. Zie ook paragraaf 7.3 over criteria.

Hoewel profilering van instellingen op zich geen doelstelling van de wet is, wordt de huidige opzet van de decentrale toelatingwet door sommigen wel en door anderen niet beschouwd als een geschikt instrument voor profilering van instellingen. Bij veel opleidingen liggen de eindtermen toch landelijk vast; dan kan er geen sprake zijn van profilering. Een aantal is van mening dat profilering via het curriculum van de opleidingen zou moeten lopen en niet via selectie van kandidaten.

Om zich goed te kunnen profileren moet de informatie over decentrale toelating helderder worden, vindt een aantal opleidingen.

10.2 Mogelijke profilering

Profilering van instellingen zou mogelijk zijn door het verbeteren van de kwaliteit van de afgestudeerden of het opleiden van betere beroepsbeoefenaars.

Hoewel de geïnterviewde vertegenwoordigers van de opleidingen deze manieren niet expliciet noemden als mogelijkheid tot profilering, hebben zij wel gereflecteerd over de mogelijkheid om door middel van decentrale toelating de kwaliteit van de afgestudeerden of beroepsbeoefenaars te verbeteren.

Bij geneeskunde UL en UvA, journalistiek HvU, business administration EUR, tandheelkunde ACTA en KUN en de bewegingsopleidingen Windesheim wil men door decentrale toelating de kwaliteit van de afgestudeerden verbeteren. Bij de andere opleidingen heeft men deze doelstelling niet. Bij bijna alle opleidingen is het huidige niveau van de afgestudeerden op zich goed, alleen bij journalistiek HvU heeft men te maken met niveaoverschillen tussen de afgestudeerden.

Bij de meeste opleidingen is men enigszins sceptisch over de vraag of decentrale toelating een goed instrument is om de kwaliteit van afgestudeerden te verbeteren. Ook ten aanzien van de verbetering van het rendement van de opleidingen door decentrale toelating is men op dit moment niet onverdeeld positief. Een en ander zou moeten blijken uit de monitoring die de meeste opleidingen zich voorgenomen hebben.

Geneeskunde UL en UU, business administration EUR en tandheelkunde ACTA pretenderen met hun toelatingsbeleid andere of betere beroepsuitoefenaars op te leiden. Bij de geneeskunde UL en tandheelkunde ACTA gaat het om afgestudeerden die ook sociaal begaafd zijn. Bij de UU gaat om afgestudeerden die vanuit hun hbo-opleiding praktische ervaring meebrengen. Ook bij toerisme NHTV denkt men mensen met meer ervaring af te leveren. Bij Business Administration EUR wil men managers afleveren die beter geëquipeerd zijn voor internationale functies. Bij de bewegingsopleidingen Windesheim wil men studenten afleveren die initiatieven durven en kunnen nemen. Bij de overige opleidingen heeft men geen zicht op of duidelijke verwachtingen omtrent effecten op de kwaliteit van de beroepsuitoefening.

10.3 Samenvatting

In dit hoofdstuk kwam de volgende onderzoeksvraag aan bod:

In welke mate willen instellingen zich door middel van de decentrale toelating profileren ten opzichte van concurrerende instellingen?

De meeste opleidingen hebben zich bij het opstellen van de criteria voor decentrale toelating niet kunnen/willen profileren ten opzichte van andere soortgelijke opleidingen. Veel opleidingen hebben namelijk landelijk vastgestelde eindtermen. Bovendien is een aantal vertegenwoordigers van de opleidingen van mening dat profilering via het curriculum zou moeten verlopen en niet via de selectie van kandidaten. Wel willen de meeste opleidingen studenten met een bepaald profiel toelaten. Dit profiel wordt vertaald in de ingangseisen.

De vertegenwoordigers van de opleidingen zijn over het algemeen enigszins sceptisch over de mogelijkheid om via decentrale toelating een verbetering van de kwaliteit van de afgestudeerden en van het studierendement te realiseren. Wel pretenderen sommige opleidingen met hun toelatingsbeleid andere of betere beroepsbeoefenaars op te leiden.

11 *Propedeuserendement en studievoortgang*

11.1 Propedeuserendement

In de telefonische interviews en de vragenlijst via e-mail is gevraagd naar de eerste indruk betreffende het propedeuserendement en de studievoortgang van de decentraal geselecteerde studenten, vergeleken met de overige studenten.

De meeste opleidingen hebben op het tijdstip van het interview nog geen gegevens beschikbaar over de uitval en het rendement van de propedeusestudenten. Zij hebben dan ook nog geen zicht op de eventuele verschillen in propedeuserendement en studievoortgang tussen decentraal geselecteerde studenten, 8+ studenten en studenten die via gewogen loting binnengekomen zijn. Bij de UL en de HvU lijken de decentraal geselecteerden het iets beter te doen dan de rest van de studenten.

In het algemeen hebben de ondervraagden geen beeld van een mogelijk positieve of negatieve invloed van decentrale toelating op het propedeuserendement. Wel willen de meeste opleidingen de verschillen tussen decentraal geselecteerde studenten, 8+ studenten en studenten die via gewogen loting binnengekomen zijn gaan monitoren. Dit monitoren levert in die zin problemen op dat het vaak gaat om vrij kleine groepen van studenten die decentraal zijn ingestroomd of een 8+ hadden. Dit maakt het moeilijk om hun resultaten op een betrouwbare manier te vergelijken met de rest van de studenten.

Aanvullende – meer anekdotische – informatie geeft het volgende beeld:

- š bij toerisme NHTV zijn de eerste conclusies (eind februari 2001) dat er een hoger percentage vwo'ers is binnen de groep decentrale studenten, dat er minder uitval is binnen deze groep en dat deze groep een hoger modulerendement heeft;
- š in de loop van 2002 werd duidelijk dat het gezamenlijke Utrechts-Leidse onderzoek naar de eerste studieresultaten van het eerste cohort decentraal geselecteerden geen aanwijzingen geeft voor de stelling dat decentraal geselecteerden zich kwalitatief in positieve zin onderscheiden van het gemiddelde; het tegenovergestelde lijkt eerder het geval.

11.2 Samenvatting

In dit hoofdstuk is kort ingegaan op het de studievoortgang van decentraal toegelaten studenten ter beantwoording van de volgende onderzoeksvraag:

In hoeverre onderscheidt de studievoortgang van decentraal toegelaten studenten zich van de studievoortgang van de overige studenten?

Op het tijdstip van het interview hadden de meeste opleidingen nog geen gegevens beschikbaar over het propedeuserendement en de studievoortgang. De meeste vertegenwoordigers van de opleidingen konden nog geen oordeel geven over de mogelijke invloed van decentrale toelating op propedeuserendement en studievoortgang.

Geraadpleegde bronnen

Arts, N.F.Th. & Stoelinga, G.B.A. (1999). *Advisering aan de Begeleidingscommissie Decentrale Toelating*.

Broek, J.F.L.H. van den, Klein, G., Prins, J.B.A., Rijnhart, A.B.M., Verrijt, A.H.M. (1998). *Selectie in het kunstonderwijs*. 's-Gravenhage, SDU. Beleidsgerichte studies Hoger Onderwijs en Wetenschapsbeleid.

Broek, J.F.L.H. van den, Gooskens, M., Klein, G., Leiblum, M. & Lewe, A. (1999). *Decentrale selectie bij opleidingen met een toelatingsbeperking. Een verkenning van selectiesystemen*. Nijmegen: IOWO.

Commissie Drenth (1997). *Gewogen loting gewogen. Rapport van de commissie Toelating Numerus-Fixusopleidingen*. Moerkapelle: Van Marle.

Ebach, J. & Trost, G. (1997). *Admission to Medical Schools in Europe*. D-40525 Lengerich: Pabst Science Publishers.

Roeleveld, J. (1996). *Lotingscategorieën en studiesucces. Rapportage aan de adviescommissie Toelating Numerus-Fixusopleidingen (Commissie Drenth)*. Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut.

Tweede Kamer der Staten Generaal (1998). *Wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, houdende aanpassingen in het systeem van selectie voor opleidingen waarvoor een toelatingsbeperking is vastgesteld. Memorie van Toelichting (25947, nrs. 1, 2, 3 en 5)*.

Wilbrink, B. (1996). *Opsomming van de discussie over toelating bij numerus fixus-studies*. Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut.

Wet van 3 april 1999 tot wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, houdende aanpassingen in het systeem van selectie voor opleidingen waarvoor een toelatingsbeperking is vastgesteld. *Staatsblad, 1999, (170)*.

Overzicht selectiekenmerken van instellingen

overzicht 1: redenen voor het niet toepassen van decentrale toelating

2000-2001:

MONDHYGIËNE HVU

Š` juiste criteria waren niet tijdig geformuleerd

FYSIOTHERAPIE FONTYS HS EINDHOVEN

Š` niet nodig, omdat iedereen geplaatst kan worden

FYSIOTHERAPIE HS BRABANT

Š` vroege tijdstip waarop gebruikmaking van decentrale toelating formeel aangemeld dient te worden

Š` onvoldoende zicht op/gebrek aan adequate (betrouwbare, valide en hanteerbare) instrumenten om te selecteren

Š` keuze voor andere prioriteiten tijdens voorafgaand studiejaar (onder andere visitatie)

LOGOPEDIE FONTYS HS EINDHOVEN

Š` opleiding ziet niet direct hoe zij harde, toetsbare criteria zou kunnen formuleren op basis waarvan ze zou kunnen selecteren (hier zou eerst verder onderzoek voor nodig zijn om dit betrouwbaar aan te pakken)

Š` komende jaren gaat de prioriteit hier niet naar uit

LOGOPEDIE CHR HS WINDESHEIM

Š` opleiding heeft te maken met relatief kleine instroom, de hoeveelheid werk die het ontwikkelen van een intern selectiesysteem met zich mee zou brengen, staat niet in verhouding tot een meer gedifferentieerde instroom

JOURNALISTIEK FONTYS HS TILBURG

Š` niet nodig, omdat iedereen geplaatst kan worden

Š` een voldoende valide en betrouwbare ingangstoets is zeer moeilijk te ontwikkelen en realiseren

JOURNALISTIEK CHR HS WINDESHEIM

Š` niet nodig, omdat iedereen geplaatst kan worden

SOCIAAL-JURIDISCHE DIENSTVERLENING ICHTHUS HS

Š` was wel de bedoeling, maar de centrale selectieprocedure werd abusievelijk toch voor alle beschikbare plaatsen uitgevoerd door de IB-Groep, zodat opleiding niet wist waar zij aan toe was

COMMUNICATIE ICHTHUS HS

Š` niet nodig, omdat iedereen geplaatst kan worden

2001-2002:

BEDRIJFSWETENSCHAPPEN EUR

Š` geen numerus fixus meer

HEAO HS BRABANT

Š` te grote administratieve rompslomp, die niet alleen de opleiding, maar vooral ook de aankomend student, frustrerde

Š` moeizame relatie met het CBAP (onjuiste gegevens en berichtgeving)

Š` worsteling met de selectiecriteria

JOURNALISTIEK CHR HS EDE

Š` niet nodig, omdat iedereen geplaatst kon worden

2002-2003:

HOGER TOERISTISCH EN RECREATIEF ONDERWIJS CHR HS NOORD-NEDERLAND

Š` niet nodig, omdat iedereen geplaatst kon worden

BEDRIJFSWETENSCHAPPEN KUB

Š` niet nodig, omdat iedereen geplaatst kon worden

overzicht 2: doelen van de decentrale toelatingsprocedure

HEAO HS BRABANT

Š` meer greep krijgen op de kwaliteit van de instroom

MONDHYGIËNE HS HOLLAND

Š` betere studenten selecteren

JOURNALISTIEK CHR HS EDE

Š` studenten selecteren die instemmen met de identiteit (levensbeschouwelijke overtuiging) van de hogeschool

JOURNALISTIEK HVU

Š` vraag van de kandidaten (toelating voor de opleiding) goed afstemmen op het onderwijsaanbod (2000)

Š` uit een (over)aanbod van kandidaten 150 kandidaten kiezen die voor de School voor Journalistiek het meest geschikt zijn

Š` kandidaten de mogelijkheid geven zelf invloed te hebben op de plaatsing op de School voor Journalistiek

HOGER TOERISTISCH EN RECREATIEF ONDERWIJS NHTV

Š` groep selecteren die geschikt is voor de opleiding

GENEESKUNDE UL

Š` studenten selecteren met eigenschappen:

- meer dan gemiddelde studeervaardigheden
- georiënteerd op zowel biomedische als sociaal-maatschappelijke aspecten van de studie
- goed probleemoplossend vermogen
- goede communicatieve vaardigheden

GENEESKUNDE UU

Š` aanbrengen van rangorde binnen groep van alle kandidaten die voldoen aan de primaire selectiecriteria

GENEESKUNDE UVA

Š` studenten selecteren met eigenschappen:

- klinisch-rationeel denken (evidence-based geneeskunde)
- geschiktheid voor en geneigdheid tot klinisch/fundamenteel wetenschappelijk onderzoek met duidelijke internationale gerichtheid en de eigenschap over grenzen van eigen handelen heen te kijken
- patiënt en zijn problemen in breder sociaal en cultureel perspectief leren zien,
- goede sociale vaardigheden

GENEESKUNDE VU

Š` extra gemotiveerde studenten selecteren (voor de opleiding geneeskunde en voor het VUmc):

- die reeds ervaring hebben opgedaan in de gezondheidszorg
- die aantoonbaar affiniteit hebben met wetenschappelijk onderzoek
- die zich kunnen vinden in de doelstellingen van het geneeskundeonderwijs aan het VUmc

GENEESKUNDE EUR

Š` studenten selecteren waarvan de opleiding verwacht dat ze

- sterk gemotiveerd,
- getalenteerd en
- breed georiënteerd zijn.

TANDHEELKUNDE KUN

Š` de beste studenten selecteren (die naar verwachting de studie snel afronden)

TANDHEELKUNDE ACTA (UVA-VU)

Š` kandidaten de mogelijkheid geven zelf invloed te hebben op de toelatingsprocedure

Š` ACTA meer invloed geven op het gemiddelde profiel van de instromende student

DIERGENEESKUNDE UU

- Š studenten selecteren die specifiek gemotiveerd zijn voor en affiniteit hebben met de sectoren veterinaire volksgezondheid en/of landbouwhuisdieren

BEDRIJFSKUNDE EUR

- Š de instroom van studenten beperken om de kwaliteit van de opleiding te kunnen waarborgen voor kandidaten afkomstig uit het hbo
- Š specifiek gericht op hbo-instroom om hbo-opleidingen die niet goed aansluiten te kunnen buitensluiten

BUSINESS ADMINISTRATION EUR

- Š studenten selecteren die gemotiveerd zijn om een geheel in de Engelse taal verzorgde internationale studierichting te volgen (2000)
- Š het aandeel niet-Nederlandse studenten bedraagt tenminste 50 procent om aan nagestreefde onderwijskundige concept 'multicultural and international classroom' adequaat gestalte te kunnen geven (met niet-Nederlands worden ook kandidaten met zeer internationale levenswandel aangeduid)
- Š de selectieplaatsen worden voor de niet-Nederlandse kandidaten gereserveerd

overzicht 3: selectie-instrumenten

HEAO HS BRABANT

- Š` beoordeling eindexamenpakket
- Š` adviesgesprek

MONDHYGIËNE HS HOLLAND

- Š` beoordeling eindexamenpakket
- Š` inschrijfformulier

JOURNALISTIEK CHR HS EDE

- Š` journalistieke schrijfp opdracht

JOURNALISTIEK HVU

- Š` twee multiple-choicetoetsen:
 - kennis van en inzicht in de actualiteit
 - inzicht in de media
- Š` twee toetsen met open opdracht:
 - schrijfvaardigheid
 - motivatie

HOGER TOERISTISCH EN RECREATIEF ONDERWIJS NHTV

- Š` vragenformulier

GENEESKUNDE UL

- Š` beoordeling eindexamenpakket
- Š` essay (niet in 2001, vanwege beperkte aantal aanmeldingen dat voldoet aan de eisen)
- Š` toelatingsmodule: drie korte modules over drie medische thema's, via
 - begeleide zelfstudie, hoorcolleges, patiëntendemonstraties en responsiecolleges
 - training en assessments

GENEESKUNDE UU

- Š` beoordeling eindexamenpakket
- Š` sollicitatieformulier
- Š` gesprek
- Š` vragenlijst over beeld van medisch beroep
- Š` gesprek met 2 simulatiepatiënten n.a.v. bestudering van 2 casussen (alleen in 2001)

GENEESKUNDE UvA

- Š` beoordeling eindexamenpakket of relevantie van hbo- of wo- opleiding
- Š` sollicitatiebrief/essay
- Š` instellingsspecifieke selectie:
 - volgen van colleges/werkgroepen en zelfstudie
 - medisch inhoudelijke toets van m.n. analytische vaardigheden
 - toets van sociale vaardigheden

GENEESKUNDE VU

- Š` beoordeling eindexamenpakket of resultaten van opleiding biomedische- of bewegingswetenschappen
- Š` sollicitatiebrief met sollicitatieformulier
- Š` multimediatest sociale vaardigheden
- Š` gestandaardiseerd interview

GENEESKUNDE EUR

- Š` beoordeling eindexamenpakket
- Š` sollicitatieformulier
- Š` toetsweek op de faculteit (diverse opdrachten die beroep doen op zowel vakspecifieke kennis en vaardigheden als meer algemene vaardigheden)

TANDHEELKUNDE KUN

- Š` beoordeling eindexamenpakket
- Š` sollicitatiebrief
- Š` psychomotorische toets
- Š` essay

TANDHEELKUNDE ACTA (UVA-VU)

- Š` beoordeling eindexamenpakket
- Š` sollicitatiebrief
- Š` drie toetsen:
 - sociale intelligentie
 - motorische vaardigheid
 - schriftelijke vaardigheid en motivatie

DIERGEENESKUNDE UU

- Š` beoordeling eindexamenpakket
- Š` vier schriftelijke psychologische tests:
 - interesse
 - extraversie, vriendelijkheid, zorgvuldigheid, emotionele stabiliteit en openheid
 - manipulatie, rechte doorzichtigheid, berekenend/diplomatiek
 - prestatie-motivatie, positieve- en negatieve faalangst
- Š` gestructureerd interview

BEDRIJFSWETENSCHAPPEN EUR

- Š` geen, alle aanvragen zijn gehonoreerd
- Š` zou in principe gaan om rangordening bijvoorbeeld meest geschikte hbo-opleiding (zou uitgevoerd gaan worden door een speciale commissie)

BUSINESS ADMINISTRATION EUR

2000:

- Š` beoordeling eindexamenpakket
- Š` verzoek om toelating (met redenen omkleed) in het Engels

2001:

- Š` beoordeling internationale achtergrond (nationaliteit/vooropleiding)
- Š` Engelstalige motivatiebrief

overzicht 4: selectiecriteria

HEAO HS BRABANT

- š` havo-, vwo- of mbo-diploma
- š` specifiek vakkenpakket:
 - vwo oude stijl met Economie 2, Wiskunde en Engels
 - vwo tweede fase:
 - . profiel Economie en Maatschappij, aangevuld met Management en organisatie
 - . profiel Natuur en Techniek, aangevuld met Economie 1 en Management en organisatie
 - . profiel Natuur en Gezondheid, aangevuld met Economie 1 en Management en organisatie
 - . profiel Cultuur en Maatschappij, aangevuld met Economie 1, Wiskunde A 1+2, Wiskunde B 1 en Management en organisatie
 - havo oude stijl met Handelswetenschappen, Wiskunde en Engels
 - havo tweede fase:
 - . profiel Economie en Maatschappij, aangevuld met Management en organisatie
 - . profiel Natuur en Techniek, aangevuld met Economie 1 en Management en organisatie
 - . profiel Natuur en Gezondheid, aangevuld met Economie 1 en Management en organisatie
 - mbo van tweede generatie eindtermen: richting Economie/Bedrijfsadministratie of Financiële administratie, aangevuld met Wiskunde en Engels
 - mbo van derde generatie eindtermen: uitstroomprofiel Assistent Administrateur (niveau 4) of Assistent Exportmanager/Ondernemer Groothandel (IH/GH dubbelkwalificatie, niveau 4) of Assistent Marketing en Communicatie met dubbelkwalificatie (niveau 4) en reguliere doorstroomkwalificatie COV2.4
- š` adviezen van schooldecanen uit het voortgezet onderwijs over het niveau van de vervolgopleiding en resultaten tijdens de schoolloopbaan
- š` uitkomst adviesgesprekken (geen nadere informatie over bekend)

MONDHYGIËNE HS HOLLAND

- š` specifiek vakkenpakket:
 - havo of vwo oude stijl met Biologie en Scheikunde
 - havo of vwo tweede fase met profiel Natuur en Techniek of Natuur en Gezondheid

JOURNALISTIEK CHR HS EDE

- š` uitstekende schriftelijke taalvaardigheid
- š` aantoonbare, positieve ervaring in het werkveld
- š` het is op grond van godsdienstige principes voor de student niet mogelijk om naar een andere hogeschool te gaan

JOURNALISTIEK HVU

- š` ontleend aan type criteria dat ook in het propedeuseprogramma geldt voor de bevragede onderdelen:
 - toegespitst op de doelgroep
 - specifiek aanvullend voor opleiding tot journalist t.o.v. de vooropleiding
- š` bij gelijke geschiktheid krijgen aspirant-studenten van allochtone afkomst voorrang (alleen in 2000)

HOGER TOERISTISCH EN RECREATIEF ONDERWIJS NHTV

- š` via vragenformulier punten toegekend aan relevante:
 - vakken in vooropleiding
 - buitenlandervaring
 - werkervaring
 - organisatorische ervaring of maatschappelijke inzet

GENEESKUNDE UL

Š` specifieke eisen eindexamenpakket:

- vwo oude stijl:
 - . eindexamen in 2000 of 2001 (voor selectie in 2000: eindexamen in 1999 of 2000)
 - . specifiek vakkenpakket (Natuurkunde, Scheikunde, Biologie en één van de vakken Geschiedenis/Aardrijkskunde/Economie)
 - . 8 vakken
 - . voldoende resultaat voor alle vakken
 - . geen deelcertificaten
 - . bij eerste gelegenheid geslaagd
- vwo tweede fase:
 - . eindexamen in 2001
 - . specifiek vakkenpakket (profiel Natuur en Gezondheid, aangevuld met Biologie 1+2, Natuurkunde 1, Scheikunde 1, Wiskunde B1)
 - . twee centrale examenvakken met gezamenlijke studielast van tenminste 500 uur in de vrije ruimte
 - . voldoende resultaat voor alle vakken
 - . geen deelcertificaten
 - . bij eerste gelegenheid geslaagd

Š` specifieke eisen van essay gericht op:

- consistentie van argumentatie
- originaliteit van argumentatie
- elegantie van uitvoering en verzorging

Š` beoordeling van toelatingsmodule via:

- zelfstudieopdracht
- trainingen en assessments
- multiple-choicetentamen

GENEESKUNDE UU

2000:

Š` primaire criteria:

- uiterlijk 01-09-2000 opleiding afgerond aan een universiteit, hogeschool of University College Utrecht
- op 01-09-2000 hoogstens 30 jaar
- specifiek vakkenpakket op vwo (Natuurkunde en Scheikunde)

• secundaire criteria:

- realistisch inzicht in werk gezondheidszorg
- gefundeerd inzicht in meerwaarde van voltooide opleiding voor uitoefenen medisch beroep
- uitgesproken wens om op en na de opleiding inhoud te geven aan bedoelde meerwaarde
- bijzondere studieprestaties tijdens vooropleiding met relevantie voor de geneeskundige beroepsuitoefening

2001:

Š` primaire criteria:

- uiterlijk 01-09-2001 opleiding afgerond aan een universiteit, hogeschool of University College Utrecht
- specifiek vakkenpakket op vwo:
 - . vwo oude stijl met Natuurkunde en Scheikunde
 - . vwo tweede fase met profiel Natuur en Gezondheid
 - . vwo tweede fase met profiel Natuur en Techniek, aangevuld met Biologie 1+2

Š` secundaire criteria:

- gefundeerde motivatie voor studie en beroep
- realistisch beeld van het medische beroep en het eigen toekomstig functioneren
- realistisch beeld van de medische studie en de eigen studieplanning
- gefundeerde visie op de meerwaarde van de gevolgde opleiding

GENEESKUNDE UVA

Š` specifieke eisen eindexamenpakket/opleiding:

- vwo oude stijl:
 - . Biologie
 - . meer dan 7 vakken
 - . hoe meer vakken bij het eindexamen, hoe hoger men eindigt in preselectie
- vwo tweede fase:
 - . profiel Natuur en Gezondheid aangevuld met een of meer vakken (Scheikunde 2, Natuurkunde 2, Economie, Filosofie, derde vreemde taal)
 - . òf profiel Natuur en Techniek aangevuld met tenminste Biologie 1 +2 en eventueel andere vakken (Economie, Filosofie, derde vreemde taal)
 - . hoe meer vakken bij het eindexamen, hoe hoger men eindigt in preselectie
- geen schoolverlater
 - . voltooide wo-opleiding op het gebied van de gezondheidszorg
 - . òf voltooide hbo-opleiding op het gebied van de gezondheidszorg
 - . tenminste twee aaneengesloten jaren werkervaring in het betreffende beroep
 - . hoe meer werkervaring in het betreffende beroep, hoe hoger men eindigt in preselectie

Š` UvA is universiteit van eerste voorkeur

Š` specifieke eisen van sollicitatiebrief/essay gericht op:

- (extracurriculaire) activiteiten tijdens scholing, opleiding of werkzaamheden waaruit ambitie en/of maatschappelijke betrokkenheid blijkt
- (extracurriculaire) activiteiten tijdens scholing, opleiding of werkzaamheden waaruit oriëntatie c.q. betrokkenheid met hulpverlening kan blijken
- (extracurriculaire) activiteiten tijdens scholing, opleiding of werkzaamheden waaruit oriëntatie c.q. betrokkenheid met de multiculturele samenleving blijkt
- uitdrukingsvaardigheid en taalbeheersing

Š` specifieke eisen van instellingsspecifieke selectie gericht op:

- analytische vaardigheden
- sociale vaardigheden

Š` uiteindelijke rangordening samengesteld door score gebaseerd op sollicitatiebrief, toetsing analytische vaardigheden en toetsing sociale vaardigheden (elk telt mee met 33,33%)

GENEESKUNDE VU

Š` primaire selectiecriteria leerlingen vwo:

- VU is universiteit van eerste voorkeur
- specifieke eisen eindexamenpakket:
 - . vwo oude stijl met een voldoende voor Natuurkunde, Scheikunde en Biologie en een extra vak in het examenpakket (dit extra vak kan Biologie zijn)
 - . vwo tweede fase met het profiel Natuur en Gezondheid, aangevuld met in de vrije ruimte minstens 480 uren in examenvakken en een voldoende voor de vakken Natuurkunde 1, Scheikunde 1 en Biologie 2
 - . òf vwo tweede fase met het profiel Natuur en Techniek, aangevuld met Biologie 1+2 en met een voldoende voor de vakken Natuurkunde 1, Scheikunde 1 en Biologie 2

Š` secundaire selectiecriteria leerlingen vwo:

- motivatie voor de opleiding geneeskunde
- motivatie voor het VUmc
- overige activiteiten die getuigen van motivatie en/of bijzondere talenten:
 - . schoolprestaties (specifieke invulling vrije ruimte vwo; werkstuk)
 - . aanvullende opleiding/ervaring buitenland
 - . buitenschoolse activiteiten/vrijwilligersactiviteiten (bijzondere prestaties op het gebied van sport en/of muziek, organisatie evenementen, werkervaring al dan niet in de gezondheidszorg)
 - . activiteiten, waaruit affiniteit met een multiculturele samenleving blijkt

Š` primaire selectiecriteria studenten bewegingswetenschappen of biomedische wetenschappen:

- op 15 januari van het jaar van aanmelding in de opleiding:
 - . tenminste 90 studiepunten voor die opleiding hebben behaald binnen 2 jaar en 4 maanden
 - . òf tenminste 132 studiepunten voor die opleiding hebben behaald binnen 3 jaar en 4 maanden
 - . òf de opleiding hebben afgerond binnen een termijn van 4,5 jaar

Š` secundaire selectiecriteria studenten bewegingswetenschappen of biomedische wetenschappen:

- motivatie voor de opleiding geneeskunde
- motivatie voor het VUmc
- affiniteit met onderzoek
- overige activiteiten die blij kunnen geven van motivatie en/of bijzondere talenten

GENEESKUNDE EUR

Š` specifieke eisen eindexamenpakket:

- vwo oude stijl met Natuurkunde en Scheikunde, of
- vwo tweede fase met profiel Natuur en Gezondheid, of
- vwo tweede fase met profiel Natuur en Techniek, aangevuld met Biologie 1+2

Š` primaire selectiecriteria:

- affiniteit met hulpverlening
- bestuurlijke en organisatorische ervaring
- brede oriëntatie
- uitzonderlijke prestaties

TANDHEELKUNDE KUN

Š` specifieke eisen eindexamenpakket:

- vwo oude stijl
 - . specifiek vakkenpakket (verplicht: Natuurkunde en Scheikunde; gewenst: Biologie)
 - . in voorlaatste vwo-jaar gemiddeld 7 of hoger voor totale vakkenpakket
- vwo tweede fase
 - . specifiek vakkenpakket (profiel: Natuur en Gezondheid of Natuur en Techniek, aangevuld met Biologie 1+2)
 - . in voorlaatste vwo-jaar gemiddeld 7 of hoger voor totale vakkenpakket

Š` beoordeling van sollicitatiebrief op:

- . motivatie om voor studie Tandheelkunde te kiezen
- . redenen waarom men zich geschikt acht voor studie Tandheelkunde
- . toekomstplannen: wat wil men met de opleiding bereiken

TANDHEELKUNDE ACTA (UVA-VU)

Š` primaire selectiecriteria:

- vwo oude stijl:
 - . specifiek vakkenpakket (Biologie verplicht)
 - . 8 vakken
- vwo tweede fase:
 - . specifiek vakkenpakket (profiel Natuur en Techniek, aangevuld met Biologie 1+2; of profiel Natuur en Gezondheid, aangevuld met Natuurkunde 2, Scheikunde 2, Economie 1 en/of 2, Filosofie of extra vreemde taal)
- universitaire opleiding:
 - . geneeskunde, scheikunde, natuurkunde, biomedische wetenschappen, gezondheidswetenschappen (biomedische afstudeervariant), medische informatica of opleiding aan technische universiteit
- hbo-opleiding:
 - . mondhygiëne, tandtechniek/tandprotheticus of biologie en medische laboratoriumonderzoek (analist) voltooid
 - . voldaan aan vooropleidingseis

Š` eindbeoordeling

- gebaseerd op 4 parameters (maximaal aantal punten: schrijftoets 10, motivatietoets 6, motorische vaardigheid 5, sociale intelligentie 10)
- aan de hand van scores wordt volgorde op voorkeurslijst bepaald
- kandidaten die voor schriftelijke en/of motorische en of sociale vaardigheid onder gewenste minimum scores vallen af

DIERGEENSKUNDE UU

Š` primaire criteria:

- uiterlijk 01-09-2001 één van de volgende opleidingen afgerond:
 - . vwo-oude stijl met Natuurkunde, Scheikunde en Biologie
 - . vwo-tweede fase met profiel Natuur en Techniek, aangevuld met Biologie 1+2
 - . vwo-tweede fase met profiel Natuur en Gezondheid, aangevuld met Natuurkunde 2 en Scheikunde 2
 - . has, subsector Landbouw/Veehouderij/Tuinbouw, met uitzondering van Tuin- en akkerbouw
 - . heao, subsector Management en bestuur, met uitzondering van korte heao-opleidingen
 - . hto, subsector Chemie en laboratorium
 - . wo: Geneeskunde, Farmacie, Biologie, Medische Biologie, Dierwetenschappen, University College Utrecht

Š` secundaire criteria:

- aantoonbare affiniteit met het beroepsveld van dierenarts in de richting Veterinaire volksgezondheid/landbouwhuisdieren
- uitstekende sociale en communicatieve vaardigheden
- uitstekende academische vaardigheden

BEDRIJFSKUNDE EUR

Š` vierjarige hbo-opleiding afgerond (hbo-opleiding is sterk verwant aan bedrijfswetenschappen)

- Š` nog maximaal vier studiepunten moeten halen in propedeuse bedrijfswetenschappen, aangezien kandidaat recht heeft op vrijstelling van de examencommissie bedrijfswetenschappen voor het overige deel

BUSINESS ADMINISTRATION EUR

2000:

- Š` geen wiskundedeficiëntie
- Š` kwaliteit van verzoek
 - aandacht voor wijze waarop kandidaat belang van Engelstalige opleiding voor hem/haar persoonlijk schetst
 - gebruik van Engelse taal
 - eventueel mondeling nadere motivering
- Š` indien van toepassing: eisen eindexamenpakket vwo
 - Engels opgenomen in pakket met voldoende eindresultaat
 - vwo oude stijl: voorrang met tweede moderne vreemde taal of economie 1 en/of 2
 - vwo tweede fase: voorrang met Management en organisatie, tweede moderne vreemde taal 1+2 of 2, Spaans of Italiaans
- Š` indien van toepassing: score boven 550 op Test of English as a Foreign Language (TOEFL)
- Š` volgorde van plaatsing:
 - 50 procent van plaatsen voor kandidaten die tenminste vier jaar van hun vooropleiding (primair plus secundair onderwijs) genoten hebben in het buitenland
 - voorrang voor:
 - . kandidaten met Europees baccalaureaat van de Europese school
 - . kandidaten afkomstig van internationale scholen in Nederland
 - . gegadigden van tweetalig vwo in Nederland
 - . kandidaten van niet-Nederlandse origine, in bezit van vwo-diploma of equivalent

2001:

- Š` niet-Nederlandse nationaliteit
- Š` vooropleiding in buitenland genoten
- Š` internationaal onderwijs genoten (International Baccalaureate, European Baccalaureate, tweetalig vwo)
- Š` internationale ervaring opgedaan tijdens of na middelbaar onderwijs

overzicht 5: procedures

HEAO HS BRABANT

2000-2001

- š` aanmelding bij IB-Groep voor 15-05-2000
- š` adviesgesprekken
- š` aspirant-studenten op de hoogte gebracht over mogelijke plaatsing voor eind juni 2000

MONDHYGIËNE HS HOLLAND

2000-2001

- š` aanmelding bij IB-Groep
- š` decentrale toelating
- š` plaatsingslijst naar IB-Groep

2001-2002

- š` idem

JOURNALISTIEK CHR HS EDE

2000-2001

- š` aanmelding bij hogeschool voor 15-01-2000
- š` afname schrijfpdracht 20-05-2000
- š` bericht toelating uiterlijk 19-05-2000

JOURNALISTIEK HVU

2000-2001

- š` aanmelding bij IB-Groep voor 23-02-2000
- š` kandidaten geïnformeerd in brief 20-03-2000
- š` afname selectietoets 07-04-2000
- š` kandidaten in brief geïnformeerd over uitslag 11-05-2000
- š` plaatsingslijst naar IB-Groep gestuurd 13-06-2000

2001-2002

- š` aanmelding bij IB-Groep voor 01-03-2001
- š` kandidaten geïnformeerd in brief 20-03-2001
- š` afname selectietoets 07-04-2001
- š` kandidaten in brief geïnformeerd over uitslag begin mei 2001
- š` plaatsingslijst naar IB-Groep gestuurd begin juni 2001

HOGER TOERISTISCH EN RECREATIEF ONDERWIJS NHTV

2000-2001

- š` einddatum aanmelding bij IB-Groep voor 15-01-2000
- š` einddatum inzending vragenformulier /loting 15-05-2000
- š` op basis van ingevulde vragenformulier per aanmelder een eindscore bepaald
- š` op basis van eindscore de ranglijstpositie bepaald
- š` definitieve uitslag plaatsing 15-07-2000

2001-2002

- š` idem

GENEESKUNDE UL

2000-2001

- š` einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-01-2000
- š` drie fases (in chronologische volgorde en steeds arbeidsintensiever wordend):
- š` pakketbeoordeling van examenprogramma's
- š` schrijven van essay op 15-04
- š` toelatingsmodule 26-06 t/m 06-07-2000
- š` uitslag telefonisch meegedeeld aan kandidaten op 07-07-2000

2001-2002

Š einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-01-2001

Š twee fases:

- pakketbeoordeling van examenprogramma's
- toelatingsmodule 25-06 t/m 05-07 2001

Š bekendmaking geselecteerde kandidaten begin juli 2001

Š plaatsingslijst naar IB-Groep medio juli 2001

GENEESKUNDE UU

2000-2001

Š einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-01-2000

Š eerste selectie o.g.v. vooropleiding

Š verzoek aan kandidaten voor schriftelijk bewijsmateriaal begin februari 2000

Š selectie kandidaten sollicitatieformulier

Š selectiegesprekken eind april/ begin mei 2000-12-21

Š rangordening van kandidaten

Š kandidaten aangeschreven met verzoek om plaats te accepteren

Š definitieve lijst bekend in september 2000

2001-2002

Š einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-01-2001

Š uitnodiging voor sollicitatiebrief uiterlijk 1 maart 2001

Š sollicitatiebrieven binnen uiterlijk 15 maart 2001-11-08 selectie o.g.v. sollicitatiebrief

Š selectiedag voor 1 mei 2001-11-08

Š rangordelijst maken

Š gemotiveerde beslissing aan kandidaten voor 1 juni 2001

Š plaatsingslijst naar IB-Groep voor 1 juni 2001

GENEESKUNDE UVA

2001-2002

Š einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-01-2001

Š bekendmaking uitkomst preselectie door IB-Groep eind februari

Š sluitingsdatum insturen sollicitatiebrief eind maart 2001

Š uitnodiging bijvoorbeeld sollicitatiebrief eind mei 2001

Š instellingspecifieke selectie juli 2001

Š plaatsingslijst naar IB-Groep voor 1 augustus 2001

GENEESKUNDE VU

2001-2002

Š einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-01-2001

Š bevestigingsbrief van de faculteit naar kandidaten, gevraagd om informatie van IB-Groep te controleren en terug te sturen voor 02-03-2001

Š sluitingsdatum insturen sollicitatiebrief 02-04-2001

Š brief: wel/niet mee mogen doen aan decentrale toelating 11-04-2001

Š instellingspecifieke selectie mei 2001

Š plaatsingslijst naar IB-Groep voor 15 juni 2001

GENEESKUNDE EUR

2001-2002

Š einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-01-2001

Š sluitingsdatum insturen sollicitatiebrief 01-03-2001

Š brief: wel/niet mee mogen doen aan decentrale toelating voor 01-04-2001

Š instellingspecifieke selectie in week 26 van 2001

Š plaatsingslijst naar IB-Groep voor 1 augustus 2001

TANDHEELKUNDE KUN

2001-2002

- Š` einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-01-2001
- Š` toetsdag: half april 2001
- Š` plaatsingslijst naar IB-Groep: mei 2001

TANDHEELKUNDE ACTA (UVA-VU)

2001-2002

- Š` einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-01-2001
- Š` sollicitatiebrief schrijven voor 1 maart 2001
- Š` decentrale toelatingdag: 24 maart 2001
- Š` plaatsingslijst naar IB-Groep voor 15 juni 2001

DIERGEENEESKUNDE UU

2001-2002

- Š` einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-01-2001
- Š` beoordeling eindexamenpakket
- Š` schriftelijke testen februari 2001
- Š` interview april 2001
- Š` plaatsingsvolgorde bepaald, bijvoorbeeld drie rankings en plaatsingslijst naar IB-Groep voor 15 juni 2001

BEDRIJFSKUNDE EUR

2000-2001

- Š` einddatum aanmelding bij IB-Groep 01-05-2000
- Š` rond 15-06 -2000 bericht van EUR over in aanmerking komen
- Š` vanaf 15-07-2000 bewijs van toelating IB-Groep

BUSINESS ADMINISTRATION EUR

2000-2001

- Š` zie bedrijfskunde EUR

2001-2002

- Š` einddatum aanmelding bij IB-Groep 15-05-2001
- Š` Engelstalige motivatiebrief insturen voor 15-05-2001
- Š` aantonen over voldoende kennis van Engelse taal te beschikken voor 15-05-2001
- Š` plaatsingslijst naar IB-Groep voor 15 juni 2001
- Š` (voor kandidaten voor wie een uitslag op 15 juni te laat komt kan de commissie desgewenst een preselectie houden)

overzicht 6: benodigde voorzieningen

HEAO HS BRABANT

2000-2001

- Š` bureau externe betrekkingen
- Š` docenten uit propedeuse

MONDHYGIËNE HS HOLLAND

2000-2001

- Š` 1 persoon
- Š` totaal: ongeveer 640 uur

2001-2002

- Š` geen informatie beschikbaar

JOURNALISTIEK HvU

2000-2001

- Š` docenten
- Š` dienst planning en organisatie
- Š` speciale projectgroep
- Š` systeembeheer
- Š` dienst voorlichting van faculteit
- Š` studie informatie centrum van HvU
- Š` 5 direct betrokkenen
- Š` 5 mensen bij voorlichting
- Š` 25 beoordelaars
- Š` totaal: ongeveer 700 uur

2001-2002

- Š` personele kosten
 - ontwikkeling, correctie en organisatie van de toets
 - administratieve verwerking
 - projectleiding
 - totaal: 600 uur = € 1.900
- Š` materiële kosten
 - productie van de toets
 - portokosten
 - zaalhuur
 - totaal: € 5.500
- Š` monitoring: € 1.450

HOGER TOERISTISCH EN RECREATIEF ONDERWIJS NHTV

2000-2001

- Š` personen: informatiemanager, studentenadministratie, secretariaat
- Š` totaal: 7 personen
- Š` portokosten € 870
- Š` arbeidsinzet bijvoorbeeld verwerking formulieren (448 uur schaal 6) € 8.100
- Š` arbeidsinzet bijvoorbeeld ontwikkeling vragenformulier, coördinatie werkzaamheden, uitwerking administratieve procedures, maken van afspraken met software leverancier, deelnemen bijeenkomsten met begeleidingscommissie (200 uur schaal 12/13) € 9.100
- Š` kosten helpdesk bijvoorbeeld beantwoorden vragen over procedure en invullen formulier, controleren formulieren op volledigheid (incl. nabellen) en beantwoorden vragen over plaats op ranglijst/behaalde score (250 uur schaal 5/6) € 4.000

- Š evaluatiekosten bijvoorbeeld vergelijking decentraal geselecteerde studenten met overige studenten (60 uur schaal 6 en 30 uur schaal 12/13) € 2.450
- Š onderzoekskosten psychologische test door extern bureau € 4.500
- Š kosten aanpassingen software bijvoorbeeld ranglijst € 2.875
- Š totaal: € 3.200

2001-2002

- Š mailing (1 uur per week, druk- en portokosten)
- Š scoren van formulieren (282 à 15 minuten)
- Š afhandeling scorelijst met IB-Groep (1 dag)
- Š bezoek IB-Groep (1 dag)

GENEESKUNDE UVA

2001-2002

- Š personele kosten
 - 1999-2000: 306 uur
 - 2001: 636 uur
 - totaal: 942 uur (0,2 fte administratieve en 0,3 fte beleidsmatige ondersteuning)
- Š materiële kosten
 - catering, kopiëren en telefoon/porto: € 1.160
 - subsidies:
 - € 32.000 bijvoorbeeld ontwikkelen computertoets sociale vaardigheden
 - € 4.500 bijvoorbeeld ontwikkelen procedure decentrale toelating

GENEESKUNDE UL

2000-2001

- Š voorbereiding en coördinatie door commissie, (5 personen, 30 uur p.p.)
- Š organisatie door Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC; 0,1 fte gedurende 6 maanden)
- Š kosten eerste fase zijn verwaarloosbaar, afgezien van afhandeling bezwaarschriften, afgehandeld door directeur LUMC
- Š kosten van essay bestonden vooral uit nakijkwerk door docenten uit het LUMC (ongeveer 160 uur)
- Š toelatingsmodule vergde meeste tijd, voorbereiding uitbesteed aan Sociale Faculteit (fsw; ongeveer 3 maanden lang een dag in de week), bij de uitvoering waren ongeveer 10 lumc-docenten en 10 fsw-docenten betrokken (twee weken p.p.)
- Š kosten van toelatingsmodule: huisvesting voor de deelnemers (ongeveer € 6.800)
- Š afhandeling en evaluatie (p.m.)
- Š totaal: ongeveer 1450 uur

2001-2002

- Š personele inzet grotendeels gelijk aan die van 2000
- Š geen inzet nodig voor nakijken essay
- Š totaal: 0,5-1,0 fte

GENEESKUNDE UU

2000-2001

- Š commissiewerk DMW-CDS (40 uur)
- Š onderwijscolloquium decentrale toelating (80 uur)
- Š algemene voorbereiding t/m december 1999 (80 uur)
- Š facultaire commissie decentrale toelating (80 uur)
- Š aanmeldingsprocedure (160 uur)
- Š ontwikkelen en scoren sollicitatieformulieren (40 uur)
- Š houden/verwerken selectiegesprekken (120 uur)
- Š ontwikkelen vragenlijst (80 uur)
- Š data-analyse (80 uur)

- Š administratieve afhandeling (160 uur)
- Š individuele contacten en bezwarencommissie (40 uur)
- Š verslaglegging (80 uur)
- Š leden van decentrale toelatingcommissie: 9 personen

2001-2002

- Š personele kosten
 - totaal ontwikkeling en uitvoering van decentrale toelating: 905 uur
 - rapportage over 2001: p.m.
- Š materiële kosten
 - catering: € 530
 - gebruik spiegelkamers: € 950
 - commissie: € 525
 - literatuur i.v.m. studieopdracht: € 1.065
 - lunchbonnen: € 340
 - porto- en kopieerkosten: € 185
 - simulatiepatiënten: € 1.170 (64,5 uur à € 18)
 - totaal: € 4.765

GENEESKUNDE EUR

2001-2002

- Š personele kosten
 - docenten
 - onderwijskundigen
 - ondersteuning
- Š personele en materiële kosten
 - totaal: € 70.300

GENEESKUNDE VU

2001-2002

- Š personele kosten
 - coördinator (0,5 fte): 800 uur
 - selectiecommissie (6 pers): 300 uur
 - bezwaarschriftenprocedure (3 pers): 60 uur
 - klankbordcommissie (4/5 pers): 100 uur
 - totaal: ongeveer 1260 uur
- Š personele en materiële kosten
 - totaal: € 6.800

TANDHEELKUNDE KUN

2001-2002

- Š personele kosten
 - commissie decentrale toelating: 4 wp'ers, 1 nwp'er, 1 student
 - nakijken sollicitatiebrieven en essays: 2 hoogleraren
 - beoordeling psychomotorische toets: 2 wp'ers
 - totaal: 300 uur
- Š personele en materiële kosten
 - totaal: € 5.500

TANDHEELKUNDE ACTA (UvA-VU)

2001-2002

Š personele en materiële kosten

- sociale vaardigheidstest (ontwikkelen en uitvoeren): € 142.700
- motorische vaardigheidstest (ontwikkelen en uitvoeren): € 22.700
- totaal: ongeveer € 180.000

DIERGEENEESKUNDE UU

2001-2002

Š personele kosten

- inhuur psychologisch adviesbureau
- docenten diergeneeskunde
- dierenartsen extern
- studenten diergeneeskunde
- onderwijsdirecteur
- stafmedewerker onderwijs- en studentenzaken
- studieadviseur
- medewerker onderwijsprojecten
- totaal: 500 uur (ongeveer 28 personen)

Š materiële kosten

- kantoorbenodigdheden

Š personele en materiële kosten

- totaal: € 36.300

BEDRIJFSKUNDE EUR

2000-2001

Š jaar lang: stuurgroep 1 keer in de maand bijeen (6 personen)

Š voorlichting: teksten schrijven, onderhouden webpagina's, geven van voorlichting (20-30 personen)

Š groot aantal mensen op ICT-gebied

Š examencommissie (vier personen)

BUSINESS ADMINISTRATION EUR

2000-2001

Š zie 2001-2002

Š NB In dit jaar waren de uitgaven iets minder, aangezien er minder aanmeldingen waren.

2001-2002

Š personele kosten

- opleidingsdirecteur
- executive director
- hoogleraar (vakgroepvoorzitter)
- wetenschapper
- recruitment pr manager
- office manager
- tweede secretaresse
- totaal: 9 tot 11 personen, samen ongeveer 1 fte (1700 uur)
- totaal: ongeveer € 45.400

Š materiële kosten

- ongeveer € 6.800

Overzicht figuren en tabellen

figuur 1:	ontwikkeling numerus fixus geneeskunde 1976-2002	13
figuur 2:	drie basismodellen van selectiesystemen (bron: Ebach e.a., 1997, p.10).	18
figuur 3:	stroomschema: hoe stroomt de student door naar opleidingen met een toelatingsbeperking	22
figuur 4:	status deelname decentrale toelating op basis van het aantal vooraanmeldingen in het hbo en wo (studiejaar 2000, 2001 en 2002)	32
figuur 5:	percentage deelnemers aan decentrale toelating uitgaande van aantal vooraanmelders (exclusief 8+) 2000, 2001 en 2002: wetenschappelijk onderwijs	37
figuur 6:	percentage deelnemers aan decentrale toelating uitgaande van aantal vooraanmelders (exclusief 8+) 2000, 2001 en 2002: hoger beroepsonderwijs	38
figuur 7:	percentage studenten aangenomen bij decentrale toelating (ten opzichte van het totaal aantal deelnemers aan decentrale toelating) in het wetenschappelijk onderwijs	39
figuur 8:	percentage studenten aangenomen bij decentrale toelating (ten opzichte van het totaal aantal deelnemers aan decentrale toelating) in het hoger beroepsonderwijs	40
figuur 9:	decentraal toegelaten en afgewezen naar gemiddelde leeftijd tijdens selectieproces uitgaande van het totaal aantal deelnemers: wetenschappelijk onderwijs	41
figuur 10:	decentraal toegelaten en afgewezen naar gemiddelde leeftijd tijdens selectieproces uitgaande van het totaal aantal deelnemers: hoger beroepsonderwijs	42
figuur 11:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: wo	43
figuur 12:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: hbo	43
figuur 13:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: bedrijfswetenschappen/ business administration EUR	45
figuur 14:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: geneeskunde UL	46
figuur 15:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: geneeskunde UU	46
figuur 16:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: geneeskunde EUR	46
figuur 17:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: geneeskunde UvA	47
figuur 18:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: geneeskunde VU	47
figuur 19:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: tandheelkunde KUN	47
figuur 20:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: tandheelkunde ACTA	47
figuur 21:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: diergeneeskunde UU	48
figuur 22:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: bedrijfswetenschappen VU	48
figuur 23:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: sport en bewegen HS Windesheim	48
figuur 24:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: communication- and multimediadesign HS Zuyd	48
figuur 25:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: bedrijfseconomie HS Brabant	48
figuur 26:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: commerciële economie HS Brabant	49
figuur 27:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: bedrijfskundige informatica HS Brabant	49

figuur 28:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: accountancy HS Brabant	49
figuur 29:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: hoger toeristisch en recreatief onderwijs NHTV	49
figuur 30:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: mondhygiëne HS Holland	50
figuur 31:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: journalistiek HS Utrecht	50
figuur 32:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: bewegingsagogie/psychomotorische therapie HS Windesheim	50
figuur 33:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: leraar vo eerste graad lichamelijke opvoeding HS Windesheim	50
figuur 34:	geselecteerde en afgewezen studenten naar vooropleiding: media en entertainment management HS Haarlem	51
figuur 35:	percentage decentraal geselecteerde mannen en vrouwen ten opzichte van de totale groep deelgenomen mannen en vrouwen: wetenschappelijk onderwijs	52
figuur 36:	percentage decentraal geselecteerde mannen en vrouwen ten opzichte van de totale groep deelgenomen mannen en vrouwen: hoger beroepsonderwijs	53
figuur 37:	redenen van niet deelname aan decentrale toelating	59
figuur 38:	eerste bekendheid met decentrale toelating (percentages)	60
figuur 39:	nadere informatie over decentrale toelating (selectie deelnemers aan decentrale toelating en hun ouders)	61
figuur 40:	tevredenheid over de voorlichting binnen het voortgezet onderwijs (N=269)	61
figuur 41:	tevredenheid over de voorlichting van de IB-Groep (N=677)	62
figuur 42:	tevredenheid over de voorlichting van de opleiding/instelling (N=769)	62
figuur 43:	overzicht scores met betrekking tot tevredenheid over de voorlichting	63
figuur 44:	samengesteld oordeel over de voorlichting over decentrale toelating binnen het voortgezet onderwijs (1=zeer negatief; 5=zeer positief)	63
figuur 45:	samengesteld oordeel over de voorlichting van de IB-Groep over decentrale toelating (1=zeer negatief, 5=zeer positief)	64
figuur 46:	samengesteld oordeel over de voorlichting van de instelling/opleiding over decentrale toelating (1=zeer negatief; 5=zeer positief)	64
figuur 47:	totaaloverzicht oordeel voorlichting (schaalscores)	65
figuur 48:	verkrijgen van informatie over decentrale toelating (decanen, N=186)	65
figuur 49:	tevredenheid over informatievoorziening over decentrale toelating aan decanen	66
figuur 50:	voorlichting door decanen	66
figuur 51:	specifieke voorlichtingsactiviteiten door decanen	67
figuur 52:	oordeel van decanen over de voorlichting over decentrale toelating die binnen hun eigen school aan leerlingen en ouders is verstrekt (1=zeer negatief; 5=zeer positief)	67
figuur 53:	na vo andere opleiding gevolgd	71
figuur 54:	andere opleiding afgerond	72
figuur 55:	extra werkervaring	72
figuur 56:	inhoudelijke aansluiting tussen werkervaring en opleiding	73
figuur 57:	ouders met aanverwante/zelfde opleiding	73
figuur 58:	stimulans ouders om opleiding te volgen	74
figuur 59:	overzicht scores van ouders van deelnemers over stimulans	74
figuur 60:	invloed toelatingscriteria op instellingskeuze (percentages)	75
figuur 61:	specifiek verrichte activiteiten van deelnemers om toelatingkansen te vergroten	75
figuur 62:	mogelijkheid tot voorbereiding binnen het voortgezet onderwijs	76
figuur 63:	mening over toelatingsvormen bij opleidingen met een numerus fixus (1=min/5=max)	89
figuur 64:	mening over toelatingsvormen bij opleidingen met een numerus fixus (per respondentgroep (1=min/5=max)	89

figuur 65:	overzicht van mogelijke toelatingscriteria en de mate waarin deze relevant worden geacht (betreft totale respondentgroep: 1=min/10=max)	90
figuur 66:	relevante toelatingscriteria naar toelatingsvorm (1=min/10=max)	91
figuur 67:	relevante toelatingscriteria per respondentgroep (1=min/10=max)	91
figuur 68:	percentage respondenten dat van mening is dat decentrale toelating een geschikt middel is om invloed uit te oefenen op de toelatingkansen	92
figuur 69:	percentage dat decentrale toelating een geschikt middel vindt om invloed te kunnen hebben op toelatingkansen (per respondentgroep)	92
figuur 70:	optimale verdeling van het aantal beschikbare plaatsen naar respondentgroep	93
figuur 71:	optimale verdeling van het aantal beschikbare plaatsen naar toelatingsvorm	93
figuur 72:	oordeel over de procedure bij decentrale toelating (1=zeer negatief; 5=zeer positief)	94
tabel 1:	medewerking instellingen in 2000	26
tabel 2:	medewerking instellingen in 2001	27
tabel 3:	medewerking instellingen in 2002	27
tabel 4:	overzicht populatieaantallen en steekproefaantallen	28
tabel 5:	responsoverzicht (netto respons) schriftelijke vragenlijst	28
tabel 6:	verschillen van de groepssamenstelling tussen de studiejaren in wo- en hbo, geobserveerde aantallen en verwachte aantallen bij gelijke verdeling in de studiejaren: $\chi^2=143,02$ (wo); $p=,00$ en $\chi^2=71,63$ (hbo); $p=,00$	32
tabel 7:	vooraanmeldingen voor opleidingen met decentrale toelating naar opleiding, instelling en status in absolute aantallen: wetenschappelijk onderwijs	33
tabel 8:	vooraanmeldingen voor opleidingen met decentrale toelating naar opleiding, instelling en status in rij-percentages: wetenschappelijk onderwijs	34
tabel 9:	vooraanmeldingen voor opleidingen met decentrale toelating naar opleiding, instelling en status in absolute aantallen: hoger beroepsonderwijs	35
tabel 10:	vooraanmeldingen voor opleidingen met decentrale toelating naar opleiding, instelling en status in rij-percentages: hoger beroepsonderwijs	36
tabel 11:	verdeling van de studenten over de groep 8+, decentraal geselecteerden en studenten die door middel van gewogen loting zijn toegelaten in de studiejaren 2000, 2001 en 2002	40
tabel 12:	verdeling van studenten over decentraal afgewezen en geselecteerd naar vooropleiding, geobserveerde aantallen en verwachte aantallen bij gelijke verdeling: alle verschillen zijn significant (wo alle jaren $p<,01$; hbo 2000 en 2001 $p<,01$ en 2002 $p<,05$)	44
tabel 13:	verdeling van studenten naar geslacht, geobserveerde aantallen en verwachte aantallen bij gelijke verdeling: alleen wo 2000 significant ($p<,01$)	51
tabel 14:	opleidingen met decentrale toelating wo (v=decentrale toelating voorgenomen, maar niet toegepast; x=decentrale toelating toegepast)	53
tabel 15:	opleidingen met decentrale toelating hbo (v=decentrale toelating voorgenomen, maar niet toegepast; x=decentrale toelating toegepast)	54
overzicht 1:	redenen voor het niet toepassen van decentrale toelating	105
overzicht 2:	doelen van de decentrale toelatingsprocedure	107
overzicht 3:	selectie-instrumenten	109
overzicht 4:	selectiecriteria	111
overzicht 5:	procedures	117
overzicht 6:	benodigde voorzieningen	121

Vragenlijsten

Evaluatie decentrale toelating 2001 - 2002

Vragenlijst voor studenten die hebben deelgenomen aan decentrale toelating

Niet met rood invullen!

Per vraag slechts één hokje zwart maken.

Niet zo:

maar zo:

Niet vouwen s.v.p.

1. Wat is de hoogste opleiding die u in het voortgezet onderwijs heeft afgerond?

- MAVO
- HAVO oude stijl
- HAVO tweede fase voortgezet onderwijs
- VWO oude stijl
- VWO tweede fase voortgezet onderwijs
- Anders (colloquium doctum, buitenlands diploma)

2. Heeft u na het voortgezet onderwijs eerst nog een andere MBO, HBO of universitaire opleiding gevolgd, voordat u zich aanmeldde voor de opleiding met een decentrale toelatingsprocedure?

- ja nee: ga naar 6

3. Heeft u deze opleiding afgerond?

- ja nee

4. Heeft u na deze opleiding nog werkervaring opgedaan? Het gaat hierbij om relevante werkervaring, niet om een incidenteel vakantie- of bijbaantje.

- ja nee

5. In hoeverre sluit deze werkervaring inhoudelijk aan bij de opleiding waarvoor u zich via decentrale toelating heeft aangemeld?

- zeer slecht zeer goed

6. Wat is het hoogste opleidingsniveau van uw ouders/verzorgers?

Moeder/verzorgster

- alleen lager onderwijs
- lager beroepsonderwijs
- MAVO, MULO of ULO
- HAVO of MMS
- atheneum, gymnasium of HBS
- MBO
- HBO
- WO

Vader/verzorgster

- alleen lager onderwijs
- lager beroepsonderwijs
- MAVO, MULO of ULO
- HAVO of MMS
- atheneum, gymnasium of HBS
- MBO
- HBO
- WO

7. Heeft een van uw ouders/verzorgers dezelfde of een aanverwante opleiding gevolgd als de opleiding waarvoor u zich via decentrale toelating heeft aangemeld?

- ja nee

8. In hoeverre bent u door één of beide ouders/verzorgers gestimuleerd om deze opleiding te gaan volgen? We doelen hierbij met name op studie-inhoud en beroepsmogelijkheden.

- zeer weinig of geen stimulans zeer veel stimulans

9. Niet alle instellingen hanteren dezelfde toelatingscriteria. In hoeverre hebben verschillen in toelatingscriteria uw keuze voor een instelling beïnvloed?

- zeer weinig of geen invloed zeer veel invloed

10. Hoe bent u te weten gekomen dat de opleiding waarvoor u zich aanmeldde een decentrale toelating heeft? U kunt zo nodig meerdere antwoorden aankruisen.

- voorlichting binnen voortgezet onderwijs
- Informatie Beheergroep (telefoon, website en/of instroomwijzer)
- Informatie van universiteit/opleiding
- Landelijke Studiebeurs (Utrecht)
- via vrienden/kennissen/familie
- anders, namelijk: _____

DE VOLGENDE VRAGEN GAAN OVER DE VOORLICHTING IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS

- 11A. Heeft u binnen het voortgezet onderwijs informatie/voorlichting over decentrale toelating gehad? ja nee: ga naar 12A
- 11B. In hoeverre bent u - in algemene zin - tevreden over de voorlichting over decentrale toelating die u in het voortgezet onderwijs heeft gekregen? zeer ontevreden zeer tevreden
- 11C. De schooldecaan heeft de informatie over decentrale toelating tijdig aan mij verstrekt nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 11D. De schooldecaan heeft de voorwaarden om aan decentrale toelating te kunnen deelnemen helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 11E. De schooldecaan heeft de selectiecriteria die de door mij gekozen opleiding bij de decentrale toelatingprocedure hanteert helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

DE VOLGENDE VRAGEN GAAN OVER DE VOORLICHTING VAN DE IB-GROEP

- 12A. Heeft u van de IB-groep informatie/voorlichting over decentrale toelating gehad? ja nee: ga naar 13A
- 12B. In hoeverre bent u - in algemene zin - tevreden over de voorlichting over decentrale toelating die u van de IB-groep heeft gekregen? zeer ontevreden zeer tevreden
- 12C. De IB-groep heeft de informatie over decentrale toelating tijdig aan mij verstrekt nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 12D. De IB-groep heeft de voorwaarden om aan decentrale toelating te kunnen deelnemen helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 12E. De IB-groep heeft de selectiecriteria die de door mij gekozen opleiding bij de decentrale toelatingprocedure hanteert helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

DE VOLGENDE VRAGEN GAAN OVER DE VOORLICHTING DOOR DE OPLEIDING/UNIVERSITEIT WAARVOOR U ZICH VIA DECENTRALE TOELATING HEEFT AANGEMELD

- 13A. Heeft u van de opleiding/universiteit waarvoor u zich via decentrale toelating heeft aangemeld voorlichting over decentrale toelating gehad? ja nee: ga naar 14
- 13B. In hoeverre bent u - in algemene zin - tevreden over de voorlichting over decentrale toelating die u van de opleiding/universiteit heeft gekregen? zeer ontevreden zeer tevreden
- 13C. De opleiding/universiteit heeft de informatie over decentrale toelating tijdig aan mij verstrekt nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 13D. De opleiding/universiteit heeft de voorwaarden om aan decentrale toelating te kunnen deelnemen helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 13E. De opleiding/universiteit heeft de selectiecriteria die zij bij de decentrale toelatingprocedure hanteert helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

14. Heeft u specifieke activiteiten verricht om uw kansen bij de decentrale toelating te vergroten? (meerdere antwoorden mogelijk, aankruisen wat van toepassing is)

- Ik heb in meer dan het benodigde aantal vakken eindexamen gedaan / mijn afstudeerprofiel met extra vakken aangevuld
- Ik heb een of meerdere herkansingen gedaan om mijn gemiddelde eindexamencijfer op te hogen
- Ik heb binnen school bijlessen gevolgd om mijn gemiddelde eindexamencijfer op te hogen
- Ik heb buiten school bijlessen gevolgd om mijn gemiddelde eindexamencijfer op te hogen
- Ik heb me ingezet om mijn beheersing van de Engelse taal te vergroten
- Ik heb me ingezet om mijn schrijfvaardigheid te vergroten
- Ik heb specifieke werkzaamheden verricht (betaald dan wel vrijwillig) om mijn toelatingskansen te vergroten
- Andere wijze van voorbereiding namelijk: _____

15. Wat vindt u van de regeling dat voor opleidingen met een numerus fixus de beschikbare plaatsen centraal worden toegewezen door middel van een (gewogen) loting? zeer negatief zeer positief

16. Wat vindt u van de regeling dat leerlingen uit het voortgezet onderwijs met een gemiddeld eindexamencijfer van 8 of hoger direct tot opleidingen met een numerus fixus worden toegelaten (8+ regeling)? zeer negatief zeer positief

17. Wat vindt u van de regeling dat instellingen met een numerus fixus een door hen zelf bepaald percentage van de beschikbare opleidingsplaatsen mogen toewijzen aan door hen zelf geselecteerde gegadigden die naar hun oordeel over bijzondere kwalificaties beschikken (decentrale toelating)? zeer negatief zeer positief

18. Vindt u decentrale toelating een geschikt middel om invloed te kunnen hebben op uw toelatingkansen? nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

19. Vindt u dat de toelatingsprocedure zorgvuldig is verlopen? nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

20. Vindt u dat de door de opleiding geformuleerde selectiecriteria inhoudelijk goed aansluiten bij de opleiding? nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

21. Vindt u dat de selectieprocedure op eerlijke wijze is uitgevoerd? nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

22. In welke mate vindt u onderstaande toelatingscriteria relevant?

- gemiddeld eindexamencijfer _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- extra gevolgde vakken _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- relevante MBO, HBO of WO opleiding _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- relevante opleiding in buitenland _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- volgorde van aanmelding _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- relevante werkervaring _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- verrichten van vrijwilligerswerk _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- persoonlijke ontwikkeling / levenservaring _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- communicatieve vaardigheden _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- beheersing Engelse taal _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- sociale vaardigheden _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- motivatie om desbetreffende opleiding te volgen _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- motivatie om beoogde beroep uit te oefenen _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- minimale leeftijd (bepalen ondergrens) _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- maximale leeftijd (bepalen bovengrens) _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- levensbeschouwing / religie _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- etniciteit _____ absoluut niet relevant zeer relevant
- geslacht _____ absoluut niet relevant zeer relevant

23. Als u zelf het aantal beschikbare plaatsen zou kunnen verdelen, hoe zou deze verdeling er dan uitzien? Welk percentage van het totaal aantal beschikbare plaatsen wilt u door middel van loting aannemen, welk percentage wilt u via de 8+ regeling aannemen en welk percentage wilt u via decentrale toelating aannemen? U kunt aan iedere wijze van toelating 0 tot 100 procent toekennen, de optelling van de door u genoemde percentages mag echter niet meer dan 100 bedragen.

	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100		
a. 8+	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	%	☐
b. gewogen loting	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	%	☐
c. decentrale toelating	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	%	☐
totaal: a + b + c																					100 %		

24. Bent u via de decentrale toelating aangenomen? ja: ga naar 32 nee

ALLEEN INDIEN AFGEWEEZEN

25. Heeft u tegen de beslissing beroep aangetekend? ja nee: ga naar 28

26. Is uw beroep inmiddels afgehandeld?
 ja, beroep is toegewezen
 ja, beroep is afgewezen
 nee, nog in behandeling: ga naar 28

27. Vindt u dat de behandeling van uw beroep zorgvuldig is geweest? nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

28. Bent u vervolgens via loting aangenomen? ja: ga naar 32 nee

29. Wat bent u vervolgens gaan doen?
 studeren aan aanverwante WO-opleiding studeren aan niet-aanverwante HBO-opleiding
 studeren aan niet-aanverwante WO-opleiding werken
 studeren aan verwante HBO-opleiding andere bezigheden (geen studie en/of werk)

30. Denkt u dat u volgend jaar alsnog probeert om een plaats aan deze opleiding te verwerven? ja
 nee: einde enquête
 weet (nog) niet: einde enquête

31. Hoe meldt u zich volgend jaar aan? (indien mogelijk) via decentrale toelating: einde enquête
 via loting: einde enquête

32. Bent u na aanname ook aan de desbetreffende opleiding gaan studeren? ja: ga naar 34 nee

33. Wat bent u vervolgens gaan doen?
 studeren aan aanverwante WO-opleiding: einde enquête studeren aan niet-aanverwante HBO-opl.: einde enquête
 studeren aan niet-aanverwante WO-opleiding: einde enquête werken: einde enquête
 studeren aan verwante HBO-opleiding: einde enquête andere bezigheden (geen studie en/of werk): einde enquête

34. Studeert u nog steeds aan dezelfde opleiding? ja nee: einde enquête

35. Bent u tevreden over uw studievoortgang tot op heden? nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

Als u aanvullende opmerkingen heeft over deze vragenlijst en/of over het onderzoeksthema decentrale toelating bij opleidingen met een numerus fixus, dan kunt u deze op de achterzijde vermelden.
Hartelijk dank voor uw medewerking!

Evaluatie decentrale toelating 2001 - 2002

Vragenlijst voor studenten die niet hebben deelgenomen aan decentrale toelating

Niet met rood invullen!

Per vraag slechts één hokje zwart maken.

Niet zo:

maar zo:

Niet vouwen s.v.p.

1. Wat is de hoogste opleiding die u in het voortgezet onderwijs heeft afgerond?

- MAVO
- HAVO oude stijl
- HAVO tweede fase voortgezet onderwijs
- VWO oude stijl
- VWO tweede fase voortgezet onderwijs
- Anders (colloquium doctum, buitenlands diploma)

2. Heeft u na het voortgezet onderwijs eerst nog een andere MBO, HBO of universitaire opleiding gevolgd, voordat u zich aanmeldde voor de opleiding met een numerus fixus?

- ja nee: ga naar 6

3. Heeft u deze opleiding afgerond?

- ja nee

4. Heeft u na deze opleiding nog werkervaring opgedaan? Het gaat hierbij om relevante werkervaring, niet om een incidenteel vakantie- of bijbaantje.

- ja nee

5. In hoeverre sluit deze werkervaring inhoudelijk aan bij de opleiding met een numerus fixus waarvoor u zich heeft aangemeld?

- zeer slecht zeer goed

6. Wat is het hoogste opleidingsniveau van uw ouders/verzorgers?

Moeder/verzorgster

- alleen lager onderwijs
- lager beroepsonderwijs
- MAVO, MULO of ULO
- HAVO of MMS
- atheneum, gymnasium of HBS
- MBO
- HBO
- WO

Vader/verzorgster

- alleen lager onderwijs
- lager beroepsonderwijs
- MAVO, MULO of ULO
- HAVO of MMS
- atheneum, gymnasium of HBS
- MBO
- HBO
- WO

7. Heeft een van uw ouders/verzorgers dezelfde of een aanverwante opleiding gevolgd als de opleiding met een numerus fixus waarvoor u zich heeft aangemeld?

- ja nee

8. In hoeverre bent u door één of beide ouders/verzorgers gestimuleerd om deze opleiding te gaan volgen? We doelen hierbij met name op studie-inhoud en beroepsmogelijkheden.

- zeer weinig of geen stimulans zeer veel stimulans

9. Wist u dat u zich voor deze opleiding ook via een decentrale toelatingsprocedure kon aanmelden?

- ja nee: ga naar 11

10. Hoe bent u dit te weten gekomen? U kunt zo nodig meerdere antwoorden aankruisen.

- voorlichting binnen voortgezet onderwijs
- Informatie Beheergroep (telefoon, website en/of instroomwijzer)
- Informatie van universiteit/opleiding
- Landelijke Studiebeurs (Utrecht)
- via vrienden/kennissen/familie
- anders, namelijk _____

11. Volgens de gegevens van de Informatie Beheer Groep heeft u niet aan decentrale toelating deelgenomen. Welke van onderstaande redenen om niet aan decentrale toelating deel te nemen, zijn voor u van toepassing? U kunt zo nodig meerdere antwoorden aankruisen.

- Niet nodig, ik was al aangenomen via de 8+ regeling
- Ik wist niet dat aanname via decentrale toelating mogelijk was
- Ik wist te laat dat aanname via decentrale toelating mogelijk was
- Ik had te weinig /onvoldoende informatie over de procedure
- Ik voldeed niet aan de (primaire) selectiecriteria om mee te mogen doen
- Ik vond dat de procedure me te veel tijd en energie zou kosten
- Ik was niet overtuigd van een grotere toelatingskans
- Andere reden, namelijk: _____

12. Niet alle instellingen hanteren dezelfde toelatingscriteria. In hoeverre hebben verschillen in toelatingscriteria uw keuze voor een instelling beïnvloed? zeer weinig of geen invloed zeer veel invloed

13. Heeft u specifieke activiteiten verricht om uw toelatingskansen te vergroten? (meerdere antwoorden mogelijk, aankruisen wat van toepassing is)

- Ik heb een of meerdere herkansingen gedaan om mijn gemiddelde eindexamencijfer op te hogen
- Ik heb binnen school bijlessen gevolgd om mijn gemiddelde eindexamencijfer op te hogen
- Ik heb buiten school bijlessen gevolgd om mijn gemiddelde eindexamencijfer op te hogen
- Andere wijze van voorbereiding namelijk: _____

14. Wat vindt u van de regeling dat voor opleidingen met een numerus fixus de beschikbare plaatsen centraal worden toegewezen door middel van een (gewogen) loting? zeer negatief zeer positief

15. Wat vindt u van de regeling dat leerlingen uit het voortgezet onderwijs met een gemiddeld eindexamencijfer van 8 of hoger direct tot opleidingen met een numerus fixus worden toegelaten (8+ regeling)? zeer negatief zeer positief

16. Wat vindt u van de regeling dat instellingen met een numerus fixus een door hen zelf bepaald percentage van de beschikbare opleidingsplaatsen mogen toewijzen aan door hen zelf geselecteerde gegadigden die naar hun oordeel over bijzondere kwalificaties beschikken (decentrale toelating)? zeer negatief zeer positief

17. Vindt u decentrale toelating een geschikt middel om invloed te kunnen hebben op uw toelatingskansen? nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

21. In welke mate vindt u onderstaande toelatingscriteria relevant?

• gemiddeld eindexamencijfer _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• extra gevolgde vakken _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• relevante MBO, HBO of WO opleiding _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• relevante opleiding in buitenland _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• volgorde van aanmelding _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• relevante werkervaring _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• verrichten van vrijwilligerswerk _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• persoonlijke ontwikkeling / levenservaring _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• communicatieve vaardigheden _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• beheersing Engelse taal _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• sociale vaardigheden _____	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• motivatie om desbetreffende opleiding te volgen	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• motivatie om beoogde beroep uit te oefenen	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• minimale leeftijd (bepalen ondergrens)	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• maximale leeftijd (bepalen bovengrens)	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• levensbeschouwing / religie	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• etniciteit	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• geslacht	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant

19. Als u zelf het aantal beschikbare plaatsen zou kunnen verdelen, hoe zou deze verdeling er dan uitzien? Welk percentage van het totaal aantal beschikbare plaatsen wilt u door middel van loting aannemen, welk percentage wilt u via de 8+ regeling aannemen en welk percentage wilt u via decentrale toelating aannemen? U kunt aan iedere wijze van toelating 0 tot 100 procent toekennen, de optelling van de door u genoemde percentages mag echter niet meer dan 100 bedragen.

	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100		
a. 8+	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	%	■
b. gewogen loting	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	%	■
c. decentrale toelating	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	%	■
totaal: a + b + c																					100 %		

20. Bent u op de door u gekozen opleiding aangenomen?

- ja, via de 8+ regeling: ga naar vraag 24
- ja, via loting: ga naar vraag 24
- nee

21. Wat bent u vervolgens gaan doen?

- studeren aan aanverwante WO-opleiding
- studeren aan niet-aanverwante WO-opleiding
- studeren aan verwante HBO-opleiding
- studeren aan niet-aanverwante HBO-opleiding
- werken
- andere bezigheden (geen studie en/of werk)

22. Denkt u dat u volgend jaar alsnog probeert om een plaats aan deze opleiding te verwerven?

- ja
- nee: einde enquête
- weet (nog) niet: einde enquête

23. Hoe meldt u zich volgend jaar aan?

- (indien mogelijk) via decentrale toelating: einde enquête
- via loting: einde enquête

24. Bent u na aanname ook aan de desbetreffende opleiding gaan studeren?

- ja: ga naar 26
- nee

25. Wat bent u vervolgens gaan doen?

- studeren aan aanverwante WO-opleiding: einde enquête
- studeren aan niet-aanverwante WO-opleiding: einde enquête
- studeren aan verwante HBO-opleiding: einde enquête
- studeren aan niet-aanverwante HBO-opleiding: einde enquête
- werken: einde enquête
- andere bezigheden (geen studie en/of werk): einde enquête

26. Studeert u nog steeds aan dezelfde opleiding?

- ja
- nee: einde enquête

27. Bent u tevreden over uw studievoortgang tot op heden?

nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

Als u aanvullende opmerkingen heeft over deze vragenlijst en/of over het onderzoeksthema decentrale toelating bij opleidingen met een numerus fixus, dan kunt u deze op de achterzijde vermelden.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Evaluatie decentrale toelating 2001 - 2002

Vragenlijst voor ouders

Niet met rood invullen!

Per vraag slechts één hokje zwart maken.

Niet zo:

maar zo:

Niet vouwen s.v.p.

1. Bent u een

- man
 vrouw

2. Wat is uw hoogste opleidingsniveau?

- alleen lager onderwijs
 lager beroepsonderwijs
 MAVO, MULO of ULO
 HAVO of MMS
 atheneum, gymnasium of HBS
 MBO
 HBO
 WO

3. Wat is het hoogste opleidingsniveau van uw partner (alleen invullen indien van toepassing)?

- alleen lager onderwijs
 lager beroepsonderwijs
 MAVO, MULO of ULO
 HAVO of MMS
 atheneum, gymnasium of HBS
 MBO
 HBO
 WO

4. Heeft u (of uw partner) dezelfde of een aanverwante opleiding gevolgd als de opleiding waarvoor uw zoon/dochter zich via decentrale toelating heeft aangemeld?

ja nee

5. In hoeverre heeft u uw zoon/dochter gestimuleerd om deze opleiding te gaan volgen? We doelen hierbij met name op studie-inhoud en beroepsmogelijkheden.

zeer weinig of geen stimulans zeer veel stimulans

6. In hoeverre heeft u uw zoon/dochter gestimuleerd om naast loting ook aan de decentrale toelatingsprocedure deel te nemen?

zeer weinig of geen stimulans zeer veel stimulans

7. In hoeverre heeft u uw zoon/dochter gestimuleerd om (leer)-activiteiten te verrichten om zijn/haar toelatingskans bij de decentrale toelating te vergroten?

zeer weinig of geen stimulans zeer veel stimulans

8. Hoe bent u te weten gekomen dat de opleiding waarvoor uw zoon/dochter zich heeft aangemeld een decentrale toelating heeft? U kunt zo nodig meerdere antwoorden aankruisen.

- voorlichting binnen voortgezet onderwijs
 Informatie Beheergroep (telefoon, website en/of instroomwijzer)
 Informatie van universiteit/opleiding
 Landelijke Studiebeurs (Utrecht)
 via vrienden/kennissen/familie
 via zoon/dochter
 anders, namelijk: _____

DE VOLGENDE VRAGEN GAAN OVER DE VOORLICHTING IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS

- 9A. Heeft u vanuit het voortgezet onderwijs waar uw zoon/dochter eindexamen heeft gedaan informatie/voorlichting over decentrale toelating gehad? ja nee: ga naar 10A
- 9B. In hoeverre bent u - in algemene zin - tevreden over de voorlichting over decentrale toelating die u vanuit het voortgezet onderwijs heeft gekregen? zeer ontevreden zeer tevreden
- 9C. De informatie over decentrale toelating is tijdig verstrekt nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 9D. De voorwaarden om aan decentrale toelating te kunnen deelnemen zijn helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 9E. De selectiecriteria die de door mijn zoon/dochter gekozen opleiding bij de decentrale toelatingprocedure hanteert zijn helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

DE VOLGENDE VRAGEN GAAN OVER DE VOORLICHTING VAN DE IB-GROEP

- 10A. Heeft u van de IB-groep informatie/voorlichting over decentrale toelating gehad? ja nee: ga naar 11A
- 10B. In hoeverre bent u - in algemene zin - tevreden over de voorlichting over decentrale toelating die u van de IB-groep heeft gekregen? zeer ontevreden zeer tevreden
- 10C. De IB-groep heeft de informatie over decentrale toelating tijdig verstrekt nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 10D. De IB-groep heeft de voorwaarden om aan decentrale toelating te kunnen deelnemen helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 10E. De IB-groep heeft de selectiecriteria die de door mijn zoon/dochter gekozen opleiding bij de decentrale toelatingprocedure hanteert helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

DE VOLGENDE VRAGEN GAAN OVER DE VOORLICHTING DOOR DE OPLEIDING/UNIVERSITEIT WAARVOOR UW ZOON/DOCHTER ZICH VIA DECENTRALE TOELATING HEEFT AANGEMELD

- 11A. Heeft u van de opleiding/universiteit waarvoor uw zoon/dochter zich via decentrale toelating heeft aangemeld voorlichting over decentrale toelating gehad? ja nee: ga naar 12
- 11B. In hoeverre bent u - in algemene zin - tevreden over de voorlichting over decentrale toelating die u van de opleiding/universiteit heeft gekregen? zeer ontevreden zeer tevreden
- 11C. De opleiding/universiteit heeft de informatie over decentrale toelating tijdig verstrekt nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 11D. De opleiding/universiteit heeft de voorwaarden om aan decentrale toelating te kunnen deelnemen helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker
- 11E. De opleiding/universiteit heeft de selectiecriteria die zij bij de decentrale toelatingprocedure hanteert helder uiteengezet nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

Evaluatie decentrale toelating 2001 - 2002

Vragenlijst voor ouders

Niet met rood invullen!

Per vraag slechts één hokje zwart maken.

Niet zo:

maar zo:

Niet vouwen s.v.p.

1. Bent u een man vrouw

2. Wat is uw hoogste opleidingsniveau?

- alleen lager onderwijs
- lager beroepsonderwijs
- MAVO, MULO of ULO
- HAVO of MMS
- atheneum, gymnasium of HBS
- MBO
- HBO
- WO

3. Wat is het hoogste opleidingsniveau van uw partner (alleen invullen indien van toepassing)?

- alleen lager onderwijs
- lager beroepsonderwijs
- MAVO, MULO of ULO
- HAVO of MMS
- atheneum, gymnasium of HBS
- MBO
- HBO
- WO

4. Heeft u (of uw partner) dezelfde of een aanverwante opleiding gevolgd als de opleiding met een numerus fixus waarvoor uw zoon/dochter zich heeft aangemeld? ja nee

5. In hoeverre heeft u uw zoon/dochter gestimuleerd om deze opleiding te gaan volgen? We doelen hierbij met name op studie-inhoud en beroepsmogelijkheden. zeer weinig of geen stimulans zeer veel stimulans

6. Wist u dat u zoon/dochter zich voor deze opleiding ook via een decentrale toelatingprocedure kon aanmelden? ja nee: ga naar vraag 8

7. Hoe bent u dit te weten gekomen? U kunt zo nodig meerdere antwoorden aankruisen.

- voorlichting binnen voortgezet onderwijs
- Informatie Beheergroep (telefoon, website en/of instroomwijzer)
- informatie van universiteit/opleiding
- Landelijke Studiebeurs (Utrecht)
- via vrienden/kennissen/familie
- anders, namelijk: _____

8. Volgens de gegevens van de Informatie Beheer Groep heeft u zoon/dochter *niet* aan decentrale toelating deelgenomen. Welke van onderstaande redenen om *niet* aan decentrale toelating deel te nemen, zijn volgens u voor uw zoon/dochter van toepassing geweest? U kunt zo nodig meerdere antwoorden aankruisen.

- niet nodig, hij/zij was al aangenomen via de 8+ regeling
- hij/zij wist *niet* dat aanname via decentrale toelating mogelijk was
- hij/zij wist *te laat* dat aanname via decentrale toelating mogelijk was
- hij/zij had *te weinig/onvoldoende* informatie over de procedure
- hij/zij voldeed niet aan de (primaire) selectiecriteria om mee te mogen doen
- hij/zij vond dat de procedure me te veel tijd en energie zou kosten
- hij/zij was niet overtuigd van een grotere toelatingskans
- andere reden, namelijk: _____

9. Niet alle instellingen hanteren dezelfde toelatingscriteria. In hoeverre hebben verschillen in toelatingscriteria de keuze van uw zoon/dochter beïnvloed? zeer weinig of geen invloed zeer veel invloed

10. Heeft uw zoon/dochter specifieke activiteiten verricht om zijn/haar toelatingskansen te vergroten? (meerdere antwoorden mogelijk)

- nee
- ja, namelijk:
- een of meerdere herkansingen om het gemiddelde eindexamencijfer op te hogen
- binnen school bijlessen gevolgd om het gemiddelde eindexamencijfer op te hogen
- buiten school bijlessen gevolgd om het gemiddelde eindexamencijfer op te hogen
- andere wijze van voorbereiding namelijk: _____

11. Wat vindt u van de regeling dat voor opleidingen met een numerus fixus de beschikbare plaatsen centraal worden toegewezen door middel van een (gewogen) loting? zeer negatief zeer positief

12. Wat vindt u van de regeling dat leerlingen uit het voortgezet onderwijs met een gemiddeld eindexamencijfer van 8 of hoger direct tot opleidingen met een numerus fixus worden toegelaten (*8+ regeling*)? zeer negatief zeer positief

13. Wat vindt u van de regeling dat instellingen met een numerus fixus een door hen zelf bepaald percentage van de beschikbare opleidingsplaatsen mogen toewijzen aan door hen zelf geselecteerde gegadigden die naar hun oordeel over bijzondere kwalificaties beschikken (*decentrale toelating*)? zeer negatief zeer positief

14. Vindt u decentrale toelating een geschikt middel om invloed te kunnen hebben op toelatingskansen? nee, zeer zeker niet ja, zeer zeker

15. In welke mate vindt u onderstaande toelatingscriteria relevant?

• gemiddeld eindexamencijfer	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• extra gevolgde vakken	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• relevante MBO, HBO of WO opleiding	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• relevante opleiding in buitenland	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• volgorde van aanmelding	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• relevante werkervaring	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• verrichten van vrijwilligerswerk	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• persoonlijke ontwikkeling / levenservaring	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• communicatieve vaardigheden	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• beheersing Engelse taal	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• sociale vaardigheden	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• motivatie om desbetreffende opleiding te volgen	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• motivatie om beoogde beroep uit te oefenen	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• minimale leeftijd (bepalen ondergrens)	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• maximale leeftijd (bepalen bovengrens)	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• levensbeschouwing / religie	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• etniciteit	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant
• geslacht	absoluut niet relevant	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	zeer relevant

16. Als u zelf het aantal beschikbare plaatsen zou kunnen verdelen, hoe zou deze verdeling er dan uitzien? Welk percentage van het totaal aantal beschikbare plaatsen wilt u door middel van loting aannemen, welk percentage wilt u via de 8+ regeling aannemen en welk percentage wilt u via decentrale toelating aannemen? U kunt aan iedere wijze van toelating 0 tot 100 procent toekennen, de optelling van de door u genoemde percentages mag echter niet meer dan 100 bedragen.

	0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100	
a. 8+	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	%
b. gewogen loting	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	%
c. decentrale toelating	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	%
totaal: a + b + c		100 %

Als u aanvullende opmerkingen heeft over deze vragenlijst en/of over het onderzoeksthema decentrale toelating bij opleidingen met een numerus fixus, dan kunt u deze op de achterzijde vermelden.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Evaluatie decentrale toelating 2001 - 2002

Vragenlijst voor decanen

Niet met rood invullen!

Per vraag slechts één hokje zwart maken.

Niet zo:

maar zo:

Niet vouwen s.v.p.

1. Op welke wijze bent u als decaan geïnformeerd over decentrale toelatingsprocedures? (meer antwoorden mogelijk, aankruisen wat van toepassing is)

☐ overleg tussen decanen, regionale decanenkring	☐ www.toekomst.nl
☐ informatieboek Selectie (MBO/HBO)	☐ www.kennisnet.nl
☐ informatieboek Studiewegen (WO)	☐ www.schoolweb.nl
☐ Instroomwijzer IBG	☐ CD-rom Traject
☐ website IBG	☐ brochures van HBO/WO-instellingen
☐ Uitleg mededelingenblad OC&W	☐ voorlichters/adviseurs van HBO/WO-instellingen
☐ Nieuwsbrief VSNU: Aansluiting VWO-WO	☐ overige bronnen, nl:
☐ De dekanoloog	-----
	-----

2. Wat is in het algemeen uw oordeel over de wijze waarop u als decaan bent geïnformeerd over (veranderingen in) het decentrale toelatingsbeleid van opleidingen met een numerus fixus? zeer slecht zeer goed

3. Indien u suggesties heeft om de informatievoorziening aan decanen (verder) te verbeteren, dan kunt u deze hieronder vermelden.

4. Heeft uw school leerlingen en/of ouders voorgelicht over decentrale toelatingsprocedures bij opleidingen met een numerus fixus? ja, zowel leerlingen als ouders ja, leerlingen ja, ouders nee: ga naar 7

5. Wij noemen een aantal voorlichtingsactiviteiten om leerlingen/ouders te informeren. Kunt u per activiteit aankruisen of dit binnen uw school heeft plaatsgevonden? NB: het gaat bij deze vraag specifiek over informatie over decentrale toelatingsprocedures bij opleidingen met een numerus fixus. (meer antwoorden mogelijk)

☐ voorlichtingsbijeenkomst voor leerlingen/ouders	☐ voorlichting in schoolkrant (artikel, aankondiging)
☐ gerichte verspreiding van folders/brochures	☐ voorlichting aan docenten
☐ individuele gesprekken met leerlingen	☐ anders, nl:
☐ voorlichting op website van school	-----
	-----

6. Kunt u de voorlichting die uw school aan leerlingen/ouders over decentrale toelating geeft op een aantal aspecten beoordelen?

a. Met de voorlichting zijn alle (bovenbouw) leerlingen bereikt	nee, zeer zeker niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeer zeker
b. De informatie over decentrale toelating is tijdig verstrekt	nee, zeer zeker niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeer zeker
c. De informatie over decentrale toelating is volledig geactualiseerd	nee, zeer zeker niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeer zeker
d. De voorwaarden om aan decentrale toelating te kunnen deelnemen zijn helder uiteengezet	nee, zeer zeker niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeer zeker
e. De selectiecriteria die opleidingen met decentrale toelatingprocedures hanteren zijn helder uiteengezet	nee, zeer zeker niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeer zeker

7. Hebben leerlingen van uw school de mogelijkheid om zich binnen school specifiek op de toelating voor te bereiden?

☐ geen specifieke voorbereiding	☐ mogelijkheid tot extra bijlessen
☐ ja, specifieke voorbereiding, nl: (meer antwoorden mogelijk)	☐ voorbereidende gesprekken met decaan en/of docent
	☐ mogelijkheid tot herkansing om gemiddeld eindexamencijfer op te hogen
	☐ mogelijkheid om in meer dan het benodigde aantal vakken eindexamen te doen
	☐ anders, nl: -----
